

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 10.11.2022 № 23-4

ЗВІТ
ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ДЛЯ
ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЮ ДИТЯЧОЮ
СПЕЦІАЛІЗОВАНОЮ ЛІКАРНЕЮ "ОХМАТДИТ" МОЗ УКРАЇНИ ТА
ЗМІЦНЕННЯ ЇЇ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ

Київ 2022

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження та порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII "Про Рахункову палату".

Згідно із цим Законом повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України.

Зміст

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	4
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	9
1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	17
2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НДСЛ "ОХМАТДИТ"	20
3. СТАН ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НДСЛ "ОХМАТДИТ" ТА ЗМІЦНЕННЯ ЇЇ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ	35
<i>3.1. Результати аудиту планування та використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності НДСЛ "Охматдит" та зміцнення її матеріально-технічної бази</i>	<i>35</i>
<i>3.1.1. Аналіз використання коштів державного бюджету, спрямованих на забезпечення діяльності</i>	<i>51</i>
<i>3.1.2. Аналіз використання коштів державного бюджету, спрямованих на зміцнення матеріально-технічної бази.....</i>	<i>60</i>
4. ОЦІНКА СТАНУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЄКТУ "БУДІВНИЦТВО СУЧАСНОГО ЛІКУВАЛЬНО- ДІАГНОСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ НДСЛ "ОХМАТДИТ"	63
5. ОЦІНКА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ	72
ДОДАТКИ.....	80

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Бюджетний кодекс	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI
Господарський кодекс	Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV
Кодекс цивільного захисту	Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403
ДП "Укрмедпроектбуд"	Державне підприємство "Укрмедпроектбуд"
Закон № 996	Закон України від 16.07.1999 № 996 "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"
Закон № 2402	Закон України від 26.04.2001 № 2402 "Про охорону дитинства"
Закон № 185	Закон України від 21.09.2006 № 185 "Про управління об'єктами державної власності"
Закон № 1952	Закон України від 01.07.2004 № 1952 "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень"
Закон № 2168	Закон України від 19.10.2017 № 2168 "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення"
Закон № 2629	Закон України від 23.11.2018 № 2629 "Про Державний бюджет України на 2019 рік"
Закон № 157	Закон України від 03.10.2019 № 157 "Про оренду державного та комунального майна"
Закон № 294	Закон України від 14.11.2019 № 294 "Про Державний бюджет України на 2020 рік"
Закон № 1082	Закон України від 15.12.2020 № 1082 "Про Державний бюджет України на 2021 рік"
Закон № 1928	Закон України від 02.12.2021 № 1928 "Про Державний бюджет України на 2022 рік"
Інструкція № 687	Інструкція з підготовки бюджетних запитів, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 06.06.2012 № 687 (zareestrovano u Ministerstvi yustitsii Ukraini 26.06.2012 za № 1057/21369)
Інструкція № 333	Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 12.03.2013 № 333 (zareestrovano u Ministerstvi yustitsii Ukraini 27.03.2012 za № 456/20769)
Колективний договір	Колективний договір між адміністрацією та первинною профспілковою організацією НДСЛ "Охматдит" на 2016–2018 роки, схвалений конференцією трудового колективу НДСЛ "Охматдит" (від 15.12.2016) та зареєстрованого в управлінні праці та соціального захисту населення Шевченківської районної в місті Києві державної адміністрації за № 31 від 23.01.2017
ЛЗ та МВ	Лікарські засоби та вироби медичного призначення
Мінекономіки	Міністерство економіки України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Мін'юст	Міністерство юстиції України
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я України
Наказ № 385	Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002

	№ 385 "Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад, посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою, посад професіоналів у галузі охорони здоров'я та посад фахівців у галузі охорони здоров'я з у закладах охорони здоров'я" (zareestrovano v Min'yosti 12.11.2002 za № 892/7180) (u redakcii nakazu MOZ vid 12.05.2011 № 281)
Наказ № 11	Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11 "Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору"
Наказ № 494	Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07.08.2015 № 494 "Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку"
Наказ № 152	Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.01.2018 № 152 "Про затвердження переліків закладів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я України"
Наказ № 2021	Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 03.09.2020 № 2021 "Про затвердження переліку типів закладів охорони здоров'я та переліку посад медичних та інших працівників, для яких встановлюються доплати до заробітної плати медичним та іншим працівникам закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу хворим на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, та тим, що забезпечують життєдіяльність населення, що мають право на встановлення доплати до заробітної плати з 01 вересня 2020 року до 31 грудня 2020 року" (із змінами, внесеними наказом МОЗ від 29.09.2020 № 2215) (zareestrovano v Ministerstvi yusticii Ukraini 17.09.2020 za № 901/35184)
Національне положення (стандарт) 121 "Основні засоби"	Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 "Основні засоби", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202, zareestrovane v Ministerstvi yusticii Ukraini 01.11.2010 za № 1017/18312
Національний перелік	Національний перелік основних лікарських засобів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333 "Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення"
Національна економічна стратегія на період до 2030 року	Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179
НДСЛ "Охматдит", Лікарня	Національна дитяча спеціалізована лікарня "Охматдит" МОЗ України

Норми № 43	Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 № 43
НСЗУ	Національна служба здоров'я України
Опікунська рада	Опікунська рада НДСЛ "Охматдит", створена згідно з наказом НДСЛ "Охматдит" від 14.02.2019 № 30 "Про створення Опікунської ради НДСЛ "Охматдит" МОЗ України"
Основи № 2801	Основи законодавства України про охорону здоров'я, затверджені Законом України від 19.11.1992 № 2801
Перелік № 1138	Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1138 "Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах"
План заходів з реалізації Стратегії людського розвитку на 2021–2023 роки	План заходів з реалізації Стратегії людського розвитку на 2021–2023 роки, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 № 1617-р
Положення № 88	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 (зареєстровано у Міністерстві юстиції України 05.06.1995 за № 168/704)
Положення № 879	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (зареєстровано у Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142)
Положення № 267	Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267
Положення про преміювання	Положення про преміювання працівників Лікарні (додаток 2 до Колективного договору між адміністрацією та первинною профспілковою організацією Лікарні на 2016–2018 роки, схваленого конференцією трудового колективу Лікарні (від 15.12.2016) та зареєстрованого в управлінні праці та соціального захисту населення Шевченківської районної в місті Києві державної адміністрації за № 31 від 23.01.2017)
Положення про облікову політику	Положення про облікову політику НДСЛ "Охматдит" МОЗ України, затверджене наказом Лікарні від 29.01.2021 № 19
Порядок № 228	Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228
Порядок № 461	Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461
Порядок № 1001	Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001
Порядок № 44	Порядок складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами

	загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 (zareestrovano y Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/20509)
Порядок № 931	Порядок організації системи лікувального харчування хворих у закладах охорони здоров'я, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.10.2013 № 931 "Про удосконалення організації лікувального харчування та роботи дієтологічної системи в Україні" (zareestrovano v Міністерстві юстиції України 26.12.2013 за № 2205/24737)
Порядок № 1046	Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації державного інвестиційного проекту "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні", затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 1046 (із змінами)
Порядок № 974	Порядок прийняття в експлуатацію об'єкта "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні "Охматдит" по вул. Чорновола, 28/1, у Шевченківському районі м. Києва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 974
Порядок № 623	Порядок використання коштів, виділених для здійснення доплат до заробітної плати медичним та іншим працівникам закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу хворим на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, та тим, що забезпечують життєдіяльність населення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 623 "Про виділення коштів для здійснення доплат до заробітної плати медичним та іншим працівникам закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу хворим на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, та тим, що забезпечують життєдіяльність населення"
Порядок № 590	Порядок виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590
Порядок № 1877	Порядок проведення патологоанатомічного розтину, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 06.09.2021 № 1877 (zareestrovano v Міністерстві юстиції України 21.09.2021 за № 1239/36861)
Постанова № 1548	Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 № 1548 "Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)"
Постанова № 1298	Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 "Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери"
Постанова № 903	Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 № 903 "Про авторський та технічний нагляд під час будівництва об'єкта

	архітектури"
Постанова № 333	Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333 "Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення"
Постанова № 501	Постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2011 № 501 "Про затвердження переліку закладів охорони здоров'я та програм у галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України"
Постанова № 571	Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 571 "Деякі питання управління державними інвестиціями"
Постанова № 282	Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282 "Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку"
Постанова № 1075	Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1075 "Про затвердження Методики розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування"
Постанова № 1062	Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 "Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001"
Постанова № 610	Постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2020 № 610 "Деякі питання оплати праці медичних та інших працівників закладів охорони здоров'я"
Правила № 584	Правила зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2003 № 584 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 03.03.2004 за № 275/8874)
Проект	Державний інвестиційний проєкт "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит"
Проект будівництва об'єкта	Проект будівництва об'єкта "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні "Охматдит" по вул. Чорновола, 28/1, у Шевченківському районі м. Києва"
Розпорядження № 583-р	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 583-р "Про затвердження плану заходів з підготовки та відзначення 30-ї річниці незалежності України"
Статут	Статут НДСЛ "Охматдит", затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11.03.2021 № 433 (попередні наказами МОЗ від 23.06.2020 №1441, від 17.01.2019 №110)
Фонд держмайна	Фонд державного майна України

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

1. У 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року на здійснення діяльності НДСЛ Охматдит" та зміцнення її матеріально-технічної бази з державного бюджету за чотирма бюджетними програмами витрачено 5386,7 млн грн, за рахунок чого, в цілому, було забезпечено надання дітям необхідної медичної допомоги. Понад 57 відс. бюджетних коштів – 3008,6 млн грн – спрямовано на лікувальну діяльність: проліковано майже 30 тис. пацієнтів, в тому числі вивезених із зон бойових дій, проведено понад 26 тис. операцій, з яких 64 з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів, 7,6 млн досліджень, з яких 212,3 тис. щодо генетичних та рідкісних захворювань, та забезпечено функціонування закладу.

Разом з тим спрямування **2298,1 млн грн (43 відс.) загальних витрат (5386,7 млн грн) на зміцнення матеріально-технічної бази НДСЛ "Охматдит" не забезпечило отримання очікуваних результатів щодо її покращення. Мета державного інвестиційного проєкту "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" – створення сучасного медичного комплексу із застосуванням інноваційних технологій, не досягнута.** Будівництво лікувально-діагностичного комплексу, передбачене Планом заходів з підготовки та відзначення 30-ї річниці незалежності України, затвердженим **Розпорядженням № 583-р, у серпні 2021 року не завершено.**

Загальний стан матеріально-технічної бази Лікарні залишається незадовільним: 6 із 9 основних клінічних будівель зношені; через необхідність проведення ремонтних робіт не використовується 1300,6 кв. м площ будівель; вичерпано ресурс 4754 од. медичного обладнання, 843 од. якого не використовуються; 44,9 відс. лікарів та середнього і медичного персоналу не забезпечено комп'ютерним обладнанням; не створено належних умов для перебування медперсоналу і пацієнтів в укриттях під час надзвичайних ситуацій та особливого періоду; не облаштовано охоронними та протипожежними засобами місця зберігання ЛЗ.

2. Аудитом виявлено у періоді 2019–2021 років та I півріччя 2022 року порушення, встановлено неекономне та нерезультативне використання коштів державного бюджету та неефективне управління об'єктами державної власності.

Так, допущено порушення при плануванні бюджетних коштів та затвердженні кошторисів на суму **215,7 млн грн**; з порушенням вимог чинного законодавства використано **385,0 млн грн** (з яких з питань оплати праці – 310,3 млн грн); недоотримано надходжень у сумі **6,5 млн грн**; не відшкодовано втрат – **6,0 млн грн**; використано нерезультативно – **33,5 млн грн** (зокрема, ДП "Укрмедпроектбуд" 33,2 млн грн спрямовані на попередню оплату робіт і обладнання, але не використані та повернені до державного бюджету) та неекономно – **0,7 млн грн**; створено ризики нерезультативного використання коштів – **0,7 млн гривень**.

Станом на 01.07.2022 в НДСЛ "Охматдит" зберігалися ЛЗ на суму 14,8 млн грн, термін придатності яких минув (з них закуплені НДСЛ "Охматдит" за КПКВК 2301110 у 2019–2021 роках на суму 220,8 тис. грн), чим завдано матеріальної шкоди Лікарні. Після завершення аудиту зазначені ЛЗ утилізовані.

Невикористання та повернення до державного бюджету 178,2 млн грн є неефективним управлінням коштами, виділеними відповідно до потреб діяльності (НДСЛ "Охматдит" за КПКВК 2301110 – 12,3 млн грн, КПКВК 2301190 – 7,5 млн грн; ДП "Укрмедпроектбуд" за КПКВК 2301810 – 158,4 млн грн).

2.1. МОЗ та НДСЛ "Охматдит" не забезпечили належного планування та затвердження кошторисів за КПКВК 2301110 на здійснення діяльності та зміцнення матеріально-технічної бази Лікарні, зокрема:

МОЗ у порушення:

- пункту 29 Порядку № 228, затверджено НДСЛ "Охматдит" у кошторисах на 2019–2020 роки видатки на оплату праці, придбання предметів та матеріалів, обладнання і предметів довгострокового користування, лікарських засобів та виробів медичного призначення на загальну суму **8,8 млн грн** без підтверджених розрахунків та обґрунтувань;

- абзацу п'ятого пункту 43 Порядку № 228 (у редакції, чинній до 20.11.2021) у кошторисах на 2019–2021 роки затверджено НДСЛ "Охматдит" обсяг коштів для проведення розрахунків за теплопостачання, водопостачання, водовідведення, електричну енергію, природний газ, оплати інших комунальних послуг за КЕКВ 2270 на загальну суму **159,9 млн грн** без затверджених лімітів споживання;

НДСЛ "Охматдит" у порушення:

- пункту 20 Порядку № 228 загальну потребу на 2019 рік завищено на двічі включені ремонтні роботи корпусу № 14 (за КЕКВ 2240 та КЕКВ 3132) у сумі **1017,0 тис. грн**;

- пункту 17 Порядку № 228 при плануванні надходжень на 2019–2021 роки не враховано рівня фактичного виконання цих надходжень до спеціального фонду за останній звітний рік та очікуваного виконання за поточний на суму **483,2 тис. грн** (2019 рік – 164,8 тис. грн, 2020 рік – 196,9 тис. грн, 2021 рік – 121,5 тис. грн);

- пункту 22 Порядку № 228 потребу в коштах загального фонду за КЕКВ 2220 на 2020 та 2021 роки **не обґрунтовано відповідними розрахунками на загальну суму 21000,0 тис. грн**, у кількісних і фінансових показниках на 2019–2021 роки **необґрунтовано завищено** на загальну суму **24510,0 тис. грн**, що стало однією з причин накопичення нерозподілених залишків лікарських засобів та виробів медичного призначення, які станом на 01.07.2022 порівняно з 01.01.2019 зросли удвічі.

2.2. НДСЛ "Охматдит" при управлінні об'єктами державної власності не оформлено речових прав на нерухоме майно та **не забезпечено внесення**

відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно щодо 7 об'єктів нерухомості та трьох земельних ділянок загальною площею 0,730189 га.

2.3. НДСЛ "Охматдит" порушено стандарти, принципи, методи і процедури облікової політики у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності щодо несвоєчасного та неправильного відображення фінансово-господарських операцій на загальну суму **1408,7 млн гривень**.

3. Невизначеність цілей, завдань і пріоритетних напрямів розвитку НДСЛ "Охматдит" суттєво вплинула на ефективність її діяльності. МОЗ як уповноважений орган управління не розробило і не затвердило стратегічного плану розвитку Лікарні, що є недотриманням вимог пункту 2 розділу VIII Статуту НДСЛ "Охматдит". Крім того, не забезпечено виконання пункту 6 рішення Колегії МОЗ від 30.12.2021 № 3 щодо визначення стратегічних напрямів розвитку НДСЛ "Охматдит" до травня 2022 року.

У 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року основна діяльність Лікарні (за КПКВК 2301110) на 30,0 відс. забезпечувалася за рахунок благодійних надходжень.

МОЗ у 2022 році збільшило порівняно з 2019 роком штатну чисельність Лікарні в 1,4 раза (з 2677 до 3850 шт. од.), але НДСЛ "Охматдит" не забезпечила комплектування медичним персоналом. Низький рівень укомплектованості медичного персоналу (57,3 відс.) впливає на роботу Лікарні.

Опікунська рада не взаємодіяла з керівництвом Лікарні, що вплинуло на результативність вирішення нагальних питань, зокрема визначення напрямів розвитку, удосконалення діяльності, залучення додаткових ресурсів на цільові потреби.

4. Започатковане ще у 2011 році будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" (далі – комплекс), на яке загалом спрямовано 4246713,0 тис. грн (у тому числі у 2019–2021 роках – 2700684,0 тис. грн), не завершено.

Зазначене зумовлено як недостатністю своєчасних бюджетних асигнувань, так і неефективністю діяльності ДП "Укрмедпроектбуд" як замовника будівництва, незабезпеченням внутрішнього контролю з боку МОЗ. Так, проєктно-кошторисна документація об'єкта будівництва коригувалась та перезатверджувалась чотири рази, що призвело до збільшення її вартості майже утричі від початкової (з 1784751,7 до 4984476,3 тис. грн), а неефективне управління коштами у 2019–2021 роках спричинило повернення до державного бюджету 158466,5 тис. гривень.

З метою поетапного введення комплексу в експлуатацію прийнято рішення (МОЗ – у затвердженому медичному завданні, НДСЛ "Охматдит" та ДП "Укрмедпроектбуд" – у завданні на проєктування (коригування)) про поділ робіт на окремі пускові комплекси: перший та другий пускові комплекси – 2017 рік, третій – 2020 рік. Поділ Проєкту будівництва на пускові комплекси не

сприяв завершенню запланованих на них робіт, **на сьогодні жодного комплексу не завершено в повному обсязі.**

На вже введеному в експлуатацію у 2020 році другому пусковому комплексі продовжуються будівельно-монтажні роботи та оснащення обладнанням, на третьому – взагалі не розпочаті роботи з будівництва наземного переходу, реконструкції зовнішньої мережі теплопостачання, дооснащення відділень медичним обладнанням і меблями.

У комплексі відкрито 10 діагностичних та хірургічних відділень. Водночас МОЗ у порушення вимог статті 14⁻¹ Основ № 2801, не розробило і не затвердило для них табелів матеріально-технічного оснащення, внаслідок чого НДСЛ "Охматдит" необґрунтовано визначила види і кількість необхідного обладнання. Загалом, медичне та інше обладнання придбавалося ДП "Укрмедпроектбуд" на підставі складеного ним переліку, заявок та медико–технічних завдань Лікарні.

За наявності виданих сертифікатів про введення в експлуатацію першого та другого пускових комплексів лікувально-діагностичного комплексу, які відповідно до пункту 7 Порядку № 974, є підставою для оформлення права власності на них, Лікарнею не забезпечено вчинення таких дій.

У ДП "Укрмедпроектбуд" неодноразово змінювався керівник. Лише у періоді, що досліджувався, обов'язки керівника підприємства тимчасово виконували шість осіб без укладання контракту, а відповідно, й визначення прав, обов'язків і відповідальності.

Не вживалися заходи щодо передачі з балансу ДП "Укрмедпроектбуд" на баланс НДСЛ "Охматдит" змонтованого обладнання загальною вартістю 8086,4 тис. грн, яке увійшло до пускових комплексів. Придбане обладнання з початку експлуатації почало виходити з ладу, зокрема системи кондиціонування і вентиляції, внаслідок чого температура в приміщеннях іноді досягала +32 С, що ускладнювало роботу медперсоналу та потребувало встановлення додаткових кондиціонерів. За попередніми розрахунками, вартість послуг з ремонту і технічного обслуговування системи кондиціонування і вентиляції становить 8488,1 тис. гривень. Під час завершення аудиту НДСЛ "Охматдит" поінформувала Рахункову палату про часткове усунення обслуговуючою організацією недоліків роботи системи кондиціонування і вентиляції. Разом з тим питання заміни парогенераторів, непрацюючих трубопроводів, електричних приводів клапанів фанкойлів системи опалення та кондиціонування, протипожежних клапанів, а також додаткового встановлення блоків безперебійного живлення потребують якнайшвидшого вирішення для виведення цієї системи на рівень проектної потужності.

Зазначені факти містять ознаки кримінальних правопорушень і потребують оцінки правоохоронними органами.

Для завершення реалізації Проєкту необхідно виконати загальнобудівельні та опоряджувальні роботи на суму 124789,0 тис. грн, здійснити оснащення медичним обладнанням на суму 612974,3 тис. грн, проте

Законом № 1928 бюджетні призначення на будівництво об'єкта не передбачені, що створює відповідні ризики.

5. НДСЛ "Охматдит" внаслідок прийняття необґрунтованих управлінських рішень не забезпечено повноти надходження до спеціального фонду державного бюджету плати за стажування інтернів та від користування приміщеннями, а також відшкодування комунальних послуг.

Зокрема,

- через непогашення дебіторської заборгованості перед НДСЛ "Охматдит", втрачено доходи до спеціального фонду в сумі 271,5 тис. грн;

- у порушення вимог пункту 30 Переліку № 1138, упродовж 2019–2020 років та I півріччя 2021 року не нараховувалася плата за стажування лікарів-інтернів, Лікарнею недоотримано надходжень у сумі 689,3 тис. грн;

- з липня 2021 року по червень 2022 року НДСЛ "Охматдит" не забезпечено повноти надходження до спеціального фонду державного бюджету плати за стажування інтернів, як наслідок, станом на 01.07.2022 недоотримано до спеціального фонду 263,2 тис. грн;

- не оформлено договірних відносин з орендарями за оренду приміщень загальною площею 724,1 кв. м, як наслідок, втрати спеціального фонду становлять 4764,8 тис. грн, комунальні витрати у сумі 499,4 тис. грн Лікарні не відшкодовані;

- кошти спеціального фонду, що надійшли НДСЛ "Охматдит" у 2021 році та I півріччі 2022 року за надання платних медичних послуг та стажування лікарів-інтернів, не були заплановані та спрямовувались на відшкодування витрат, пов'язаних з їх наданням, як наслідок, створено додаткове навантаження на загальний фонд державного бюджету за КПКВК 2301110 на загальну суму 4258,0 тис. гривень.

6. МОЗ не забезпечено моніторингу результатів упровадження рекомендацій внутрішнього аудиту, а НДСЛ "Охматдит" належно не організовано систему внутрішнього контролю, що є недотриманням вимог Постанови № 1062.

У НДСЛ "Охматдит" загалом створена та функціонує система внутрішнього контролю.

Разом з тим облікова політика НДСЛ "Охматдит" не відповідала вимогам законодавства з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні, що призвело до порушень при проведенні щорічних інвентаризацій активів і зобов'язань, недостовірності показників обліку та створило передумови для неекономного і нерезультативного використання бюджетних коштів, а також використання їх з порушенням чинного законодавства.

Недостатня увага приділялася МОЗ контролю за фінансово-господарською діяльністю ДП "Укрмедпроектбуд", незважаючи на затвердження підприємству значних кошторисних призначень (2456609,6 тис. гривень). У періоді, що досліджувався, ДП "Укрмедпроектбуд" не перевірялося,

що унеможливило ідентифікацію та оцінку ризиків, які можуть негативно впливати на його діяльність.

7. Чинна нормативно-правова база загалом унормовує питання діяльності НДСЛ "Охматдит". Водночас окремі питання потребують правового урегулювання. Зокрема, доцільно:

- внести зміни до Переліку № 1138 у частині включення послуг за напрямками онкологічних захворювань та патологічної анатомії;
- розробити законопроект щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, як це визначено Планом заходів з реалізації Стратегії людського розвитку на 2021–2023 роки, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 № 1617-р (пункт 4);
- розробити Стратегічний план розвитку системи охорони здоров'я населення на період до 2030 року;
- узгодити із відповідними заінтересованими органами проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України "Про погодження укладення договору про спільну діяльність між НДСЛ "Охматдит" та Благодійною організацією "Фундація Дім Рональда МакДональда в Україні" та подати його на розгляд Кабінету Міністрів України;
- розробити та внести на розгляд в установленому порядку Кабінетові Міністрів України проєкт змін до Порядку № 590 в частині надання дозволу на проведення капітальних видатків за рахунок коштів спеціального фонду, джерелом формування яких є благодійні внески;
- врегулювати тарифи на платні послуги, які надаються НДСЛ "Охматдит" згідно з Постановою № 1548;
- поступово впроваджувати та реалізовувати новий механізм фінансового забезпечення надання спеціалізованої медичної допомоги в НДСЛ "Охматдит" та визначити перелік медичних послуг, які надаватимуться Лікарнею населенню безоплатно і на платних умовах.

Рекомендації:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету для здійснення діяльності Національною дитячою спеціалізованою лікарнею "Охматдит" МОЗ України та зміцнення її матеріально-технічної бази, та рішення Рахункової палати надіслати **Верховній Раді України** протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

2. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету для здійснення діяльності Національною дитячою спеціалізованою лікарнею "Охматдит" МОЗ України та зміцнення її матеріально-технічної бази, та рішення Рахункової палати надіслати **Комітету Верховної Ради України** з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування та рекомендувати розглянути на засіданні.

3. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету для здійснення діяльності Національною

дитячою спеціалізованою лікарнею "Охматдит" МОЗ України та зміцнення її матеріально-технічної бази, у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінету Міністрів України** та рекомендувати забезпечити:

- розроблення і затвердження Стратегічного плану розвитку системи охорони здоров'я населення на період до 2030 року;

- розроблення та внесення на розгляд Верховної Ради України проєкту закону про розвиток державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, що дасть можливість створити умови для забезпечення переходу всіх державних закладів охорони здоров'я на ринкові механізми функціонування.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати МОЗ та рекомендувати:

- розробити за участі заінтересованих центральних органів виконавчої влади та внести на розгляд Кабінету Міністрів України проєкти:

- закону щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я;

- акта щодо змін до Переліку № 1138 у частині включення послуг за напрямками онкології та патологічної анатомії;

- акта щодо змін до Порядку № 590 щодо надання дозволу на проведення капітальних видатків за рахунок коштів спеціального фонду, джерелом формування яких є благодійні внески;

- передбачити в управлінській документації з питань внутрішнього аудиту обов'язковість відображення результатів впровадження аудиторських рекомендацій за результатами здійснених на підприємствах, в установах та організаціях заходів внутрішнього аудиту;

- розглянути рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту на засіданні Колегії МОЗ, розробити план заходів щодо усунення виявлених Рахунковою палатою під час аудиту недоліків і порушень із визначенням термінів і відповідальних осіб та забезпечити його виконання;

- внести зміни до Статуту НДСЛ "Охматдит" з метою узгодження із положеннями Основ № 2801;

- пришвидшити узгодження із відповідними заінтересованими органами проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України "Про погодження укладення договору про спільну діяльність між НДСЛ "Охматдит" та Благодійною організацією "Фундація Дім Рональда МакДональда в Україні" та внести його в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України;

- розробити стратегічний план розвитку НДСЛ "Охматдит";

- розробити та затвердити для відділень лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" таблиці матеріально-технічного оснащення, як це передбачено статтею 14⁻¹ Основ № 2801;

- вжити заходів щодо забезпечення регулювання тарифів на платні послуги, які надаються НДСЛ "Охматдит", згідно з Постановою № 1548;

- забезпечити поступове впровадження та реалізацію нового механізму фінансового забезпечення надання спеціалізованої медичної допомоги в

НДСЛ "Охматдит" та визначення переліку медичних послуг, які надаватимуться Лікарнею населенню безоплатно і на платних умовах;

- забезпечити належний контроль за використанням НДСЛ "Охматдит" земельних ділянок;

- прийняти управлінське рішення щодо законності розміщення на площах НДСЛ "Охматдит" офісних приміщень ДП "Укрмедпроектбуд" (266,1 кв.м) та відшкодування ним комунальних послуг;

- вжити заходів щодо завершення реалізації Проєкту та призначення керівника ДП "Укрмедпроектбуд";

- при складанні операційних планів діяльності з внутрішнього аудиту передбачити проведення управлінням внутрішнього аудиту аудиторського дослідження в ДП "Укрмедпроектбуд";

- забезпечити роботу НДСЛ "Охматдит" і ДП "Укрмедпроектбуд" щодо вирішення питань належного функціонування тримодальної системи ANYSCAN (ОФЕКТ/КТ/ПЕТ);

- визначити джерела здійснення видатків для завершення будівництва комплексу та забезпечити контроль за виконанням заходів з усунення недоліків роботи системи кондиціонування і вентиляції.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати НДСЛ "Охматдит" і рекомендувати:

- вжити заходів щодо комплектування стаціонарних відділень Лікарні медичним персоналом згідно зі штатною потребою;

- розробити економічно обґрунтовані тарифи на платні послуги у сфері патологічної анатомії та забезпечити їх регулювання згідно з Постановою № 1548;

- визначити перелік медичних послуг, що можуть надаватися усім пацієнтам безоплатно;

- забезпечити ефективне управління об'єктами державної власності загальною площею 1300,6 кв. м, які не використовуються в діяльності;

- забезпечити оформлення договірних відносин щодо зайнятих сторонніми організаціями площ НДСЛ "Охматдит" та відшкодування ними комунальних послуг;

- здійснювати надання об'єктів державної власності у користування стороннім організаціям відповідно до вимог чинного законодавства;

- забезпечити оформлення речових прав на нерухоме майно щодо 7 об'єктів нерухомості та трьох земельних ділянок (0,730189 га) відповідно до Закону № 1952, а також на будівлю лікувально-діагностичного комплексу;

- вжити заходів щодо наповнення спеціального фонду за рахунок усіх джерел платних послуг; забезпечити контроль за повнотою та своєчасністю оплати за стажування інтернів;

- забезпечити планування та витрачання коштів спеціального фонду, отриманих як плата за послуги, відповідно до вимог бюджетного законодавства для покриття витрат, пов'язаних з наданням цих послуг;

- ініціювати перед МОЗ вирішення питання ефективного використання вільних площ Лікарні;
- здійснювати планування видатків на закупівлю лікарських засобів та виробів медичного призначення з урахуванням наявних залишків і централізованих поставок лікарських засобів та виробів медичного призначення;
- вжити заходів щодо створення належних умов для перебування медперсоналу і пацієнтів в укриттях під час надзвичайних ситуацій та особливого періоду, облаштування охоронними та протипожежними засобами місць зберігання лікарських засобів;
- здійснити складання річної фінансової та бюджетної звітності (зокрема, балансу, форми № 5-дс, форм №№ 4-1 та 7д) за 2022 рік виключно на підставі первинних бухгалтерських документів;
- оформити правовідносини із закладами охорони здоров'я м. Києва відповідно до вимог Порядку № 1877;
- забезпечити ефективну роботу Опікунської ради;
- проводити інвентаризацію активів і зобов'язань з дотриманням вимог Положення № 879;
- посилити внутрішній контроль за результативним використанням бюджетних коштів на забезпечення діяльності;
- розробити план заходів щодо усунення виявлених Рахунковою палатою під час аудиту недоліків і порушень із визначенням термінів, відповідальних осіб та забезпечити його виконання;
- затвердити спільно з ДП "Укрмедпроектбуд" план заходів щодо забезпечення належного функціонування відповідно до проєктної потужності системи кондиціонування і вентиляції.

6. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати ДП "Укрмедпроектбуд" і рекомендувати:

- передати на баланс НДСЛ "Охматдит" змонтоване обладнання, яке увійшло до введених в експлуатацію пускових комплексів;
- затвердити спільно з НДСЛ "Охматдит" план заходів щодо належного забезпечення функціонування відповідно до проєктної потужності системи кондиціонування і вентиляції.

7. Повідомити Офіс Генерального прокурора, Національну поліцію України та Бюро економічної безпеки України про виявлені під час аудиту ознаки кримінальних правопорушень під час будівництва лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит".

1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

1.1. Підстава для аудиту

НДСЛ "Охматдит" є багатопрофільним діагностично-лікувальним закладом охорони здоров'я державного значення, який щорічно надає допомогу

близько 16 тис. дітей з усієї України, проводить 8 тис. складних операцій та 65 тис. консультацій.

НДСЛ "Охматдит" також є клінічною базою для 27 установ, зокрема кафедр педіатрії, медичної генетики, отоларингології, неонатології, інтенсивної терапії дітей та підлітків Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, кафедр дитячої хірургії, ортопедії та травматології Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця тощо.

Розширенню можливостей Лікарні, зокрема за напрямками рідкісних і генетичних захворювань новонароджених, мало сприяти будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу, що дало б змогу щороку лікувати понад 32 тис. пацієнтів, проводити понад 18 тис. надскладних операцій і понад 100 трансплантацій кісткового мозку. Натомість розпочате у 2011 році будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу через проблеми з фінансуванням у 2013 році було зупинено і відновлено у 2016 році, але ще не завершено.

Враховуючи соціальну значущість питання надання високоспеціалізованої медичної допомоги дитячому населенню та значний обсяг бюджетних призначень на 2019–2022 роки на здійснення діяльності НДСЛ "Охматдит" та зміцнення її матеріально-технічної бази (майже 6 млрд. грн), проведено захід державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) – аудит ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету для здійснення діяльності Національною дитячою спеціалізованою лікарнею "Охматдит" МОЗ України та зміцнення її матеріально-технічної бази (далі – аудит).

Підстави для проведення аудиту: стаття 98 Конституції України, статті 4 і 7 Закону України від 02.07.2015 № 576 "Про Рахункову палату", План роботи Рахункової палати на 2022 рік, затверджений рішенням Рахункової палати від 23.11.2021 № 30-4 (із змінами), доручення для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 25.11.2021 № 26-66, від 06.05.2022 № 26-16.

1.2. Мета аудиту

Встановлення фактичного стану справ та надання оцінки своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання коштів, виділених з державного бюджету для здійснення діяльності НДСЛ "Охматдит" та зміцнення її матеріально-технічної бази, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу та стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

1.3. Обсяг аудиту

Предмет аудиту:

кошти державного бюджету за бюджетними програмами за КПКВК 2301110 (2019–2021 роки та I півріччя 2022 року); КПКВК 2301190 (2020 рік); КПКВК 2301350 (2021 рік); КПКВК 2301810 (2019–2021 роки);

нормативно-правові, організаційно-розпорядчі акти та інші документи, які регулюють питання отримання та використання коштів, виділених з державного бюджету для здійснення діяльності НДСЛ "Охматдит" та зміцнення її матеріально-технічної бази;

бюджетна та фінансова звітність; первинні документи та документи бухгалтерського обліку; бюджетні запити, паспорти бюджетних програм, звіти про їх виконання, кошториси, інформація та документи, пов'язані з організацією та здійсненням внутрішнього контролю об'єктів аудиту – розпорядників бюджетних коштів, та інші документи об'єктів аудиту, що стосуються питань аудиту.

Об'єкти аудиту: МОЗ, НДСЛ "Охматдит", ДП "Укрмедпроектбуд". За результатами аудиту **складено три акти**, які підписані із зауваженнями, розглянутими в установленому порядку.

1.4. Методика та методи аудиту

Під час аудиту застосовувалися такі методи:

- аналіз нормативно-правових, організаційно-розпорядчих актів та інших документів, що регламентують питання використання коштів, передбачених у державному бюджеті за КПКВК 2301110, КПКВК 2301190, КПКВК 2301350, КПКВК 2301810;
- аналіз та перевірка показників паспортів бюджетних програм, звітів про виконання паспортів бюджетних програм на 2019–2021 роки;
- аналіз показників бюджетної, фінансової, статистичної та оперативної звітності;
- аналіз первинних документів, бюджетних пропозицій, бюджетних запитів, кошторисів, планів асигнувань бюджетних коштів та інших документів об'єктів аудиту, що відображають їх діяльність та стосуються предмета аудиту.

1.5. Початкові обмеження щодо проведення аудиту

Часові: 2019–2021 роки, I півріччя 2022 року,
територіальні: м. Київ.

1.6. Критерії, які застосовано щодо оцінки:

продуктивності: встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядників та одержувача бюджетних коштів з обсягами використаних бюджетних коштів для досягнення таких результатів;

результативності: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників та одержувача бюджетних коштів запланованим результатам;

економності: встановлення стану досягнення розпорядниками та одержувачем бюджетних коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

законності:

– дотримання вимог чинного законодавства під час управління наявними фінансовими та матеріальними ресурсами, спрямованими на досягнення результативних показників у ході виконання бюджетних програм;

– дотримання законодавства під час придбання товарів, робіт та послуг, здійснення розрахункових операцій за отримані на виконання умов договорів матеріальні цінності, роботи, послуги;

своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень:

встановлення стану своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень, що стосуються планування і використання бюджетних коштів, виділених для здійснення діяльності НДСЛ "Охматдит" та зміцнення її матеріально-технічної бази;

внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів:

врегулювання внутрішніми документами питань внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, інформаційного та комунікаційного обміну, моніторингу; результативність діяльності підрозділу внутрішнього аудиту у виявленні порушень та недоліків.

2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НДСЛ "ОХМАТДИТ"

Діяльність НДСЛ "Охматдит" у 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року у цілому була ефективною: проліковано майже 30 тис. пацієнтів, проведено понад 26 тис. операцій, з яких 64 з трансплантації органів та анатомічних матеріалів є унікальними, здійснено 7,6 млн досліджень, у тому числі 212,3 тис. щодо генетичних та рідкісних захворювань, які за своєю складністю виняткові.

Водночас незатвердження стратегічного плану розвитку, невизначеність пріоритетних завдань певною мірою вплинуло на ефективність діяльності НДСЛ "Охматдит".

Штатна чисельність Лікарні збільшилась в 1,4 раза (з 2677 до 3850 шт. од.), але керівництво не спромоглось забезпечити належного укомплектування. Навпаки, фактична чисельність НДСЛ "Охматдит" на початок 2022 року порівняно з 2019 роком істотно зменшилась (на 19,2 відсотка). Низький рівень укомплектованості медичного персоналу (57,3 відс.) впливає на роботу Лікарні.

Матеріально-технічна база НДСЛ "Охматдит" переважно застаріла: 6 із 9 основних клінічних будівель зношені, вичерпаний ресурс 4754 од. медичного обладнання, 843 од. якого не використовується, 44,9 відс. лікарів та середнього і медичного персоналу не забезпечені комп'ютерним обладнанням для участі Лікарні в єдиній системі охорони здоров'я за новими стандартами надання медичних послуг. Через необхідність проведення ремонтних робіт не використовується 1300,6 кв. м площ будівель (відділення відновлювального лікування поліклініки та відділення неврології лікувального корпусу № 2).

Не вирішено питання модернізації п'яти корпусів у межах економічного співробітництва у сфері медичних технологій з компанією "Фамед інжиніринг

ГмбХ" (Австрія). Не створено належних умов для перебування медперсоналу і пацієнтів в укриттях під час надзвичайних ситуацій та особливого періоду, не облаштовано охоронними та протипожежними засобами місця зберігання ЛЗ.

Із введенням в експлуатацію лікувально-діагностичного комплексу та відкриттям у ньому 10 діагностичних та хірургічних відділень, МОЗ в порушення вимог статті 14⁻¹ Основ № 2801 не розробило і не затвердило табелів матеріально-технічного оснащення для цих відділень, внаслідок чого НДСЛ "Охматдит" необґрунтовано визначала види і кількість необхідного обладнання.

Неефективною була діяльність Опікунської ради, створеної для здійснення громадського нагляду за діяльністю НДСЛ "Охматдит", склад якої не переглядався з 2019 року.

Обов'язкові для розгляду адміністрацією Лікарні рішення з нагальних питань, які б визначали напрями її розвитку, не приймалися, пропозиції щодо удосконалення діяльності не надавалися, заходи щодо залучення додаткових ресурсів на цільові потреби Лікарні тощо не вживалися, взаємодія з керівництвом Лікарні не здійснювалася.

Чинна нормативно-правова база загалом унормовує питання діяльності НДСЛ "Охматдит". Водночас окремі питання потребують правового урегулювання. Зокрема, необхідно внести зміни до Переліку № 1138, у частині включення послуг за напрямками онкології та патологічної анатомії.

Законодавча база

Статтею 3 Конституції України встановлено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Відповідно до статті 49 Конституції України охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена.

Відповідно до статті 6 Закону № 2402 **держава гарантує дитині право на охорону здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я**, сприяє створенню безпечних умов для життя і здорового розвитку дитини, раціонального харчування, формуванню навичок здорового способу життя. З цією метою держава вживає заходів, зокрема, щодо забезпечення надання необхідної медичної допомоги всім дітям. Законодавство про охорону дитинства ґрунтується на Конституції України, Конвенції ООН про права дитини, міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і складається з цього Закону, а також інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у цій сфері (стаття 2 Закону № 2402).

Конвенцією про права дитини, прийнятою Генеральною Асамблеєю ООН 20.11.1989, учасницею якої є Україна¹, передбачено, що держави-учасниці визнають право дитини на користування найбільш досконалими послугами системи охорони здоров'я та засобами лікування хвороб і відновлення здоров'я. Держави-учасниці намагаються забезпечити, щоб **жодна дитина не була позбавлена свого права на доступ до подібних послуг системи охорони здоров'я** (стаття 24).

Статтею 1 Основ № 2801 встановлено, що законодавство України про охорону здоров'я базується на Конституції України і складається з цього Закону та інших прийнятих відповідно до них актів законодавства, що регулюють суспільні відносини у сфері охорони здоров'я.

Держава визнає право кожного громадянина України на охорону здоров'я і забезпечує його захист. Держава гарантує громадянам України та іншим визначеним законом особам надання необхідних медичних послуг та лікарських засобів за рахунок коштів Державного бюджету України на умовах та в порядку, встановлених законодавством (стаття 8 Основ № 2801).

Відповідно до статті 8 Основ № 2801 в редакції, чинній до 19.07.2022, до медичної допомоги належали, зокрема, вторинна (спеціалізована) медична допомога, що надається за медичними показаннями у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, та третинна (високоспеціалізована) медична допомога, що надається за медичними показаннями у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. Поняття "вторинна (спеціалізована) медична допомога", "третинна (високоспеціалізована) медична допомога" розкривалися у статтях 35² та 35³ Основ № 2801. Змінами і доповненнями до Основ № 2801, внесеними Законом України від 01.07.2022 № 2347² (чинний з 19.07.2022), визначено нові терміни і поняття, зокрема, поняття "вторинна" і "третинна" медична допомога об'єднані в одне – **спеціалізована медична допомога**.

Згідно зі статтею 35² Основ № 2801 (зі змінами) надання спеціалізованої медичної допомоги забезпечують заклади охорони здоров'я в стаціонарних та амбулаторних умовах; така допомога надається безоплатно в закладах охорони здоров'я, з якими головний розпорядник бюджетних коштів уклав договір про медичне обслуговування населення. Закон № 2168 визначає державні фінансові гарантії надання необхідних пацієнтам послуг з медичного обслуговування (медичних послуг) та лікарських засобів належної якості, реімбурсації лікарських

¹ Ратифікована Постановою Верховної Ради Української РСР від 27.02.1991 № 789-ХІІ "Про ратифікацію Конвенції про права дитини".

² "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення надання медичної допомоги"

засобів та медичних виробів (включаючи допоміжні засоби) за рахунок коштів Державного бюджету України за програмою медичних гарантій³.

Статтею 14¹ Основ № 2801 встановлено, що систему стандартів у сфері охорони здоров'я складають державні соціальні нормативи та галузеві стандарти⁴. Галузеві стандарти у сфері охорони здоров'я розробляються і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я (МОЗ).

Галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я є, зокрема, табель матеріально-технічного оснащення – документ, що визначає мінімальний перелік обладнання, устаткування та засобів, необхідних для оснащення конкретного типу закладу охорони здоров'я, його підрозділу. Додержання стандартів медичної допомоги (медичних стандартів), клінічних протоколів, протоколів надання реабілітаційної допомоги, табелів матеріально-технічного оснащення є обов'язковим для всіх закладів охорони здоров'я, їх відділень, підрозділів.

Відповідно до статті 16 Основ № 2801 органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють розвитку закладів охорони здоров'я усіх форм власності (частина перша). Мережа державних і комунальних закладів охорони здоров'я формується з урахуванням планів розвитку госпітальних округів, потреб населення у медичному обслуговуванні, необхідності забезпечення належної якості такого обслуговування, своєчасності, доступності для громадян, ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена (частини перша, третя)⁵. За організаційно-правовою формою заклади охорони здоров'я державної власності можуть утворюватися та функціонувати як державні некомерційні підприємства або державні установи⁶ (частина тринадцята).

Наказом № 385 затверджено перелік закладів охорони здоров'я, до якого у розділі "Лікувально-профілактичні заклади" (пункт 1.1 "Лікарняні заклади") включено НДСЛ "Охматдит".

Наказом № 152 затверджено, зокрема, перелік закладів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МОЗ, до якого включено НДСЛ "Охматдит".

Статтею 18 Основ № 2801 встановлено, що фінансове забезпечення охорони здоров'я може здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету

³ Преамбула в редакції Закону від 01.07.2022 № 2347-IX.

⁴ Галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я є: стандарт медичної допомоги (медичний стандарт), клінічний протокол, протокол надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я, табель матеріально-технічного оснащення, лікарський формуляр.

⁵ Частини перша та третя статті 16 Основ законодавства України про охорону здоров'я із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.12.2019 № 421 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо невідкладних заходів у сфері охорони здоров'я".

⁶ У редакції Закону України від 15.12.2021 № 1962 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління сферою охорони здоров'я та забезпечення медичного обслуговування населення".

України та місцевих бюджетів, коштів юридичних та фізичних осіб, а також з інших джерел, не заборонених законом.

Указом Президента України від 18.08.2021 № 369⁷ доручено Кабінету Міністрів України, зокрема, забезпечити до 1 грудня 2021 року розроблення та затвердження Стратегічного плану розвитку системи охорони здоров'я населення на період до 2030 року, визначивши строки, відповідальних за підготовку та внесення на розгляд Верховної Ради України необхідних законопроектів, забезпечення внесення в установленому порядку змін до інших нормативно-правових актів з метою приведення до 1 квітня 2022 року засад фінансування медичних послуг, які надаються всіма закладами охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, у відповідність з вимогами законодавства щодо державних фінансових гарантій надання необхідних пацієнтам послуг з медичного обслуговування (медичних послуг).

Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267 затверджено Положення про Міністерство охорони здоров'я України, пунктом 1 якого визначено МОЗ головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема, у сфері охорони здоров'я. МОЗ відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, затверджує галузеві стандарти у сфері охорони здоров'я, в тому числі клінічні протоколи і стандарти; здійснює контроль і нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я, галузевих стандартів медичного обслуговування; виконує функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління.

Наказом МОЗ від 11.03.2021 № 433 затверджено Статут НДСЛ "Охматдит" (нова редакція). Згідно зі Статутом Лікарня є державним закладом охорони здоров'я лікувально-профілактичного профілю, заснованим на державній власності, що належить до сфери управління МОЗ і є підзвітним йому.

Згідно із частиною першою статті 19 Основ № 2801⁸ держава організовує **матеріально-технічне забезпечення** охорони здоров'я в обсязі, необхідному для надання населенню гарантованого рівня медичної та реабілітаційної допомоги. Всі заклади охорони здоров'я мають право самостійно вирішувати питання свого матеріально-технічного забезпечення.

Постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1138 затверджено перелік платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах, однак послуг за напрямками онкології та патологічної анатомії до цього переліку не включено, чим не створено умов для обґрунтованих надходжень до спеціального фонду державного бюджету.

⁷ "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року "Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою"

⁸ Частина перша статті 19 Основ № 2801 в редакції Закону від 03.12.2020 № 1053-IX, введено в дію з 30.06.2021.

У пункті 12 Постанови № 1548 визначені повноваження органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів), в тому числі тарифів на платні послуги, що надають лікувально-профілактичні державні і комунальні заклади охорони здоров'я.

Постановою № 1075 затверджено Методику розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування. Згідно з підпунктом 4 пункту 7 цієї Методики для забезпечення необхідного рівня стандартизації та точності розрахунків до обов'язкового переліку прямих витрат відносять, зокрема, витрати на заробітну плату та пов'язані з нею нарахування, витрати на лікарські засоби, витрати на технічне забезпечення та обслуговування (поточний ремонт) високовартісного обладнання, комунальні витрати за можливості прямого віднесення.

На виконання Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022⁹ МОЗ видало наказ від 25.02.2022 № 379, яким зобов'язало керівників структурних підрозділів з питань охорони здоров'я організувати роботу всіх закладів охорони здоров'я, які перебувають в сфері управління, для забезпечення безвідмовного надання медичної допомоги усім постраждалим та пораненим у цілодобовому режимі.

Виявлений стан справ

Відповідно до пункту 2 Статуту НДСЛ "Охматдит" предметом діяльності Лікарні є діяльність лікарняних закладів, загальна медична практика, спеціалізована медична практика, медична та стоматологічна практика, інша діяльність у сфері охорони здоров'я, діяльність у сфері освіти.

Основними завданнями НДСЛ "Охматдит", зокрема, є:

забезпечення надання спеціалізованої та високоспеціалізованої багатопрофільної стаціонарної та консультативної медичної допомоги, екстреної (невідкладної) медичної допомоги при гострих і раптових станах, незалежно від місця проживання і віку дитини, у відповідності до стандартів медичної допомоги та клінічних протоколів;

надання консультативної та організаційно-методичної допомоги обласним дитячим лікарням України, іншим закладам охорони здоров'я всіх форм власності; взаємодія з ними щодо своєчасного та якісного забезпечення висококваліфікованої спеціалізованої допомоги дітям та їх наступної реабілітації;

надання консультативно-діагностичної медичної допомоги дітям від 0 до 18 років, жінкам та чоловікам репродуктивного віку, вагітним, яких направляють з лікувально-профілактичних закладів регіонів або за індивідуальними зверненнями для встановлення або уточнення діагнозу, корекції в лікуванні, вирішення питання про місце подальшого обстеження, лікування, реабілітації у відповідності до стандартів медичної допомоги та клінічних протоколів;

⁹ "Про введення воєнного стану в Україні" (зі змінами), затверджений Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX.

впровадження та поширення нових технологій, медичної техніки, лікарських засобів та виробів медичного призначення, проведення клінічних випробувань нових технологій, медичної техніки, лікарських засобів та виробів медичного призначення.

У НДСЛ "Охматдит" налічується **720 ліжок** стаціонару, **63 відділення**, в яких надається медична допомога за 30 напрямками за 167 клінічними настановами, а також є **консультативно-діагностична поліклініка**, що забезпечує 754 відвідувань за зміну.

Матеріально-технічна база НДСЛ "Охматдит" включає **35 будівель** загальною площею 109600,7 кв. м, **чотири земельні ділянки** загальною площею 6,942989 га, **понад 9 тис. од. медичного обладнання**, 17 од. автотранспорту тощо.

З 9 основних клінічних будівель новою є будівля лікувально-діагностичного комплексу, яка оснащена сучасним медичним обладнанням, стан інших будівель незадовільний. Зокрема, повністю зношені 6 основних клінічних будівель (лікувальні корпуси №№ 2, 3, 13-16), на 60 відс. – головний хірургічний корпус та будівля поліклініки.

У зв'язку з необхідністю проведення ремонтних робіт, не використовуються 1300,6 кв. м площ будівель (відділення відновлювального лікування поліклініки, яке не функціонує з травня 2011 року та відділення неврології лікувального корпусу № 2). Для подальшої експлуатації корпусу № 2 МОЗ підготовлено проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України "Про погодження укладення договору про спільну діяльність між НДСЛ "Охматдит" та Благодійною організацією "Фундація Дім Рональда МакДональда в Україні" щодо його реконструкції та використання в інтересах держави, пацієнтів та членів їх родин строком на 49 років, який надано на погодження заінтересованим органам¹⁰.

Не вирішено питання модернізації п'яти корпусів у межах економічного співробітництва у сфері медичних технологій з компанією "Фамед інжиніринг ГмбХ" (Австрія) (лист Секретаріату Кабінету Міністрів України від 19.01.2022 № 1518/0/2-22 щодо опрацювання МОЗ проєкту Рамкової угоди між Урядом України та Урядом Австрії). Ситуацію ускладнює неприйняття закону про розвиток державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, що мав сприяти оптимізації бюджетних ресурсів.

Довідково. За поданням Кабінету Міністрів України за номером 0176 зареєстрований 07.11.2022 на вебсайті Верховної Ради законопроект про ратифікацію Рамкової угоди між Урядом України та Урядом Республіки Австрія про економічне співробітництво у розвитку проєктів, зокрема, з будівництва (реконструкції) та оснащення НДСЛ "Охматдит".

Згідно з Планом заходів з реалізації Стратегії людського розвитку на 2021–2023 роки (пункт 4 Оперативна ціль 1.1. Створення збалансованої системи охорони здоров'я) МОЗ разом з Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками визначені відповідальними за розроблення у І кварталі 2022 року та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту щодо

¹⁰ Листи до Мінфіну, Мінекономіки, Фонду держмайна (вих. від 14.07.2022 № 10-11/15912/2-22), Мінцифри (вих. від 14.07.2022 № 10-12/15913/2-22).

розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, проте МОЗ станом на сьогодні до підготовки такого акта не приступало.

Через недостатність площ приміщень, у корпусі № 15 (блок господарських споруд), окрім господарської служби, розміщені Центр "Клініка для лікування дітей, хворих на ВІЛ-інфекцію/СНІД", медико-генетичний центр, харчоблок та відділення дитячої патологічної анатомії, яке крім внутрішніх лікарняних функцій з 1972 року виконує функції Міського централізованого дитячого патологоанатомічного відділення для 25 дитячих лікарень та пологових будинків, підпорядкованих Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради. У приміщеннях корпусів патологоанатомічних закладів і підрозділів незалежно від форми власності та відомчої підпорядкованості категорично забороняється розміщення інших структурних підрозділів закладів охорони здоров'я, фізичних і юридичних осіб, що не належать до патологоанатомічної служби, діяльність яких не сприяє виконанню покладених на патологоанатомічний заклад (підрозділ) функцій¹¹.

Внаслідок бойових дій у березні 2022 року зазнали часткового пошкодження корпуси №№ 1, 9, 11, 13-16 (вікна, двері, покрівля, стіни). Із загальної площі 3376,7 кв. м відсоток пошкоджень становить 3,1, прямі збитки оцінені в 8867,8 тис. грн (експертна вартість).

У Лікарні в окремих приміщеннях не створено належних умов для перебування медперсоналу і пацієнтів, чим не забезпечено виконання заходів у сфері цивільного захисту, що є недотриманням Кодексу цивільного захисту. Так, захисні споруди (укриття) неспроможні вмістити усіх пацієнтів стаціонару (720), їх батьків та персонал Лікарні (3850 од.), конструктивні рішення не забезпечують захисту від радіаційного та хімічного враження (немає герметичності, системи фільтрації повітря). Існує високий ризик незабезпечення у післяопераційному періоді життєдіяльності пацієнтів, які перебувають в реанімаційних відділеннях (79 ліжок), через складність їх переміщення та незабезпечення умов для їх перебування в укритті. Слід зазначити, що у приміщеннях підземного паркінгу та цокольного поверху лікувально-діагностичного комплексу, підвальних приміщеннях окремих будівель підготовлено укриття для пацієнтів і персоналу, що дає змогу перебувати в безпечних умовах одночасно близько 300 особам.

¹¹ Методичні рекомендації "Організація роботи закладів і підрозділів патологоанатомічної служби України", розроблені Українським центром наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ та узгоджені 11.04.2017 МОЗ, розділ III "Організація роботи патологоанатомічного відділення (лабораторії)" в патологоанатомічних закладах (підрозділах) (додаток 1 до Методичних рекомендацій).

Не забезпечені охоронними¹² та протипожежними¹³ засобами приміщення, де зберігаються ЛЗ, що створює ризики їх втрати та є порушенням вимог пункту 2 розділу II Правил № 584.

Із 17 од. автотранспорту через технічну несправність (знос понад 90 відс.) не експлуатуються та підлягають списанню 4 одиниці.

Більшість медичного обладнання Лікарні (за винятком лікувально-діагностичного комплексу) зношене, морально та фізично застаріле, частина взагалі не використовується. Зокрема, через технічну несправність у діагностично-лікувальному процесі не використовуються 843 од. медичного обладнання первісною вартістю 24923,9 тис. грн (поліклініка – 425 од., стаціонар – 418 од.), з якого 69 од. є дороговартісним (вартістю 19067,0 тис. грн). Майже половина медичного обладнання (4754 із 9845 од.) має рівень зносу від 50 до 100 відсотків.

Із трьох комп'ютерних томографів (апаратів), які є в Центрі радіології, основний діагностичний апарат – комп'ютерний томограф SOMATOM Definition AS 7308 (Siemens), 2011 року випуску постійно виходить з ладу, два інших (апарати Aquilion LB та Cere Tom 8372) за своїми технічними характеристиками не можуть використовуватися як сканери. На балансі Лікарні також обліковується магнітно-резонансний томограф MAGNETOM Aera (введений в експлуатацію у 2018 році). Попит на обстеження на цьому апараті високий, особливо на проведення діагностики під наркозом. Черга на планові обстеження формується на 2–3 місяці вперед. Придбання ще одного магнітно-резонансного томографа дало б змогу розділити чергу залежно від потреб використання наркозу, що сприятиме своєчасному наданню медичних послуг.

Отже, наявне медичне обладнання не забезпечує на належному рівні діагностично-лікувальних потреб пацієнтів.

МОЗ у порушення вимог статті 14⁻¹ Основ № 2801 **не розробило і не затвердило** для новостворених наприкінці 2021 року відділень Лікарні табелів матеріально-технічного оснащення та не забезпечило актуалізації чинних нормативів обладнання.

Зокрема, розроблені та затверджені у 2009–2011 роках наказами МОЗ¹⁴ табелі оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення

¹² Охоронною сигналізацією не оснащені приміщення загальною площею 1062,0 кв. м (корпус №2 (1 та 2 поверх) літери "Ж", корпус № 11а (цокольний поверх), лабораторний корпус, літери "ІГ" (поверхи 2 та 3), хірургічний корпус (2 поверх)).

¹³ Пожежною сигналізацією не оснащені приміщення загальною площею 908,4 кв. м (корпус №2 (цокольний поверх, 1 та 2 поверх) літери "Ж", лабораторний корпус, літери "ІГ" (поверхи 2 та 3), хірургічний корпус (2 поверх)).

¹⁴ Від 31.12.2009 № 1084 "Про затвердження Примірною табеля оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення обласної (обласної клінічної), республіканської дитячої клінічної лікарні"; від 15.12.2009 № 954 "Про затвердження Примірною табеля оснащення основним медичним обладнанням та виробами медичного призначення лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я, що надають медичну допомогу онкологічним хворим"; від 31.10.2011 № 735 "Про затвердження табелів оснащення

закладів охорони здоров'я, які є галузевими стандартами, не містять видів і кількості обладнання (норм), необхідних для впровадження міжнародних протоколів лікування (клінічних настанов) згідно з рішеннями МОЗ¹⁵ в закладах охорони здоров'я, в тому числі НДСЛ "Охматдит".

Як наслідок, НДСЛ "Охматдит" на власний розсуд визначала види і кількість обладнання, з урахуванням набутого міжнародного клінічного досвіду (Австрія, США, Швеція, Німеччина, Канада, Норвегія тощо).

Розроблення нормативу обладнання, що має обґрунтовувати відповідні видатки, дасть змогу упередити можливі зловживання та корупційні прояви при завершенні будівництва нового лікувально-діагностичного комплексу Лікарні, щодо яких Постановою Верховної Ради України від 02.07.2021 № 1625-ІХ надіслано Президентові України запит групи народних депутатів України (Кондратюк О. К. та інші) про вжиття невідкладних заходів, спрямованих на усунення можливих зловживань та корупційних проявів при завершенні будівництва нового лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" та забезпечення його належного функціонування.

Іншою проблемою є оновлення інформаційно-технічної бази Лікарні. Із 1397 лікарів та середнього медичного персоналу лише 770 осіб (55,1 відс.) мають належно організоване робоче місце для підключення до єдиної системи охорони здоров'я.

Із введенням в експлуатацію лікувально-діагностичного комплексу та утворенням нових структурних підрозділів **штатна чисельність** працівників Лікарні у 2022 році порівняно з 2019 роком **збільшилась на 1173 од.** (з 2677 до 3850), **або в 1,4 рази**, у тому числі посад медичних працівників стаціонару – на 1164 од. (з 1953,25 до 3117). **Водночас** загальна укомплектованість штатних посад медичними працівниками істотно зменшилася на 01.01.2022 порівняно з 01.01.2019 (на 19,2 відс.¹⁶), із сумісниками не перевищила 78,7 відсотка. На 01.07.2022 укомплектованість становить 57,3 відс. (88,6 із сумісниками). Під час завершення аудиту керівництвом НДСЛ "Охматдит" доукомплектовано штат ще на 206 осіб.

Низький рівень укомплектованості персоналу впливає на роботу Лікарні. Одна із причин такої ситуації – низький рівень заробітної плати медичного персоналу.

медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів лікарні інтенсивного лікування"; від 31.10.2011 № 739 "Про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів консультативно-діагностичного центру".

¹⁵ Застосування закладами охорони здоров'я та установами нових клінічних протоколів (настанов) згідно з наказом МОЗ від 29.12.2016 № 1422 "Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28.09.2012 № 751" не передбачає адаптації до практики вітчизняної галузі охорони здоров'я.

¹⁶ Станом на 01.01.2019 – 73,4 відс. без сумісників, 85,1 відс. із сумісниками, станом на 01.01.2022 – 54,2 відс. без сумісників, 78,7 відс. із сумісниками.

Довідково. У 2019–2021 роках середня заробітна плата лікарів становила 12,3 тис. грн, середнього медичного персоналу – 8,8 тис. гривень. З виданням Указу Президента України від 18.06.2021 № 261/2021 "Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників" та постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 2 "Деякі питання оплати праці медичних працівників закладів охорони здоров'я", середня заробітна плата лікарів збільшилася до 20,5 тис. грн, середнього медичного персоналу – до 14,5 тис. гривень.

За результатами діяльності згідно з показниками медичної звітності у 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року¹⁷ **проліковано 299629 пацієнтів**, з них у стаціонарі – 52970, **прооперовано – 26006**¹⁸, проведено **7,6 млн досліджень**, з яких 212,3 тис. унікальні за генетичними та рідкісними захворюваннями. Кількість летальних випадків за цей період збільшилася на 0,1 відс. (у 2019 році – 0,4 відс., у 2021 році – 0,5 відс., у I півріччі 2022 року – 0,8 відс. загальної кількості пролікованих). Основними причинами дитячої смертності є вроджені вади розвитку і новоутворення, які в структурі смертності у 2021 році становлять 37,3 та 20,0 відс. відповідно.

З початком активних бойових дій у місті Києві та Київській області (24.02.2022) і до квітня НДСЛ "Охматдит" надавала невідкладну допомогу як дітям, так і дорослим, в тому числі 64 пораненим. З квітня відновлено планові госпіталізації та хірургічну активність, у травні досягнуто показників діяльності періоду до 24 лютого 2022 року. Переміщення пацієнтів у безпечні умови (в інші регіони України та за кордон) вплинуло на зменшення показників кількості пролікованих у стаціонарі пацієнтів у I півріччі 2022 року, порівняно з аналогічним періодом 2021 року, на 30 відс., кількості оперативних втручань – на 50 відсотків.

Згідно з пунктом 2 розділу VIII Статуту уповноважений орган управління розробляє та затверджує стратегічні плани розвитку Лікарні, здійснює контроль за їх виконанням, але МОЗ в порушення цих вимог не забезпечило розроблення такого плану. Пройгноровано й рішення колегії МОЗ від 30.12.2021 № 3 (пункт 6), яким директорату медичних послуг МОЗ та НДСЛ "Охматдит" доручалося визначити стратегічні напрями розвитку НДСЛ "Охматдит" до травня 2022 року. За таких обставин, **НДСЛ "Охматдит" провадила свою діяльність без пріоритетів розвитку і системності у виконанні завдань.**

МОЗ не забезпечено затвердження Стратегічного плану розвитку системи охорони здоров'я населення на період до 2030 року, визначеного Указом Президента України від 18.08.2021 № 369, з метою приведення до 1 квітня 2022 року засад фінансування медичних послуг, які надаються **всіма закладами охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, у відповідність з**

¹⁷ За даними звіту (форма № 20).

¹⁸ Форма № 20 "Звіт лікувально-профілактичного закладу" (2018), "Звіт юридичної особи незалежно від її організаційно-правової форми та фізичної особи-підприємця, які провадять господарську діяльність із медичної практики, за 20__ рік", I півріччя 2022 року – 2397 (оперативна інформація).

вимогами законодавства щодо державних фінансових гарантій надання необхідних пацієнтам послуг з медичного обслуговування (медичних послуг). Розроблений проект Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року Міністром охорони здоров'я України презентований 18.01.2022, проте на розгляд Кабінету Міністрів України не подавався.

МОЗ у порушення вимог частини першої статті 35 Бюджетного кодексу та пункту 1.10 розділу 1 Інструкції № 687 не розробило плану діяльності на середньостроковий період для реалізації напрямів політики у сфері охорони здоров'я, визначених державними стратегічними документами, зокрема Національною економічною стратегією на період до 2030 року. У результаті, граничні обсяги фінансування та індикативні показники за бюджетною програмою за КПКВК 2301110 (3,7 млрд¹⁹) у бюджетних запитах на 2022–2024 роки розподілені необґрунтовано. Так, показниками затрат передбачено розподіл бюджетного ресурсу на 2022 та 2023 роки 15 установам, що беруть участь у виконанні бюджетної програми, на 2024 рік – трьом. НДСЛ "Охматдит" не включено на 2024 рік до виконавців бюджетної програми. Як наслідок, **не визначено перспектив впровадження програми державних гарантій медичного обслуговування населення у середньостроковому періоді.**

Фактично МОЗ реалізує в НДСЛ "Охматдит" програму державних гарантій медичного обслуговування населення лише за одним напрямом діяльності – трансплантація органів людини, шляхом укладення 19 договорів у межах пілотного проекту згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2018 № 707²⁰. В управлінських рішеннях МОЗ не прослідковується намірів змінити організаційно-правову форму НДСЛ "Охматдит", через що **не розпочато заходів щодо участі в програмі медичних гарантій на основі договорів із НСЗУ.**

Довідково. За інформацією НСЗУ від 06.01.2022 № 172/8-14-22²¹, НДСЛ "Охматдит" не відповідає Вимогам до надавача послуг з медичного обслуговування населення, з яким головними розпорядниками бюджетних коштів укладаються договори про медичне обслуговування населення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 391, а також іншим вимогам законодавства, чинним на момент укладення договору, тому договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій із зазначеним закладом не може бути укладено. Відповідно до бюджетної пропозиції НСЗУ на 2022–2024 роки за КПКВК 2308060 (додаток 7) у 2022 році НСЗУ запропоновано долучити до надання медичних послуг, оплата яких здійснюється у межах програми державних гарантій медичного обслуговування населення за рахунок коштів бюджетної програми за КПКВК 2308060 "Реалізація програми державних гарантій

¹⁹ Форма 2002-2: 2022 рік – 1775530,6 тис. грн, 2023 рік – 1726645,2 тис. грн, 2024 рік – 209316,4 тис. гривень.

²⁰ "Деякі питання реалізації пілотного проекту щодо зміни механізму фінансового забезпечення оперативного лікування з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів" (реалізація проекту – 2018–2023 роки, Додаток "Перелік закладів охорони здоров'я і наукових установ, які уклали з МОЗ або із спеціальною державною установою "Український центр трансплант-координації" договір").

²¹ На запит Рахункової палати від 16.12.2021 № 26-3110.

медичного обслуговування населення", три заклади МОЗ, в тому числі НДСЛ "Охматдит" за напрямками надання медичних послуг "Лікування онкогематологічних захворювань" та "Радіологічне лікування онкологічних захворювань". Також НСЗУ запропоновано залишити утримання цих закладів у 2022 році за рахунок відповідних бюджетних програм МОЗ для забезпечення поступового їх переходу до роботи за програмою медичних гарантій.

Відповідно до частини шостої статті 24 Основ № 2801 при закладах охорони здоров'я з метою сприяння їх діяльності можуть також утворюватися опікунські ради, до складу яких (за їхньою згодою) можуть включатися благодійники, представники громадськості та громадських об'єднань, благодійних, релігійних організацій, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, волонтери та інші. Рішення про створення опікунської ради при закладі охорони здоров'я та положення про неї затверджуються наказом керівника закладу охорони здоров'я або уповноваженого органу.

Опікунська рада НДСЛ "Охматдит" створена наказом Лікарні від 14.02.2019 № 30, проте зі зміною керівництва Лікарні (призначення генерального директора Жовніра В. А.²²) та посадових осіб – представників Опікунської ради, її склад на сьогодні потребує актуалізації. Ознаками формальності в роботі Опікунської ради є відсутність задокументованих обов'язкових до розгляду адміністрацією Лікарні протоколів та рішень з нагальних питань, які б визначали напрями її розвитку, містили пропозиції щодо удосконалення діяльності, заходи щодо залучення додаткових ресурсів на цільові потреби Лікарні.

Аудитом виявлено низку порушень у сфері управління об'єктами державної власності, а саме:

- не проведено державної реєстрації права постійного користування трьома земельними ділянками загальною площею 0,730189 га (сукупна вартість за нормативною грошовою оцінкою становить 134114,2 тис. грн), що є порушенням статті 126 Земельного кодексу України від 25.10.2001 № 2768-III, пункту 2 частини 1 статті 4 Закону № 1952;

- не оформлено речових прав та не внесено відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно щодо 7 об'єктів нерухомості²³ загальною первісною вартістю 979010,6 тис. грн, що є порушенням пункту 1 частини першої статті 5 Закону № 1952²⁴;

²² Наказ МОЗ від 06.01.2021 № 1-о.

²³ Будівля "Першого пускового комплексу (частково) лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" – первісна вартість 978966,8 тис. грн; будівля для розміщення сантехнічного персоналу – 3,3 тис. грн; будівля-бокс для службових автомобілів – 4,3 тис. грн; бокс для зберігання автотранспорту – 3,1 тис. грн; будівля для господарських призначень – 6,8 тис. грн; будівля-гараж для службових автомобілів – 4,9 тис. грн; сарай цегляний – 21,4 тис. гривень.

²⁴ Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (пункт 1 частини першої статті 2).

– без оформлення правовідносин у НДСЛ "Охматдит" розміщено офісні приміщення ДП "Укрмедпроектбуд" (266,1 кв. м), трьох релігійних установ (355,3 кв. м) та Державної установи "Український науково-практичний медичний центр неврології та реабілітації МОЗ України" (102,7 кв. м), що призводить до втрати надходжень від оренди та невідшкодування комунальних витрат та є порушенням вимог статті 9 Закону № 157.

Аудитом встановлені інші недоліки та порушення в діяльності НДСЛ "Охматдит". Зокрема, введені в дію з 01.03.2021 тарифи на платні послуги Лікарні в порушення пункту 12 додатка до Постанови № 1548 не були врегульовані (встановлені) Київською міською державною адміністрацією (далі – КМДА).

Безоплатно на умовах договорів про співпрацю у сфері паталогічної анатомії відбувалася взаємодія Лікарні з 25 комунальними закладами охорони здоров'я м. Києва. Зазначений вид діяльності Статутом не передбачений. Кількість наданих НДСЛ "Охматдит" патологоанатомічних послуг комунальним закладам охорони здоров'я підтверджена показниками щорічної звітності про діяльність із медичної практики (форма № 20), але договори з цими закладами, передбачені підпунктом 2 пункту 3 розділу I, підпунктом 2 пункту 1 розділу VII Порядку № 1877, не укладені.

Кількість наданих НДСЛ "Охматдит" послуг комунальним закладам охорони здоров'я підтверджена показниками щорічної звітності про діяльність із медичної практики (форма № 20). За результатами аналізу інформації, розміщеної в електронній системі публічних закупівель України ProZorro, закупівля послуг у сфері паталогічної анатомії здійснюється за ДК 021:2015: 85110000-3 – Послуги лікувальних закладів та супутні послуги, ДК 021:2015: 85111800-8 – Послуги з патологоанатомічних досліджень²⁵. За умовами договорів, укладених у I півріччі 2022 року, вартість однієї послуги коливається від 1,6 до 3,6 тис. гривень. Враховуючи фактично задіяну матеріально-технічну базу, що належить державі (медичне обладнання, автотранспорт), медичний персонал (лікарі, молодший медичний персонал), надходження плати від надання таких послуг основної діяльності є джерелом наповнення спеціального фонду державного бюджету.

Рекомендації МОЗ:

– розробити за участі заінтересованих центральних органів виконавчої влади та внести на розгляд Кабінету Міністрів України проекти:

закону щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я;

акта щодо змін до Переліку № 1138, у частині включення послуг за напрямками онкології та паталогічної анатомії;

²⁵ Ідентифікатори: UA-2022-04-14-000078-b, UA-2022-04-22-000584-a, UA-2022-02-21-002313-a, UA-2022-07-15-002206-a, UA-2022-04-11-000101-c.

- внести зміни до Статуту НДСЛ "Охматдит" з метою узгодження із положеннями Основ № 2801;

- пришвидшити узгодження із відповідними заінтересованими органами проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України "Про погодження укладення договору про спільну діяльність між НДСЛ "Охматдит" та Благодійною організацією "Фундація Дім Рональда МакДональда в Україні" та внести його в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України;

- розробити стратегічний план розвитку НДСЛ "Охматдит";

- розробити та затвердити для відділень лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" таблиці матеріально-технічного оснащення, як це передбачено статтею 14⁻¹ Основ № 2801;

- вжити заходів щодо забезпечення регулювання тарифів на платні послуги, які надаються НДСЛ "Охматдит", згідно з Постановою № 1548;

- забезпечити поступове впровадження та реалізацію нового механізму фінансового забезпечення надання спеціалізованої медичної допомоги в НДСЛ "Охматдит" та визначення переліку медичних послуг, які надаватимуться Лікарнею населенню безоплатно і на платних умовах;

- забезпечити належний контроль за використанням НДСЛ "Охматдит" земельних ділянок;

- прийняти управлінське рішення щодо законності розміщення на площах НДСЛ "Охматдит" офісних приміщень ДП "Укрмедпроектбуд" (266,1 кв.м) та відшкодування ним комунальних послуг.

Рекомендації НДСЛ "Охматдит":

- вжити заходів щодо комплектування стаціонарних відділень Лікарні медичним персоналом згідно з штатною потребою;

- розробити економічно обґрунтовані тарифи на платні послуги у сфері патологічної анатомії та забезпечити їх регулювання згідно з Постановою № 1548;

- визначити перелік медичних послуг, що можуть надаватися усім пацієнтам безоплатно;

- забезпечити ефективне управління об'єктами державної власності загальною площею 1300,6 м. кв, які не використовуються в діяльності;

- здійснювати надання об'єктів державної власності у користування стороннім організаціям відповідно до вимог чинного законодавства;

- забезпечити оформлення речових прав на нерухоме майно щодо 7 об'єктів нерухомості та трьох земельних ділянок (0,730189 га) відповідно до Закону № 1952;

- вжити заходів щодо створення належних умов для перебування медперсоналу і пацієнтів в укриттях під час надзвичайних ситуацій та

особливого періоду, облаштування охоронними та протипожежними засобами місць зберігання ЛЗ;

– оформити правовідносини із закладами охорони здоров'я м. Києва відповідно до вимог Порядку № 1877;

– забезпечити дієву роботу Опікунської ради.

3. СТАН ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НДСЛ "ОХМАТДИТ" ТА ЗМІЦНЕННЯ ЇЇ МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ

3.1. Результати аудиту планування та використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності НДСЛ "Охматдит" та зміцнення її матеріально-технічної бази

МОЗ та НДСЛ "Охматдит" у 2019–2022 роках не забезпечено належного планування та затвердження кошторисів за КПКВК 2301110 на здійснення діяльності та зміцнення матеріально-технічної бази Лікарні в обсязі **215645,1 тис. грн** (МОЗ – 189634,9 тис. грн, НДСЛ "Охматдит" – 26010,2 тис. грн).

Нездійснення контролю керівництвом НДСЛ "Охматдит" за обґрунтованістю планування, своєчасним виконанням договорів та розрахунків за ними призвело до повернення наприкінці 2019, 2020 та 2021 років до державного бюджету коштів як невикористаних у загальній сумі **19670,8 тис. грн**, що свідчить про неефективне управління коштами державного бюджету.

Із затверджених на 2019–2021 роки бюджетних асигнувань за чотирма бюджетними програмами у сумі 5067567,7 тис. грн, розпорядником яких була НДСЛ "Охматдит", витрачено 4883434,1 тис. грн (96,3 відсотка). Крім того, у I півріччі 2022 року було використано 503298,1 тис. гривень.

Аудитом виявлено у періоді 2019-2021 років та I півріччя 2022 року порушень, встановлено неекономне та нерезультативне використання коштів державного бюджету та неефективне управління об'єктами державної власності.

Так, допущено порушення при плануванні бюджетних коштів та затвердженні кошторисів на суму 215645,1 тис. грн; з порушенням вимог чинного законодавства використано 384704,8 тис. грн; використано нерезультативно – 387,3 тис. грн та неекономно – 709,4 тис. грн; створено ризики нерезультативного використання коштів – 682,4 тис. гривень.

Невикористання та повернення до державного бюджету 19779,8 тис. грн є неефективним управлінням коштами виділеними відповідно до потреб діяльності НДСЛ "Охматдит" (за КПКВК 2301110 – 12294,2 тис. грн, КПКВК 2301190 – 7485,6 тис. грн).

Лікарнею не забезпечено повноти надходження до спеціального фонду державного бюджету плати за стажування інтернів та від користування приміщеннями Лікарні на загальну суму 5717,3 тис. грн, втрачено 271,5 тис. грн доходів, не забезпечено відшкодування комунальних послуг у сумі 499,4 тис. гривень.

Зазначене спричинено незабезпеченням МОЗ належного контролю як головним розпорядником бюджетних коштів, який відповідно до пункту 7 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу "здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі".

У 2020 році за КПКВК 2301190 видатки в сумі 19216,3 тис. грн спрямовані на оплату праці у вигляді стимулюючих надбавок медперсоналу Лікарні, який забезпечував життєдіяльність населення в умовах пандемії та надавав у разі необхідності допомогу дітям, які при лікуванні за основним діагнозом захворіли на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2.

За рахунок КПКВК 2301350 у 2021 році закуплене програмне забезпечення на суму 9974,0 тис. гривень.

Законодавча база

Відповідно до підпункту "б" пункту 8 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, належать видатки на охорону здоров'я, зокрема на спеціалізовану, високоспеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (клініки науково-дослідних інститутів, спеціалізовані лікарні, центри, лепрозорії, госпіталі для осіб з інвалідністю внаслідок війни, спеціалізовані поліклініки, спеціалізовані стоматологічні поліклініки згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України).

Згідно з Постановою № 501 НДСЛ "Охматдит" включено МОЗ до закладів охорони здоров'я, що забезпечують надання спеціалізованої, високоспеціалізованої амбулаторно-поліклінічної та стаціонарної допомоги (клініки науково-дослідних інститутів, спеціалізовані лікарні, центри, лепрозорії, госпіталі (центри) для ветеранів війни, спеціалізовані поліклініки, спеціалізовані стоматологічні поліклініки) (розділ "Спеціалізовані лікарні, центри, лепрозорії, госпіталі (центри) для ветеранів війни").

Порядок складання, розгляд, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ визначено Порядком № 228.

Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання затверджено наказом Мінфіну від 26.08.2014 № 836 (zareєстровано в Мін'юсті 10.09.2014 за № 1104/25881).

Наказом Мінфіну від 06.06.2012 № 687, який зареєстровано в Мін'юсті 26.06.2012 за № 1057/21369, затверджено Інструкцію з підготовки бюджетних запитів, яка містить вимоги щодо розподілу граничного обсягу та індикативних показників за бюджетними програмами з урахуванням планів діяльності головних розпорядників на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди (пункт 1.10 розділу 1 "Загальні положення").

Майнові відносини між орендодавцями та орендарями щодо господарського використання майна, що перебуває в державній та комунальній власності, регулює Закон № 157. Постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2020 № 483²⁶ затверджено Порядок передачі в оренду державного та комунального майна.

Постановою № 707 погоджено пропозицію МОЗ про реалізацію протягом 2018–2023 років пілотного проєкту щодо зміни механізму фінансового забезпечення оперативного лікування з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів (далі – пілотний проєкт).

Також Постановою № 707 затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації пілотного проєкту щодо зміни механізму фінансового забезпечення оперативного лікування з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів, яким визначено механізм використання коштів, передбачених МОЗ у державному бюджеті на відповідний рік за КПКВК 2301550.

Згідно з Постановою № 610 з 1 вересня до 31 грудня 2020 р. встановлені доплати до заробітної плати медичним та іншим працівникам закладів охорони здоров'я комунальної форми власності (крім лікарів та/або команд первинної медичної допомоги) та закладів охорони здоров'я, що належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я, які надають медичну допомогу хворим на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, та тим, що забезпечують життєдіяльність населення.

Виявлений стан справ

Для забезпечення діяльності Лікарні та зміцнення її матеріально-технічної бази на 2019–2022 роки затверджено бюджетних асигнувань за чотирма бюджетними програмами (КПКВК 2301110, 2301190, 2301350, 2301810) у сумі 6194056,8 тис. грн, з яких у 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року використано 5386732,3 тис. гривень.

Інформація щодо використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Лікарні та зміцнення її матеріально-технічної бази у 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року у розрізі бюджетних програм наведена в таблиці 1.

²⁶ "Деякі питання оренди державного та комунального майна".

Таблиця 1

**Інформація щодо використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності
НДСЛ "Охматдит" та зміцнення її матеріально-технічної бази
у 2019–І півріччі 2022 року**

КПКВК	2019 рік		2020 рік		2021 рік		2022 рік		Разом	
	Затверджено	Касові видатки	Затверджено	Касові видатки	Затверджено	Касові видатки	Затверджено	Касові видатки за І півріччя	Затверджено	Касові видатки
2301110	586443,9	579900,5	657176,4	653974,8	1330661,9	1322225,4	1126489,0	503298,1	3700771,2	3059398,8
2301190	0,0	0,0	26701,9	19216,3	0,0	0,0	0,0	0,0	26701,9	19216,3
2301350	0,0	0,0	0,0	0,0	9974,0	9974,0	0,0	0,0	9974,0	9974,0
2301810	870000,0	868457,2	500000,0	498441,3	1086609,6	931244,6	0,0	0,0	2456609,6	2298143,1
Всього:	1456443,9	1448357,7	1183878,3	1171632,4	2427245,5	2263444,0	1126489,0	503298,1	6194056,7	5386732,2

НДСЛ "Охматдит" безпосередньо здійснювала видатки за бюджетними програмами за КПКВК 2301110, 2301190 та 2301350. За бюджетною програмою за КПКВК 2301810 Лікарня відповідно до Порядку № 1046 є розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня, які перераховувала для здійснення видатків одержувачу коштів та замовнику будівництва лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" – ДП "Укрмедпроектбуд" для реалізації державного інвестиційного проєкту (інформація щодо виконання бюджетної програми за КПКВК 2301810 наведена у розділі 3.2 Звіту).

КПКВК 2301110

Загальний обсяг потреби у видатках, визначений НДСЛ "Охматдит" на 2019–2022 роки, становить **6389334,1 тис. грн²⁷** (загальний фонд – **6348836,8 тис. грн²⁸**; поточні видатки – 4495227,9 тис. грн та капітальні – 1853608,9 тис. грн, спеціальний фонд – **40497,3 тис. грн²⁹** – поточні видатки).

✓ **Найбільші обсяги видатків загального фонду Лікарнею планувались на:**

- виплату заробітної плати з нарахуваннями – 1986024,4 тис. грн (**31,3 відс. витрат загального фонду**);
- придбання ЛЗ та МВ – 1792357,2 тис. грн (**28,2 відс. витрат загального фонду**), з них ЛЗ, включені до Національного переліку, – 451290,4 тис. грн;
- капітальні видатки – 1853608,9 тис. грн (**29,2 відс. витрат загального фонду**).

Аудит засвідчив, що планування видатків Лікарнею за **КПКВК 2301110** здійснено з порушенням вимог бюджетного законодавства, а саме:

²⁷ 2019 рік – 757255,4 тис. грн, 2020 рік – 1071251,3 тис. грн, 2021 рік – 1468869,3 тис. грн, 2022 рік – 3091958,1 тис. гривень.

²⁸ 2019 рік – 756805,4 тис. грн, 2020 рік – 1070756,3 тис. грн, 2021 рік – 1468324,3 тис. грн, 2022 рік – 3052950,8 тис. гривень.

²⁹ 2019 рік – 450,0 тис. грн, 2020 рік – 495,0 тис. грн, 2021 рік – 545,0 тис. грн, 2022 рік – 39007,3 тис. гривень.

– пункту 20³⁰ Порядку № 228: загальна потреба на 2019 рік **завищена на двічі включені ремонтні роботи корпусу № 14 (за КЕКВ 2240 та КЕКВ 3132) в сумі 1017,0 тис. грн³¹**, фактично зазначені ремонтні роботи в 2019 році не оплачувалися;

– пункту 22³² Порядку № 228: потреба в коштах загального фонду за КЕКВ 2220 "Медикаменти та перев'язувальні матеріали" на 2020 та 2021 роки **не обґрунтована відповідними розрахунками на загальну суму 21000,0 тис. грн** (2020 рік – 500,0 тис. грн, 2021 рік – 20500,0 тис. грн), у кількісних і фінансових показниках на 2019–2021 роки **необґрунтовано завищена на загальну суму 24510,0 тис. грн** (2019 – 3182,4 тис. грн, 2020 – 8825,6 тис. грн, 2021 – 12502,0 тис. грн). Завищення НДСЛ "Охматдит" потреби в коштах на закупівлю ЛЗ та МВ стало однією з причин накопичення їх нерозподілених залишків, які станом на 01.07.2022 порівняно з 01.01.2019 зросли у два рази³³.

*Довідково. До прикладу, в розрахунку видатків на придбання медикаментів на 2020 рік Лікарнею заявлено потребу в ЛЗ **ОКТАНІН Ф 500 МО** пор.д/розч.д/ін'єк. 500МО фл. в кількості 300 од. (вартістю 7622,9 грн/одиночку) на загальну суму 2286,9 тис. гривень. Фактично у 2020 році придбано 100 од. (вартістю 3920,48 грн/одиночку) на загальну суму 390,6 тис. гривень. Залишок на 01.01.2020 становив 200 од. вартістю 744,3 тис. грн. Лікарнею протягом 2020 року використано 70 од. на суму 260,5 тис. гривень. Таким чином, планування зазначеного ЛЗ на суму **2 286,9 тис. грн** проведено без урахування залишків та призвело до їх збільшення на кінець 2020 року – 230 од. (на суму 874,3 тис. грн), що в 2,8 раза перевищило середньорічний обсяг використання ЛЗ за 2019–2020 роки (в 2019 році використано 100 од.).*

*У розрахунку видатків на придбання медикаментів на 2020 рік Лікарнею заявлено потребу в лікарському засобі **ВІЛАТЕ 1000** (фактор коагуляції крові людини VIII та фактор фон Віллебранда людини пор.д/розч.д/ін'єк. 100МО/мл) в кількості 200 од. на суму **3465,3 тис. гривень**. Фактично, Лікарнею в 2020 році **ВІЛАТЕ 1000** не придбався. Станом на 01.01.2020 обліковувався залишок невикористаного ЛЗ в кількості 160 од. на суму 2230,6 тис. гривень (придбаний в квітні 2019 році в обсязі 200 од. на суму 2818,7 тис. грн). Лікарнею протягом 2020 року використано 50 од. на суму 716, тис. грн. У результаті залишок на кінець 2020 року становив 110 од. на суму 1514,2 тис. грн, що в 2,5 раза перевищував середньорічний обсяг його використання в 2019–2020 роках (в 2019 році*

³⁰ Пунктом 20 Порядку № 228 визначено, що під час визначення видатків у проєктах кошторисів установи повинен забезпечуватися суворий режим економії коштів і матеріальних цінностей. До кошторисів можуть включатися тільки видатки, передбачені законодавством, необхідність яких обумовлена характером діяльності установи.

³¹ На 2019 рік по капітальному ремонту передбачено часткове виконання робіт корпусу № 14 в сумі 1017,0 тис. грн, по поточному – більш широкий перелік робіт цього корпусу в сумі 3500,0 тис. грн, в тому числі й роботи, включені до капітального ремонту.

³² Показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету, що включаються до проєкту кошторису, повинні бути обґрунтовані відповідними розрахунками за кожним кодом економічної класифікації видатків бюджету або класифікації кредитування бюджету і деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю.

³³ Станом на 01.01.2019 – 254090,3 тис. грн, на 01.07.2022 – 495 910,5 тис. гривень.

використано 40 од. ЛЗ). Таким чином, за наявності достатнього залишку ЛЗ **ВЛІАТЕ 1000 Лікарню** заплановано його придбання в 2020 році на суму **3 465,3 тис. гривень**.

На 2019–2022 роки НДСЛ "Охматдит" затверджені кошторисні призначення за КПКВК 2301110 за загальним фондом (з урахуванням змін) 2691571,0 тис. грн (з них поточні видатки – 2659398,1 тис. грн (98,8 відс.) та капітальні – 32172,9 тис. грн (1,2 відсотка)).

Затверджені кошторисні призначення загального фонду **забезпечували визначену НДСЛ "Охматдит" потребу в коштах в середньому на 42,4 відс.: поточні видатки – 59,2 відс., капітальні – 1,7 відс.** (у 2019 та І півріччі 2022 року капітальні видатки не затверджувалися).

Метою бюджетної програми на 2019–2022 роки визначено підвищення рівня надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги та збереження здоров'я населення. Паспорти бюджетної програми КПКВК 2301110 включають показники для 15 установ, що беруть участь у виконанні зазначеної бюджетної програми, з виділенням окремих показників для НДСЛ "Охматдит".

Відповідно до звіту про виконання паспорта бюджетної програми КПКВК 2301110 усі показники паспорта, виокремлені для НДСЛ "Охматдит", у 2019 році виконані в повному обсязі³⁴ або перевиконані³⁵. Перевиконання показників пов'язано зі збільшенням кількості звернень щодо надання консультативної допомоги в умовах поліклінічних відділень та кількості показань щодо необхідності проведення оперативних втручань.

У 2020–2021 роках у зв'язку із поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та введенням відповідних обмежень (тимчасове припинення проведення планових заходів з госпіталізації та планових операцій, крім термінових та невідкладних, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211³⁶), не виконано порівняно із запланованим показника діяльності стаціонару (у 2020 році – на 17,4 відс.³⁷, у 2021 – на 32,7 відс.³⁸). З цієї ж причини у 2020 році **не виконано** показника проведених оперативних втручань на

³⁴ "Кількість пролікованих дітей у стаціонарних відділеннях" (план – 19,6 тис. осіб, факт – 19,6 тис. осіб) та "зниження дитячої смертності" (план – 0,4 відс., факт – 0,4 відсотка).

³⁵ Перевиконання показників "кількість хворих, що отримують допомогу в амбулаторних умовах" – на 75,5 відс., або 42,3 тис. осіб (план – 56,0 тис. осіб, факт – 98,3 тис. осіб) та "кількість проведених оперативних втручань" – на 2,3 відс., або 210 од. (план – 9250 од., факт – 9460 одиниць).

³⁶ "Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2".

³⁷ У 2020 році кількість пролікованих дітей у стаціонарних відділеннях: план – 19,5 тис. осіб, факт – 16,1 тис. осіб.

³⁸ У 2021 році кількість пролікованих дітей у стаціонарних відділеннях: план – 22,3 тис. осіб, факт 15,0 тис. осіб.

30,0 відс.³⁹, в той же час показник зниження дитячої смертності зріс до 1,5 відс. при плані 0,4 відсотка.

У 2021 році на 57 відс.⁴⁰ порівняно із запланованою зменшилась кількість дітей, що потребували надання медичної допомоги методом перитонеального діалізу, гемодіалізу, в тому числі за рахунок надання таким дітям допомоги методом трансплантації (зокрема, в лікарні провели 9 посмертних трансплантацій нирок і 6 від пересадок живих родинних донорів дітям). У зв'язку з цим не були виконані показники придбання ЛЗ та МВ для надання медичної допомоги методом перитонеального діалізу, гемодіалізу на 72,7 відс.⁴¹ та, відповідно, середніх витрат для їх придбання на 36,6 відсотка⁴².

Аудитом встановлено, що головним розпорядником коштів (МОЗ) на 2019–2021 роки затверджено НДСЛ "Охматдит" кошторисні призначення загального і спеціального фондів за КПКВК 2301110 загалом у сумі **168634,9 тис. грн** з порушенням бюджетного законодавства:

– у кошторисах на 2019–2021 роки обсяг коштів для проведення розрахунків за теплопостачання, водопостачання, водовідведення, електричну енергію, природний газ, оплати інших комунальних послуг – **159855,2 тис. грн**⁴³ без затверджених лімітів споживання, що є порушенням вимог абзацу п'ятого пункту 43 Порядку № 228 (у редакції, чинній до 20.11.2021). Незатвердження лімітів споживання спричинило завищення витрат на оплату комунальних послуг при плануванні та, відповідно, затвердженні кошторисних призначень **загального фонду** на 2019–2020 роки на суму 48009,0 тис. грн, або у 1,8 раза, про що зазначено у листі Мінфіну від 31.01.2020 № 07050-12-5/3024 до МОЗ. У результаті надлишково затверджені призначення упродовж року перерозподілені на інші видатки Лікарні в сумі 40129,0 тис. грн⁴⁴, не були використані та повернені до державного бюджету 7880,0 тис. гривень⁴⁵.

Довідково. Потреба на оплату комунальних послуг була завищена і в натуральних показниках. Наприклад, на оплату теплопостачання заплановані витрати завищені порівняно з їх фактичним споживанням у 2019 та 2020 роках в 2,1 раза (план у 2019 році – 13150 Гкал, факт – 6329,5 Гкал; план у 2020 році – 13150 Гкал, факт – 6868,4 Гкал);

– у 2019 та 2020 роках кошторисні призначення загального фонду КПКВК 2301110 збільшені на **8779,7 тис. грн** (довідки від 07.09.2019 № 231/138

³⁹ План – 9500 од., факт – 6652 одиниць.

⁴⁰ План – 165 ос., факт – 71 осіб.

⁴¹ План – 30000,0 тис. грн, факт – 8184,4 тис. гривень.

⁴² План – 181,8 тис. грн, факт – 115,3 тис. гривень.

⁴³ На 2019 рік – 51837,1 тис. грн (загальний фонд – 51612,1 тис. грн, спеціальний – 225,0 тис. грн), на 2020 рік – 53161,5 тис. грн (загальний фонд – 52901,5 тис. грн, спеціальний – 260,0 тис. грн), на 2021 рік – 54856,6 тис. грн (загальний фонд – 54569,6 тис. грн, спеціальний – 287,0 тис. гривень).

⁴⁴ 2019 рік – 20323,9 тис. грн, 2020 рік – 19805,1 тис. гривень.

⁴⁵ 2019 рік – 4938,6 тис. грн, 2020 рік – 2941,5 тис. гривень.

на суму 6021,6 тис. грн⁴⁶, від 26.12.2020 № 231/358 на суму 1048,4 тис. грн⁴⁷ та від 11.12.2020 № 231/220 на суму 1709,7 тис. грн⁴⁸) без будь-яких розрахунків та обґрунтувань, що є порушенням вимог пунктів 29 та 47⁴⁹ Порядку № 228.

Із загального обсягу затверджених кошторисних призначень загального фонду на 2019–2022 роки (2691571,0 тис. грн) **використано 2098176,9 тис. грн: у 2019 році – 447116,6 тис. грн (98,6 відс. затверджених 453310,1 тис. грн); у 2020 році – 484253,2 тис. грн (99,4 відс. затверджених 487298,3 тис. грн); у 2021 році – 773795,9 тис. грн (99,9 відс. затверджених 774800,9 тис. грн); у І півріччі 2022 року – 393011,2 тис. грн (40,3 відс. затверджених на рік 976161,7 тис. гривень⁵⁰).**

Протягом 2019–2021 років не використано асигнувань на загальну суму **10243,6 тис. грн (з них внаслідок неефективного управління – 10134,6 тис. грн), а саме:**

2019 рік – 6193,5 тис. грн⁵¹ – невикористані асигнування, що свідчить про неефективне управління коштами державного бюджету НДСЛ "Охматдит" (3561,9 тис. грн) та МОЗ (2631,6 тис. грн);

Довідково. Листом від 04.12.2019 № 1847 НДСЛ "Охматдит" ініціювало перед МОЗ зменшення кошторисних призначень на оплату комунальних послуг (КЕКВ 2270) у сумі 2631,6 тис. грн у зв'язку з економією, що фактично не відбулося;

2020 рік – 3045,1 тис. грн повернені до державного бюджету через неефективне управління бюджетними коштами керівництвом Лікарні;

2021 рік – 1005,0 тис. грн повернені до державного бюджету як невикористані, з яких 896,0 тис. грн через неефективне управління бюджетними коштами керівництвом Лікарні.

Найбільші обсяги невикористаних коштів загального фонду були у 2019–2021 роках за витратами на оплату комунальних послуг (КЕКВ 2270) – 8680,0 тис. грн (84,7 відс.), за поясненням Лікарні – **внаслідок неповного**

⁴⁶ КЕКВ 2110 – 4935,7 тис. грн, КЕКВ 2120 – 1085,9 тис. гривень.

⁴⁷ КЕКВ 2220.

⁴⁸ КЕКВ 2210 – 874,0 тис. грн, КЕКВ 3110 – 835,7 тис. гривень.

⁴⁹ Згідно з пунктом 29 Порядку № 228 (у редакції, чинний до 20.11.2021) головні розпорядники під час розгляду проектів кошторисів, планів асигнувань загального фонду бюджету зобов'язані, зокрема, не допускати прийняття в кошторисах сум, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями. Відповідно до пункту 47 (у редакції, чинний до 20.11.2021) Порядку № 228 у разі внесення змін до кошторису, плану асигнувань загального фонду бюджету складаються відповідні довідки, які затверджуються і виконуються у тому ж порядку, що і кошториси, плани асигнувань загального фонду бюджету.

⁵⁰ Або 80,8 відс. затверджених на звітний період (І півріччя 2022 року) 486388,2 тис. гривень.

⁵¹ КЕКВ 2110 – 1,0 тис. грн (економія коштів для відпускнуго періоду); КЕКВ 2120 – 62,9 тис. грн; КЕКВ 2210 – 9,7 тис. грн (поставка не в повному обсязі); КЕКВ 2220 – 37,0 тис. грн, КЕКВ 2240 – 1144,2 тис. грн; КЕКВ 2270 – 4938,6 тис. грн (за рахунок неповного введення в експлуатацію нового корпусу, фактичні видатки менші від запланованих).

введення будівлі нового корпусу в експлуатацію. При тому, що у 2019 році за зверненнями НДСЛ "Охматдит"⁵² МОЗ 30.10.2019 були збільшені кошторисні призначення на оплату інших послуг (КЕКВ 2240), керівництвом Лікарні не забезпечено їх використання до кінця року в сумі **1144,2 тис. гривень**.

✓ На стадії планування обсяг надходжень до спеціального фонду за КПКВК 2301110 на 2019–2022 роки визначений у сумі 40497,3 тис. грн (2019 – 450,0 тис. грн (від оренди майна), 2020 рік – 495,0 тис. грн (від оренди майна), 2021 рік – 545,0 тис. грн (від оренди майна), 2022 рік – 39007,3 тис. грн⁵³). З урахуванням внесених змін до кошторисів упродовж відповідних бюджетних періодів, обсяг спеціального фонду збільшився до 1009200,3 тис. грн (2019 рік – 133133,8 тис. грн, 2020 рік – 169878,2 тис. грн, 2021 рік – 555861,0 тис. грн, 2022 рік – 150327,3 тис. гривень).

Фактичні надходження спеціального фонду за 2019–2021 роки та I півріччя 2022 року становили 1129542,4 тис. грн⁵⁴, що в 28 разів більше запланованих обсягів (40497,3 тис. грн). Інформація щодо надходжень спеціального фонду НДСЛ "Охматдит" у розрізі джерел за 2019–2021 роки та I півріччя 2022 року наведена в таблиці 2.

Таблиця 2

Інформація щодо надходжень спеціального фонду НДСЛ "Охматдит" у розрізі джерел за 2019–2021 роки та I півріччя 2022 року

Назва	Затверджено (із змінами)				Надійшло			
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік (станом на 01.07.2022)	2019 рік	2020 рік	2021 рік	I півріччя 2022 року
За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	–	2231,3	54747,3	38499,7	196,9	3860,8	104699,2	22258,9
Надходження від додаткової (господарської) діяльності	–	–	–	–	–	–	9,8	13,8
Від оренди майна бюджетних установ	450,0	522,0	545,0	155,0	300,9	209,0	216,1	195,0
Благодійні внески, гранти та дарунки	131278,3	166744,4	498638,0	94497,0	130368,3	166754,4	498638,0	142592,8
Кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб	420,0	–	–	–	1088,3	649,8	605,8	56884,6
Фінансування	985,5	380,5	1930,7	17175,5	–	–	–	–
Всього	133133,8	169878,2	555861,0	150327,2	131954,4	171474,0	604168,9	221945,1

Надходження до спеціального фонду проти запланованих НДСЛ "Охматдит" збільшилися:

⁵² Листи від 19.08.2019 № 1153 та від 12.09.2019 № 1280.

⁵³ Плата за послуги з проведення трансплантації – 38852,3 тис. грн, плата за оренду майна – 155,0 тис. гривень.

⁵⁴ 2019 рік – 131954,4 тис. грн, 2020 рік – 171474,0 тис. грн, 2021 рік – 604168,9 тис. грн, I півріччя 2022 року – 221945,1 тис. гривень.

– за рахунок надходжень благодійних внесків, грантів та дарунків – 938353,5 тис. грн та коштів, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб, – 59228,6 тис. грн, які відповідно до чинного законодавства не підлягають плануванню;

– у зв'язку із заниженням планових надходжень від надання послуг, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (платні медичні послуги, клінічні дослідження, стажування лікарів-інтернів). Так, при плануванні надходжень на 2019–2021 роки не було враховано рівня фактичного виконання цих надходжень до спеціального фонду за останній звітний рік та очікуваного виконання за поточний, що є порушенням пункту 17⁵⁵

Порядку № 228. Як наслідок, заплановані обсяги доходів занижені щонайменше на 483,2 тис. грн (2019 рік – 164,8 тис. грн⁵⁶, 2020 рік – 196,9 тис. грн⁵⁷, 2021 рік – 121,5 тис. грн⁵⁸);

– за рахунок надходжень за договорами з МОЗ про медичне обслуговування населення з надання третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги методом трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів, які на 2020 та 2021 роки не планувалися, але фактично отримані в сумі 107819,9 тис. грн (2019 рік – 5440,5 тис. грн, 2021 рік – 102379,4 тис. грн). Планування надходжень не здійснювалося у ці роки у зв'язку з початком впровадження пілотного проєкту в Лікарні 31.08.2020 (укладено перший договір з МОЗ).

Загалом за 2020–2021 роки та I півріччя 2022 року за 19 договорами з МОЗ НДСЛ "Охматдит" отримано **127800,9 тис. грн** до спеціального фонду, актами виконаних робіт підтверджено надання послуг з трансплантації в сумі **99928,8 тис. грн**. За договорами 2020 року не були використані та повернені до бюджету **2050,6 тис. грн**, що свідчить про неефективне управління коштами державного бюджету.

У структурі надходжень до спеціального фонду Лікарні благодійні внески (в натуральній формі та кошти) становили 88,3 відс., надходження за договорами з МОЗ для проведення трансплантації – 11,3 відс., кошти, що надійшли як плата за послуги (медичні послуги, клінічні дослідження, стажування інтернів, оренда майна), – 0,4 відсотка. При цьому надходження від надання медичних послуг та стажування лікарів-інтернів почали надходити з 2021 року. **Отже, керівництво НДСЛ "Охматдит" не забезпечило**

⁵⁵ Під час формування показників, на підставі яких визначаються надходження планового періоду, обов'язково враховується рівень їх фактичного виконання за останній звітний рік, а також очікуваного виконання за період, що передує планованому.

⁵⁶ Фактичний обсяг надходжень у 2017 році – 164,8 тис. грн, у 2018 році – 466,8 тис. гривень.

⁵⁷ Фактичний обсяг надходжень у 2018 році – 466,8 тис. грн, у 2019 році – 196,9 тис. гривень.

⁵⁸ Фактичний обсяг надходжень у 2019 році – 196,9 тис. грн, у 2020 році – 121,5 тис. гривень.

наповнення спеціального фонду державного бюджету за рахунок платних послуг.

Враховуючи загальний обсяг отриманих у 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року асигнувань загального фонду та надходжень спеціального фонду за КПКВК 2301110 в сумі 3346638,3 тис. грн, основна діяльність Лікарні на 30,0 відс. забезпечувалася за рахунок благодійних надходжень (997581,9 тис. гривень), які на 89,2 відс. – отримана допомога в натуральній формі.

Аудит у НДСЛ "Охматдит" засвідчив, що в Лікарні не забезпечено повноти надходження до спеціального фонду державного бюджету плати за стажування лікарів-інтернів та від розміщення установ в приміщеннях Лікарні.

Стажування лікарів-інтернів згідно з пунктом 30 розділу I Переліку № 1138 віднесено до послуг, які надаються згідно з функціональними повноваженнями державними закладами охорони здоров'я, а також визначено Статутом (в редакції від 11.03.2021) одним із завдань Лікарні (підпункт 26 пункту 3 розділу III "Мета, предмет діяльності та завдання закладу"). У попередніх редакціях Статуту (від 23.06.2020 №1441, від 17.01.2019 №110) завдання з проведення стажування лікарів-інтернів як окремий напрям не визначалось, при цьому фактично НДСЛ "Охматдит" таке стажування проводилось.

Відповідно до підпункту 7.10 розділу VII Положення № 291⁵⁹ впродовж 2019–2021 років НДСЛ "Охматдит" укладено 43 договори з лікарями-інтернами на стажування в інтернатурі за 6 спеціальностями (педіатрія, неонатологія, радіологія, дитяча хірургія, дитяча отоларингологія, дитяча анестезіологія), які навчалися в державних вищих медичних закладах освіти на контрактній основі (або в приватних вищих медичних закладах), у I півріччі 2022 року такі договори не укладались.

Тарифи на послуги з навчання лікарів-інтернів на умовах контракту затверджені генеральним директором НДСЛ "Охматдит" В. Жовніром 07.04.2021 – за 15 спеціальностями, 29.07.2021 – ще за однією спеціальністю. Як вже зазначалось вище, в порушення пункту 12 додатка до Постанови № 1548 КМДА не врегульовані (встановлені) тарифи, які використовувались НДСЛ "Охматдит" при наданні платних послуг з навчання лікарів-інтернів.

Починаючи з червня 2021 року, додатковими угодами до чинних договорів вносились зміни в частині доповнення їх вартістю освітньої послуги. Отже, стажування 57 лікарів-інтернів (з урахуванням договорів попередніх років) до червня 2021 року проводилося безкоштовно.

⁵⁹ Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівня акредитації медичних факультетів університетів, затверджене наказом МОЗ від 19.09.1996 № 291.

У порушення вимог пункту 30⁶⁰ розділу I Переліку № 1138, впродовж 2019–2020 років та I півріччя 2021 року не нараховувалася плата за стажування лікарів-інтернів, внаслідок чого Лікарнею недоотримано надходжень у сумі 689,3 тис. гривень. Крім того, з липня 2021 року по червень 2022 року Лікарнею не забезпечено належного контролю за своєчасним внесенням плати за стажування, в результаті чого станом на 01.07.2022 недоотримано до спеціального фонду **263,2 тис. гривень.**

У 2019 році НДСЛ "Охматдит" здавалися в оренду приміщення загальною площею 336,5 кв. метра. У 2020–2022 роках (станом на 01.07.2022) площа приміщень, наданих Лікарнею в оренду, збільшилася до 1085,5 кв.м за рахунок укладання у січні 2020 року⁶¹ з державною установою "Український медичний центр спортивної медицини МОЗ України"⁶² договору оренди на 751,0 кв. м (6-й поверх будівлі консультативно-діагностичної поліклініки НДСЛ "Охматдит").

Під час аудиту виявлені установи (організації), які в зв'язку з неоформленням договірних відносин згідно з вимогами статті 9 Закону № 157 перебувають у приміщеннях НДСЛ "Охматдит" загальною площею 724,1 кв.м без оплати. **Розрахункові втрати надходжень спеціального фонду становлять 4764,8 тис. грн (2382,4 – НДСЛ "Охматдит", 2382,4 тис. грн – Фонд державного майна), не відшкодовані Лікарні комунальні витрати – 499,4 тис. грн, а саме:**

– від ДП "Укрмедпроектбуд" – за 2019–2021 роки та I півріччя 2022 року недоотримано надходжень від оренди в сумі **4691,0 тис. грн**, не відшкодовано комунальних послуг **362,6 тис. гривень.**

Працівники зазначеного підприємства, яке є замовником будівництва та одержувачем бюджетних коштів у межах реалізації інвестиційного проекту "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит", займають площу на першому поверсі нової будівлі цього комплексу (266,1 кв.м), призначену відповідно до Проекту будівництва об'єкта для розміщення буфета Лікарні. Зазначена площа входить до першого пускового комплексу, який був завершений у грудні 2017 року та переданий НДСЛ "Охматдит" згідно з актом

⁶⁰ До послуг, які надаються згідно з функціональними повноваженнями державними і комунальними закладами охорони здоров'я, відноситься стажування лікарів (провізорів) – інтернів у базових закладах та установах охорони здоров'я, якщо ці лікарі (провізори) – інтерни: закінчили недержавні вищі медичні (фармацевтичні) заклади освіти; закінчили державні вищі медичні (фармацевтичні) заклади освіти на умовах контракту; прийняті на роботу в недержавні заклади охорони здоров'я (недержавні фармацевтичні заклади, підприємства); повторно проходять інтернатуру; бажають отримати другу спеціальність в інтернатурі.

⁶¹ 28.01.2020 № 8668

⁶² Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 1201-р передано цілісний майновий комплекс державної установи "Український медичний центр спортивної медицини МОЗ України" із сфери управління МОЗ до сфери управління Міністерства молоді та спорту, у зв'язку з цим змінено назву установи на ДУ "Український медичний центр спортивної медицини Міністерства молоді та спорту України."

приймання-передачі від 05.04.2018 (підтверджено технічним паспортом на перший пусковий комплекс), **перебуває на балансі Лікарні** та включена до Відомостей про нерухоме державне майно (форма №2б (д)). У зв'язку з переміщенням під час воєнного стану відділень лікарні до нового корпусу, у квітні та травні 2022 року⁶³ керівництво Лікарні зверталось до ДП "Укрмедпроектбуд" (копії – до МОЗ) щодо звільнення приміщень буфета, взамін тимчасово пропонувалися приміщення в консультативно-діагностичній поліклініці НДСЛ "Охматдит" (вул. Стрітенська, 7/9) або в хірургічному корпусі на території Лікарні (вул. Чорновола, 28/1). Станом на 01.07.2022 питання не вирішено;

– від Храму преподобного лікаря Агапіта Печерського Української автокефальної православної церкви Київської єпархії (займана площа 17,5 кв.м⁶⁴) – за 2019–2021 роки та І півріччя 2022 року недоотримано надходжень від оренди в сумі **51,4 тис. грн**, не відшкодовано комунальних послуг **36,6 тис. грн**;

– від Православної церкви України Парафія на честь Собору трьох Святителів (займана площа – 37,8 кв.м⁶⁵) за листопад-грудень 2021 року та І півріччя 2022 року недоотримано надходжень від оренди в сумі **22,4 тис. грн**, не відшкодовано комунальних послуг **19,0 тис. гривень**.

У приміщенні сараю (300,0 кв.м), реконструйованому під культову споруду (із встановленням купола, добудовою притвору – дзвіниці⁶⁶), що перебуває на балансі НДСЛ "Охматдит", розташована ще одна релігійна установа – Храм на честь Почаївської ікони Божої Матері при НДСЛ "Охматдит" Української православної церкви Київської Митрополії. За інформацією НДСЛ "Охматдит", в періоді, що досліджувався, не було зафіксовано жодного показника діяльності цієї православної церкви. При цьому для потреб Лікарні зазначена споруда використовуватися не може, перспективи подальшого її використання не визначені;

– від державної установи "Український науково-практичний медичний центр неврології та реабілітації МОЗ України" у 2019–2021 роках та І півріччі 2022 року не відшкодовано комунальних послуг **81,2 тис. гривень**. Ця установа розміщена у підвальному приміщенні консультативно-діагностичної поліклініки НДСЛ "Охматдит" (вул. Стрітенська, 7/9) та займає площу 102,7 кв. метра.

У 2021 році новим керівником Лікарні (В. Жовнір) було порушено питання про необхідність оформлення орендних відносин та відшкодування Лікарні комунальних витрат. Також з центром укладено договір про спільну діяльність від 01.02.2021 № 1/02 з терміном дії з 01.02.2021 до 31.12.2022.

⁶³ Листи від 26.04.2022 № 650/02.1-11./-22 та від 18.05.2022 № 791/02.1-12./-22.

⁶⁴ Розміщений з березня 2018 року в прибудові (прохідна) корпусу № 4 (вул. Шолуденка, 10).

⁶⁵ З листопада 2021 року займає приміщення на першому поверсі нового корпусу (Молитовна кімната).

⁶⁶ Дозволено листом МОЗ від 28.07.2004 № 9-03-10/491.

Фактично, станом на 01.07.2022 передбаченої договором спільної діяльності щодо надання центром консультативної допомоги для реабілітації дітей, хворих на дитячий церебральний параліч, не провадилося, договір оренди не укладався, відшкодування комунальних послуг не здійснювалося. На неодноразові звернення НДСЛ "Охматдит" у 2021 році та I півріччі 2022 року державна установа повідомила про відмову укласти договір оренди у зв'язку з реорганізацією та введенням у країні воєнного стану. При цьому МОЗ у січні 2022 року⁶⁷ погоджено передачу в оренду цього нерухомого майна з терміном на 1 рік.

Довідково. Згідно з вимогами законодавства для державної установи орендна плата встановлюється в розмірі 1 гривні (п. 10 Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786 (втратила чинність 19.06.2021), та п. 13 Методики розрахунку орендної плати за державне майно, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2021 № 630).

Маючи потужну базу для проведення лабораторних досліджень і затверджені у квітні 2021 року тарифи на платні послуги, НДСЛ "Охматдит" **не забезпечено надходжень до спеціального фонду за платні послуги лабораторії.**

Встановлено факти втрати надходжень до спеціального фонду через непогашення дебіторської заборгованості перед НДСЛ "Охматдит" в сумі **271,5 тис. грн:**

- у 2020 році (31.01.2020) НДСЛ "Охматдит" списано прострочену дебіторську заборгованість у сумі 17,6 тис. грн КП "Фармація" за несплачені податки за землю та воду у 2011–2012 роках. НДСЛ "Охматдит" не вживала заходів для стягнення з боржника цієї дебіторської заборгованості, претензійно-позовна робота не провадилася. Відповідно, строк позовної давності вже минув. Отже, **бездіяльність НДСЛ "Охматдит" спричинила втрату коштів спеціального фонду на суму 17,6 тис. грн;**

- станом на 01.07.2022 обліковувалася дебіторська заборгованість ТОВ "УКРПРОФМЕД" (генеральний проєктувальник та генеральний підрядник будівництва нового корпусу у 2011–2015 роках) перед НДСЛ "Охматдит" в загальній сумі **253,9 тис. гривень.** Після завершення аудиту зазначена заборгованість була визнана безнадійною та списана (наказ НДСЛ "Охматдит" від 16.08.2022 № 103), що свідчить **про втрату надходжень до спеціального фонду через неплатоспроможність боржника.**

Довідково. У 2017 році за двома позовами НДСЛ "Охматдит" Господарський суд м. Києва ухвалив рішення стягнути з ТОВ "УКРПРОФМЕД" на користь НДСЛ "Охматдит" 139,0 тис. грн (заборгованість за електроенергію та водовідведення) та 114,9 тис. грн (заборгованість за електроенергію за грудень 2013 року) (рішення від 22.02.2017 № 910/1203/17, від 06.07.2017 № 910/7949/17 відповідно). На виконання рішення від 22.02.2017 № 910/1203/17 (стягнення у сумі 139,0 тис. грн) Рівненським міським відділом ДВС Головного територіального управління юстиції у Рівненській області відкрито

⁶⁷ Лист МОЗ від 26.01.2022 №10-13/2221/2-22.

виконавче провадження (лист від 23.10.2020) та повідомлено НДСЛ "Охматдит" про відсутність належного боржнику майна чи коштів, на які можливо звернути стягнення. НДСЛ "Охматдит" 26.10.2020 до Рівненського міського відділу ДВС повторно надіслано заяву про відкриття виконавчого провадження, відповіді на яку станом на 01.07.2022 не отримано. На виконання рішення від 06.07.2017 № 910/7949/17 (стягнення у сумі 114,9 тис. грн) Подільським районним відділом ДВС у місті Києві Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції надіслано постанову про відкриття виконавчого провадження (лист від 11.01.2020), іншої інформації немає.

За результатами фінансово-господарської діяльності у I півріччі 2022 року у Лікарні обліковувалася кредиторська заборгованість у сумі 8209,7 тис. грн (загальний фонд – 3245,7 тис. грн, спеціальний – 4964,0 тис. грн). Зокрема, кредиторська заборгованість спеціального фонду в сумі 4963,6 тис. грн накопичилася за витратами КЕКВ 2240 на пошук донора та перевезення трансплантатів через обмеження видатків в умовах воєнного стану згідно з Порядком № 590. За результатами розгляду звернень Лікарні до МОЗ та ГУ ДКСУ у м. Києві⁶⁸ у серпні 2022 року зазначена заборгованість загального та спеціального фондів переважно була погашена, з врахуванням життєво важливих функцій та послуг, що надаються Лікарнею в умовах війни.

КПКВК 2301190

Метою бюджетної програми є підвищення рівня оплати праці медичним та іншим працівникам закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу хворим на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, та тим, що забезпечують життєдіяльність населення.

МОЗ зобов'язало заклади та установи сфери управління МОЗ надати інформацію щодо потреби у видатках на забезпечення встановлення доплат до заробітної плати медичним та іншим працівникам, які надають медичну допомогу хворим на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, та тим, що забезпечують життєдіяльність населення, відповідно до вимог Постанови № 610 на штатні посади⁶⁹.

На вказаний запит НДСЛ "Охматдит" надано розрахунок потреби в додаткових коштах на вересень-грудень 2020 року⁷⁰ за визначеною формою, з урахуванням усіх наявних в Лікарні посад, відповідно до затвердженого Переліку посад у загальній сумі **25223,3 тис. грн** (в т. ч. за КЕКВ 2111 – 20674,8 тис. грн, КЕКВ 2120 – 4548,5 тис. гривень).

⁶⁸ Лист НДСЛ "Охматдит" від 02.08.2022 № 1355/02.1-07./-22 до МОЗ, від 15.07.2022 № 1220/02.1-09./-22 до ГУ ДКСУ у м. Києві.

⁶⁹ Лист від 20.08.2020 № 10-13/24552/2-20 (за підписом заступника Міністра С. Шаталової).

⁷⁰ За підписом в. о. головного лікаря НДСЛ "Охматдит" Довбні Ю. В. та головного бухгалтера НДСЛ "Охматдит" Сайченко І. В.

Кошторисом на 2020 рік НДСЛ "Охматдит"⁷¹ затверджено бюджетних асигнувань (загальний фонд) в сумі **26701,9 тис. грн**, або 105,9 відс. потреби (КЕКВ 2110 – 21886,8 тис. грн, КЕКВ 2120 – 4815,1 тис. гривень). Зазначена різниця виникла у зв'язку з підвищенням мінімальної заробітної плати з 01.09.2020 до 5,0 тис. гривень⁷².

При розрахунках обсягів коштів для здійснення видатків на доплати медичним та іншим працівникам застосовані показники штатної чисельності працівників закладів охорони здоров'я, які перевищують показники фактичної чисельності. Внаслідок цього не були використані **7485,6 тис. грн** (у т. ч. за КЕКВ 2110 – 6265,7 тис. грн, КЕКВ 2120 – 1219,9 тис. грн), або 28,0 відс. затверджених обсягів, **що свідчить про неефективне управління цими коштами.** НДСЛ "Охматдит" не зверталась до МОЗ щодо зменшення кошторисних призначень за КПКВК 2301190, що вказує на неухвалення Лікарнею ефективних управлінських рішень у 2020 році.

Подібна ситуація спостерігається у системі МОЗ, про що зазначено у Звіті про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету для здійснення діяльності Національним інститутом раку та зміцнення його матеріально-технічної бази, затвердженому рішенням Рахункової палати від 14.09.2021 № 20-1.

КПКВК 2301350

Довідково. Метою бюджетної програми є проведення статистичного обліку, здійснення судово-медичної експертизи, забезпечення зберігання матеріальних цінностей на випадок надзвичайної ситуації в державі, закупівля листків тимчасової непрацездатності, здійснення інформаційно-аналітичної та консультативної роботи у сфері охорони здоров'я, спрямованої на здійснення контролю, проведення моніторингу і профілактики захворювань та організаційно-методична робота у сфері охорони здоров'я; відзначення стипендіями Президента України видатних діячів галузі охорони здоров'я; надання державної підтримки Товариству Червоного Хреста України; збереження та відновлення здоров'я громадянам, захворювання яких пов'язані з наслідками Чорнобильської катастрофи.

Завданням цієї бюджетної програми є, зокрема, закупівля послуг з інформатизації: керування комп'ютерними засобами, формування реєстрів і автоматизованих баз даних, створення комплексної системи захисту інформації, створення автоматизованих систем, їх сервісне обслуговування, контроль якості та аналіз даних систем екстреної медичної допомоги тощо.

В умовах розбудови цифрової держави реалізація проєктів цифрової трансформації процесів надання медичних послуг та управління ресурсами у закладах високоспеціалізованої медичної допомоги є однією з найважливіших складових, які мають забезпечити прозорість їх фінансово-господарської

⁷¹ Кошторис на 2020 рік за підписом в. о. головного лікаря НДСЛ "Охматдит" Довбні Ю. В. та головного бухгалтера НДСЛ "Охматдит" Сайченко І. В., затверджений заступником Міністра Шаталовою С. 24.09.2020.

⁷² Відповідно до Закону України від 25.08.2020 "Про внесення змін до статті 8 Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік".

діяльності, сприяти покращенню якості та доступності медичних послуг для пацієнтів. Незабезпечення в сучасних лікарнях інформатизації призведе до неможливості прорахунку реальних витрат на лікування пацієнта та значного перевищення ручної некваліфікованої праці над автоматизованими рішеннями.

У жовтні та листопаді 2021 року⁷³ НДСЛ "Охматдит" зверталась до МОЗ щодо необхідності закупівлі процесорних ліцензій програмного забезпечення для покращення основної діяльності вартістю **9974,0 тис. грн**⁷⁴ (поточні видатки за загальним фондом за КЕКВ 2240 "Оплата послуг (крім комунальних)"). Кошторисні призначення затверджені Лікарні за загальним фондом бюджетної програми за КПКВК 2301350 в обсязі 100 відс. потреби, які повністю використані.

Рекомендації МОЗ:

– розробити за участі заінтересованих центральних органів виконавчої влади та внести на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт акта щодо змін до Порядку № 590 щодо надання дозволу на проведення капітальних видатків за рахунок коштів спеціального фонду, джерелом формування яких є благодійні внески.

Рекомендації НДСЛ "Охматдит":

– забезпечити оформлення договірних відносин щодо зайнятих сторонніми організаціями площ НДСЛ "Охматдит" та відшкодування ними комунальних послуг;

– вжити заходів щодо наповнення спеціального фонду за рахунок усіх джерел платних послуг; забезпечити контроль за повнотою та своєчасністю оплати за стажування інтернів;

– забезпечити планування та витрачання коштів спеціального фонду, отриманих як плата за послуги, відповідно до вимог бюджетного законодавства для покриття витрат, пов'язаних з наданням цих послуг;

– ініціювати перед МОЗ вирішення питання ефективного використання вільних площ Лікарні;

– здійснювати планування видатків на закупівлю лікарських засобів та виробів медичного призначення з урахуванням наявних залишків і централізованих поставок лікарських засобів та виробів медичного призначення.

3.1.1. Аналіз використання коштів державного бюджету, спрямованих на забезпечення діяльності

КПКВК 2301110

На проведення **поточних видатків** НДСЛ "Охматдит" у 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року за **загальним фондом** використано

⁷³ Листи від 18.10.2021 № 2247/02.1-07/-21 та від 23.11.2021 № 2567/02.1-07/-21.

⁷⁴ Система електронного документообігу – 3200,0 тис. грн; особовий кабінет працівника лікарні – 374,0 тис. грн; внутрішній портал – 3200,0 тис. грн, закупівельна система – 1600,0 тис. грн, система бюджетування – 1600,0 тис. гривень.

2066004,6 тис. гривень. Структуру касових видатків НДСЛ "Охматдит" за КПКВК 2301110 (загальний фонд) за 2019–2021 роки та I півріччя 2022 року наведено в додатку 1 до звіту.

Найбільші касові видатки у 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року (загальний фонд) проведені на оплату праці з нарахуваннями – 1234343,8 тис. грн (**58,8 відс.**), придбання ЛЗ та МВ – 563205,9 тис. грн (**26,8 відс.**), оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 152143,8 тис. грн (**7,2 відс.**).

У 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року касові поточні видатки **спеціального фонду** НДСЛ "Охматдит" становили **881784,8 тис. грн**, в тому числі за рахунок плати за послуги – **68054,5 тис. грн** (з них, отриманих за договорами з МОЗ на трансплантацію, – 65343,3 тис. грн), інших джерел – **813730,3 тис. грн** (з них 99,7 відс. – благодійна допомога в натуральній формі).

Кошти, отримані як плата за послуги (за договорами з МОЗ на трансплантацію), спрямовані на придбання ЛЗ та МВ – 27892,2 тис. грн (**41,0 відс.**), оплату заробітної плати з нарахуваннями – 23244,8 тис. грн (**34,2 відс.**), оплату послуг (крім комунальних) – 11590,1 тис. грн (**17,0 відс.**), оплату комунальних послуг – 3386,6 тис. грн (**5,0 відс.**) та інші напрями.

У касових видатках (благодійна допомога в натуральній формі) переважали ЛЗ та МВ – 783769,0 тис. грн (88,0 відс.).

Загальна сума порушень законодавства та умов Колективного договору при здійсненні видатків на **оплату праці** становить **310255,5 тис. гривень**.

Встановлено, що штатні розписи Лікарні затверджувалися МОЗ з порушенням вимог абзацу другого пункту 37 Порядку № 228, яким передбачено одночасне затвердження штатних розписів установи та кошторису. Так, штатний розпис на 2019 рік затверджений із затримкою на 7,5 місяці (кошторис – 15.01.2019, штатний розпис – 27.08.2019), на 2020 рік – на 4,5 місяці (кошторис – 10.01.2020, штатний розпис – 25.05.2020), на 2021 рік – на 3,5 місяці (кошторис – 25.01.2021, штатний розпис – 11.05.2021). Таким чином, без вчасно затверджених МОЗ штатних розписів, що встановлюють посадовий оклад штатних посад та фонд заробітної плати на місяць за посадовими окладами, Лікарнею в 2019–2021 роках проведено оплату праці та нарахування на неї (КПКВК 2301110) в загальній сумі **307962,7 тис. грн** (заробітна плата – 252 403,9 тис. грн, нарахування на неї – 55558,8 тис. грн).

Перевіркою правильності призначення та виплати премій працівникам НДСЛ "Охматдит" встановлено, що впродовж 2019–2021 років 50 працівникам Лікарні за рахунок коштів загального фонду було виплачено премії у сумі **268,3 тис. грн** до професійних свят, **не передбачених** пунктом 2 розділу I Положення про преміювання.

У порушення вимог підпункту "в" пункту 4 Постанови № 1298, пункту 5.11. Умов оплати праці № 308/519 **без розробленого та затвердженого порядку преміювання працівників за трансплантацію** відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи НДСЛ "Охматдит", у 2021 році

та січні–травні 2022 року за рахунок коштів спеціального фонду виплачено премії працівникам загально-адміністративних служб закладу на суму **1747,7 тис. гривень**⁷⁵.

Як наслідок, упродовж періоду, що досліджувався, з **порушенням зазначених вимог** працівникам НДСЛ "Охматдит" виплачені премії на загальну суму **2016,0 тис. гривень**.

Згідно з вимогами пункту 4 Постанови № 1298⁷⁶ та **пункту 15 розділу III Контракту МОЗ** з керівником Лікарні⁷⁷ від 09.08.2017 № 903 встановлення надбавок, доплат, преміювання керівника здійснюється за рішенням МОЗ. Листами МОЗ від 17.01.2019 № 10-13/4256/1284 та від 20.01.2020 № 10-17/1447/2-20 на 2019 та 2020 роки погоджено керівникові за рахунок бюджетних коштів розмір надбавок, матеріальної допомоги та премій **за умови обов'язкового інформування протягом трьох днів щодо прийняття ними рішення про встановлення заохочувальних виплат із зазначенням їх розміру та особистого внеску керівника закладу в загальні результати роботи закладу та про зміни розміру виплат**. Натомість, у порушення зазначених вимог упродовж 2019–2020 років (з січня 2019 року по червень 2020 року) НДСЛ "Охматдит" без відповідного інформування МОЗ виплачено головному лікарю надбавку за складність та напруженість у роботі, премію та матеріальну допомогу на загальну суму **276,8 тис. гривень**⁷⁸.

✓ НДСЛ "Охматдит" кошти спеціального фонду, що надійшли у 2021 році та I півріччі 2022 року від надання платних медичних послуг (3932,3 тис. грн) та стажування лікарів-інтернів (325,7 тис. грн), не були заплановані та спрямовувались на відшкодування витрат, пов'язаних з їх наданням, що є **порушенням вимог частини четвертої статті 13 Бюджетного кодексу, пунктів 23 та 49 Порядку № 228**, чим створено додаткове навантаження на загальний фонд державного бюджету за КПКВК 2301110 на загальну суму **4258,0 тис. грн** та **відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства**.

✓ У порушення вимог **частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу** (у редакції, чинній до 01.01.2021) НДСЛ "Охматдит" у 2019–2020 роках укладено договори про постачання електричної та теплової енергії, водопостачання, водовідведення, природного газу, інших комунальних послуг

⁷⁵ У 2021 році – 984,4 тис. грн, за січень–травень 2022 року – 763,3 тис. гривень.

⁷⁶ Преміювання керівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, встановлення їм надбавок та доплат до посадових окладів, надання матеріальної допомоги здійснюється за рішенням органу вищого рівня у межах наявних коштів на оплату праці.

⁷⁷ Пунктом 15 розділу III Контракту, зокрема, визначено, що преміювання керівника, встановлення йому надбавок і доплат до посадового окладу, надання матеріальної допомоги здійснюються за рішенням органу управління майном.

⁷⁸ 2019 рік – 196,7 тис. грн, 2020 рік – 80,1 тис. гривень.

без затверджених лімітів споживання на загальну суму 56677,5 тис. гривень⁷⁹.

✓ Протягом 2019–2021 років та I півріччя 2022 року касові видатки загального та спеціального фондів державного бюджету за КПКВК 2301110 (КЕКВ 2220) на медикаменти та перев'язувальні матеріали становили 1376148,3 тис. гривень. Крім цього, за розподілами МОЗ отримано (централізовано) ЛЗ та МВ на суму **1029936,1 тис. гривень.**

У цілому в структурі отриманих Лікарнею ЛЗ та МВ переважну частку (42,8 відс.) становлять централізовані поставки, 32,6 відс. – благодійна допомога в натуральній формі, 23,4 відс. – придбані за рахунок коштів загального фонду КПКВК 2301110, 1,2 відс. – придбані за рахунок коштів спеціального фонду КПКВК 2301110 (в рамках реалізації проекту з трансплантації).

Через неефективне управління Лікарнею, без контролю з боку МОЗ, станом на 30.06.2022 в НДСЛ "Охматдит" знаходяться на зберіганні ЛЗ та МВ, термін придатності яких закінчився⁸⁰, на загальну суму 14817,7 тис. грн (придбані за рахунок коштів державного бюджету за КПКВК 2301110 – 1366,3 тис. грн, отримані централізовано від МОЗ – 13247,2 тис. грн, отримані як гуманітарна допомога – 204,0 тис. грн), в тому числі у зв'язку із відсутністю пацієнтів окремих профілів, евакуацією пацієнтів, що мали проходити курс лікування у період воєнного стану, – 413,5 тис. гривень⁸¹. У карантинній зоні Лікарні є ЛЗ та МВ, отримані централізовано та придбані за рахунок коштів державного бюджету (КПКВК 2301110) з 2012 року, термін придатності яких минув, починаючи з 2015 року.

Основними причинами утворення значної кількості ЛЗ та МВ, термін придатності яких минув, є придбання та отримання ЛЗ та МВ понад потребу, централізоване отримання їх з малим терміном придатності, централізована поставка потреби кількох років, відсутність потреби у препараті через зміну протоколів лікування, несправність обладнання, зменшення кількості процедур у зв'язку з карантином COVID-19, відсутність пацієнтів відповідних категорій у зв'язку із військовим станом тощо. Таким чином, державі заподіяно матеріальну шкоду у сумі вартості зазначених лікарських засобів, придбаних за державні кошти.

⁷⁹ У 2019 році – 26349,6 тис. грн (загальний фонд), у 2020 році – 30327,9 тис. грн (загальний фонд – 30154,9 тис. грн, спеціальний фонд – 173,0 тис. гривень.

⁸⁰ Законом України від 04.04.1996 № 123/98–ВР "Про лікарські засоби" визначено поняття терміну придатності лікарських засобів – час, протягом якого лікарський засіб не втрачає своєї якості за умови зберігання відповідно до вимог нормативно-технічної документації. Статтею 23 зазначеного Закону передбачено: "Неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, підлягають утилізації та знищенню". Пунктом 5 частини першої Правил № 584 забороняється реалізація (відпуск) громадянам неякісних лікарських засобів або таких, термін придатності яких минув.

⁸¹ ЛЗ та МВ придбані за рахунок коштів державного бюджету за КПКВК 2301110 – 181,0 тис. грн, отримані централізовано від МОЗ – 126,5 тис. грн, отримані як гуманітарна допомога – 106,0 тис. гривень.

Довідково. У загальній сумі ЛЗ та МВ 1366,3 тис. грн, придбаних за рахунок коштів державного бюджету за КПКВК 2301110, термін придатності яких минув, ЛЗ та МВ, придбані у 2019–2021 роках, становлять 220,8 тис. грн. Приклади (вибірково) найбільших залишків ЛЗ, термін придатності яких минув, придбані Лікарнею у 2019–2021 роках за КПКВК 2301110: Візеолот, пор. д/розч. д/інф. по 200 мг (серія HN19/1-1) – 273 фл. на суму 127,1 тис. грн, придбаний в 2019 році та не використаний у зв'язку із відсутністю планових пацієнтів у період воєнного стану, термін придатності закінчився 01.04.2022; Моксифлокс-Інфузія, розч. д/інф. 400 мг по 250 мл – 118 фл. на суму 30,1 тис. грн, придбаний в 2019 році та не використаний у зв'язку із зниженням чутливості мікроорганізмів до препарату за результатами антибіотикограм, термін придатності минув 31.08.2020.

Під час завершення аудиту НДСЛ "Охматдит" відповідно до договору із ТОВ "Науково-виробнича компанія "УКРЕКОПРОМ" від 01.09.2022 № 01/09/1 проведено знешкодження лікарських засобів та виробів медичного призначення, термін придатності яких минув, що підтверджується даними бухгалтерського обліку (рах. 1512).

У порушення вимог пункту 1¹ Постанови № 333 (при тому, що не було забезпечено в повному обсязі потребу в ЛЗ, включених до **Національного переліку**, на загальну суму 12069,0 тис. грн⁸²) Лікарнею в 2019–2021 роках здійснено закупівлі ЛЗ, що в установленому законом порядку зареєстровані в Україні, але **не включені до Національного переліку**.

На факті придбання ЛЗ у 2021 році в сумі 15431 тис. грн, не включених до Національного переліку, наголошувало МОЗ⁸³. Придбання в менших обсягах ЛЗ, включених до Національного переліку, Лікарня пояснювала закупівлею їх за нижчою ціною, ніж планувалося (пропозиції учасників надавалися з цінами, нижчими від зазначених у реєстрі оптово-відпускних цін на лікарські засоби на сайті МОЗ України), відсутністю задекларованої ціни на сайті МОЗ на окремі ЛЗ, наявністю залишків на аптечному складі ЛЗ з Національного переліку.

Несвоєчасність централізованих поставок, проведення закупівлі ЛЗ без урахування наявних залишків спричинили накопичення у НДСЛ "Охматдит" невикористаних залишків ЛЗ та МВ на рівні 40-70 відс. річного обсягу їх використання. Залишки ЛЗ та МВ за 3,5 роки збільшилися на 241820,2 тис. грн, або удвічі, та на 01.07.2022 становили 495910,5 тис. гривень.

Крім того, існують **ризики нерезультативного** використання коштів у сумі **682,4 тис. грн** – у зв'язку з невикористанням накопичених залишків ЛЗ з терміном придатності, що минає. Станом на 01.07.2022 не використано препарат АКТЕМРА концентрат для розчину для інфузій по 80 мг/4 мл у флаконі у кількості 200 фл. на суму 801,2 тис. грн з терміном придатності 20.04.2023 (вартість 1 фл. 4006,0 грн), придбаний у липні 2021 року⁸⁴. З урахуванням середньомісячного використання препарату в 2021 році та І півріччі 2022 року в обсязі 7 фл. (120 фл. / 18 міс.), до завершення терміну

⁸² У 2019 році – 4846,4 тис. грн, у 2020 році – 3720,2 тис. грн, у 2021 році – 1573,7 тис. гривень.

⁸³ Лист від 15.06.2022 № 25-04/13413/2-22 за підписом міністра Віктора Ляшка.

⁸⁴ Договір від 12.07.2021 № 12/07/1 із ТОВ "Діатом", накладна від 02.09.2021 № 1363.

придатності буде використано 70 фл. (7 фл.*10 міс). Отже, існує ризик невикористання до закінчення терміну придатності 130 фл. на суму 520,8 тис. грн (130 од.*4006,0 грн:1000). Не використано також Катетер судинний Premicath 1FR в кількості 70 од. на суму 315,1 тис. грн, з них 50 од. з терміном придатності 13.12.2022, що придбані у серпні 2019 року⁸⁵ в кількості 130 од. за ціною 4488,54 гривні. Враховуючи середньомісячне використання за серпень 2019 – червень 2022 року в кількості 2,3 од. (80 од⁸⁶/35 міс.), до закінчення терміну придатності (13.12.2022), за розрахунками, буде використано 14 од. (6 міс. x 2,3 од.). Відповідно, існує ризик невикористання до закінчення терміну придатності 36 од. на суму 161,6 тис. грн (36 од.*4488,54 грн:1000).

Протягом 2019–2021 років та I півріччя 2022 року касові видатки загального та спеціального фондів державного бюджету за КПКВК 2301110 (КЕКВ 2230) на продукти харчування для хворих Лікарні становили 34080,2 тис. гривень. Як благодійна допомога у 2019–2021 роках продукти харчування надходили у замалих обсягах, їх частка коливалася від 0,01 до 0,04 відс. в загальному обсязі допомоги в натуральній формі; у I півріччі 2022 року, під час воєнного стану в Україні, їх питома вага збільшилася до 6,8 відс. (6399,3 тис. гривень).

Потреба Лікарні в коштах на продукти харчування щорічно задовольнялася МОЗ на рівні 48,9 відс. (2019 – 55,7 відс., 2020 – 49,2 відс., 2021 – 42,0 відс.), **харчування пацієнтів забезпечено у затверджених нормах** (фактичний добовий обсяг харчування дорослого в середньому на рівні 98,0 відс. затверджених норм, харчування дитяче в середньому на рівні 110,0 відс. затвердженої добової норми). При цьому **додатково калорійність до меню додавалась** вершковим маслом, цукром та випічкою, а сезонні овочі (кабачок, цвітна капуста, гарбуз, огірок, помідори, селера, зелень) та фрукти (сливи, ягоди, ревіль тощо) **не придбавалися**.

У 2019 році керівництвом НДСЛ "Охматдит" в порушення пункту 1.3 розділу I, підпунктів 3.5.1 та 3.5.8 пункту 3.5 розділу 3 Норм № 43⁸⁷, не забезпечено затвердження норм витрат палива та коефіцієнтів коригування (зокрема, в умовах міста та за його межами) для 10 автомобілів Лікарні. Лише у грудні 2019 року затверджені лінійні норми витрат паливно-мастильних матеріалів на 8 автомобілів, у січні 2020 року – на один автомобіль.

⁸⁵ Договір від 08.07.2019 № 08/07/3 із ТОВ "Топсервіс-медтехніка", накладна від 15.08.2019 № РН00070.

⁸⁶ У серпні – грудня 2019 році – 15 од., у 2020 році – 30 одиниць, у 2021 році – 20 одиниць, у I півріччі 2022 року – 15 одиниць.

⁸⁷ Право встановлення конкретних величин норм витрат палива на виконання транспортної роботи та конкретних величин коефіцієнтів та термінів їх дії у регламентованих межах надається керівникам підприємств та затверджується наказом (розпорядженням) по підприємству.

На ще один легковий автомобіль ВАЗ 21043 норми витрат не затверджувалися у зв'язку з припиненням його експлуатації у лютому 2019 року.

У результаті списання 13,0 тис. літрів паливно-мастильних матеріалів у січні – листопаді 2019 року по 9 автомобілях та січні – грудні 2019 року по одному автомобілю (Renault Master) на суму **388,3 тис. грн** здійснювалося Лікарнею без розпорядчих актів щодо затвердження лінійних норм витрат паливно-мастильних матеріалів, що є порушенням вимог пункту 1.3 розділу I, підпунктів 3.5.1 та 3.5.8 пункту 3.5 розділу 3 Норм № 43 та свідчить про незабезпечення належного контролю керівництвом. При цьому, із зазначеного обсягу паливно-мастильних матеріалів, 3,2 тис. л на суму 96,0 тис. грн списані на три автомобілі⁸⁸, щодо яких взагалі немає розрахунку норм списання в Нормах № 43.

Встановлено нерезультативне використання коштів КПКВК 2301110 на оплату тепlopостачання приміщень консультативно-діагностичної поліклініки площею 1108,6 кв.м, які не використовуються, в загальній сумі **387,3 тис. грн**:

– **302,0 тис. грн**⁸⁹ – витрачено у 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року на опалення приміщення відділення відновлювального лікування з басейном площею 519,4 кв.м, яке не використовується з 2011 року через нереалізацію МОЗ повноважень, визначених пунктом 15⁹⁰ частини першої статті 6 Закону № 185.

Довідково. За попередніми розрахунками, вартість ремонтних робіт басейну визначена за комерційними пропозиціями 2-х суб'єктів господарювання: від 15041,34 євро до 25472,6 євро (комерційна пропозиція ТОВ "Мираква"), від 27900,0 євро до 35000,0 євро (комерційна пропозиція ФОП Козак О.В.).

– **85,3 тис. грн**⁹¹ – сплачено Лікарнею у грудні 2021 року та січні – квітні 2022 року за опалення вільних приміщень площею 589,2 кв.м (в тому числі 352,0 кв.м, звільнених кафедрами Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика). Станом на 01.07.2022 із цих площ 491,5 кв.м має намір орендувати ДУ "Український медичний центр спортивної медицини Міністерства молоді і спорту України", з якою через зміну нею площ для оренди, затягування з підготовкою необхідних документів на час завершення аудиту договір оренди не укладено.

Аудитом засвідчено неекономне використання коштів у грудні 2021 року в сумі 49,4 тис. грн на придбання послуги з юридичної консультації та правового інформування з питань чинного законодавства у сфері

⁸⁸ TOYOTA HIACE 2000 (мікроавтобус пасажирський державний номер 577-22КА), RENAULT MASTER (мікроавтобус, медична допомога, державний номер АА59-26ВК) та Mercedes-Benz VITO111 CDI (мікроавтобус, державний номер АА73-08ІН).

⁸⁹ У 2019 році – 82,3 тис. грн, у 2020 році – 59,3 тис. грн, у 2021 році – 102,3 тис. грн, I півріччі 2022 року – 58,1 тис. гривень.

⁹⁰ Виявляють державне майно, яке тимчасово не використовується, та вносять пропозиції щодо умов його подальшого використання.

⁹¹ У грудні 2021 року – 19,3 тис. грн, у січні-квітні 2022 року – 66,0 тис. гривень.

застосування положень Закону України "Про публічні закупівлі" за наявності в Лікарні трьох уповноважених осіб, відповідальних за організацію та проведення процедур закупівель, та юридичного відділу.

Довідково. У той період в НДСЛ "Охматдит" функціонував юридичний відділ у складі 4 штатних одиниць (вакантна посада начальника відділу), основним завданням якого є, зокрема, організація правової роботи, спрямованої на правильне застосування, додержання та виконання вимог законодавства України, актів та інших нормативно-правових документів керівниками та працівниками під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків. Посадовими інструкціями до завдань юрисконсультів віднесено участь у роботі, пов'язаній з укладанням та підготовкою договорів, а також здійснення контролю за виконанням, надання правової оцінки проєктам таких договорів.

Відповідно до договору із ФОП Руденко Т.В. від 22.12.2021 № 2212/1, остання за запитом замовника (Лікарні) здійснює усні та письмові консультації та роз'яснення з питань чинного законодавства у сфері застосування положень Закону України "Про публічні закупівлі"; розробку проєктів документів та договорів замовника, внесення змін до документів, розроблених замовником при реалізації обов'язкових для виконання положень Закону України "Про публічні закупівлі". Проєкти документів та договорів, в розробці яких Руденко Т. В. брала участь, до аудиту не представлено. За інформацією НДСЛ "Охматдит", Руденко Т. В. надавалися послуги консультативного характеру з питань проведення процедур закупівель, зокрема за допомогою електронної пошти. На підставі акта про надання послуг від 23.12.2021 № 123122021 ФОП Руденко Т.В. оплачено 49,9 тис. грн коштів загального фонду за КПКВК 2301110 КЕКВ 2240.

Довідково. Всього з 22.12.2021–23.12.2021 НДСЛ "Охматдит" укладено 12 договорів з постачальниками товарів, послуг, які оплачені в сумі 7363,3 тис. гривень.

КПКВК 2301190

Упродовж жовтня-грудня 2020 року НДСЛ "Охматдит" використані кошти за КПКВК 2301190 в сумі **19216,3 тис. грн** (у т. ч. на доплату лікарям та медичним працівникам – 15621,1 тис. грн, нарахування на неї – 3595,2 тис. грн), що становить 72,0 відс. затверджених кошторисом 26701,9 тис. гривень.

Довідково. Відповідно до інформації про використання коштів за КПКВК 2301190, яка направлялась НДСЛ "Охматдит" до МОЗ (лист без дати та номера), касові видатки становили 19216,3 тис. грн, фактична кількість посад медичних та інших працівників – 1637 шт. од. (в т. ч. лікарські посади – 506, середній медичний персонал – 664, молодший медичний персонал – 467).

Наказом НДСЛ "Охматдит" від 11.09.2020 № 180 "Про порядок роботи структурних підрозділів в умовах адаптивного карантину" затверджено інструкцію "Дії персоналу при виявленні хворого з підозрою на COVID-19", відповідно до якої при виявленні хворого з підозрою на COVID-19 при поступленні в приймальне відділення його необхідно ізолювати у приймальному відділенні та за необхідності проведення інтенсивної терапії викликати бригаду інтенсивної терапії та транспортувати в інтенсивні бокси № 2 або № 3 приймального хірургічного відділення; за неможливості

транспортування в іншу лікарню госпіталізувати в ізоляційні бокси № 3, № 4 або № 5 (відділення токсикології) залежно від стану пацієнта; при виявленні хворого з підозрою на COVID-19 під час перебування у відділенні – ізолювати палати, де перебуває хворий та викликати інфекціоніста, при стабільному стані викликати швидку для транспортування до інфекційного стаціонару.

Аудитом встановлено, що в НДСЛ "Охматдит" госпіталізація пацієнтів з гострою респіраторною хворобою COVID-19 не здійснювалась. У 2020 році встановлено випадки надання медичної допомоги 42 стаціонарним хворим, які лікувалися в Лікарні за основним діагнозом їх захворювання, але вже під час перебування на лікарняному ліжку отримали позитивний ПЛР-тест на COVID-19: у 35 пацієнтів перебіг коронавірусної хвороби був у легкій або безсимптомній формі, вони не потребували спеціального лікування продовжили лікування за основним діагнозом в НСДЛ "Охматдит", 7 пацієнтів, які потребували спеціального лікування, були переведені в інші спеціалізовані дитячі лікувальні установи.

У 2020 році за КПКВК 2301190 видатки в сумі 19216,3 тис. грн спрямовані на оплату праці у вигляді стимулюючих надбавок медперсоналу НДСЛ "Охматдит", який забезпечував життєдіяльність населення в умовах пандемії та надавав у разі необхідності допомогу дітям, які при лікуванні за основним діагнозом захворіли на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2.

КПКВК 2301350

За рахунок затверджених кошторисних призначень за КПКВК 2301350 у грудні 2021 року Лікарнею проведені **касові видатки** в сумі **9974,0 тис. грн** за двома укладеними договорами з ТОВ "А5 Солюшнз", ТОВ "Інтекресі Бейз" на придбання комп'ютерних програмних продуктів:

- постачання додаткового функціоналу комплексної обліково-аналітичної інформаційної системи управління фінансово-господарською діяльністю "А5 Бухгалтерія (А5)" – 6774,0 тис. грн (підсистеми "Особистий кабінет" на 2200 користувачів, "Управління закупівлями", "Фінансове планування", "Внутрішній портал лікарні" та ліцензії на право їх використання);
- постачання додаткових ліцензій програмного продукту (комп'ютерної програми) "Система електронного документообігу та автоматизації бізнес-процесів "Megapolis.DocNet" з підсистемою "UnityBase.BPM" – 3200,0 тис. гривень. Станом на 01.07.2022 доступ до СЕД "Megapolis.DocNet" мали 140 працівників лікарні (30 – адміністрація, 110 – відділення), ще 150 працівників заплановано забезпечити доступом до 31.12.2022.

Обидва проєкти інформатизації погоджені Міністерством цифрової трансформації України.

Довідково. У 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року за рахунок коштів загального фонду за бюджетною програмою за КПКВК 2301110 закуплено програмне забезпечення

вартістю **19417,2 тис. грн** та комп'ютери на суму **498,8 тис. грн**. Крім того, отримано як гуманітарну допомогу комп'ютери та ноутбуки на суму **874,8 тис. гривень**.

Програмне забезпечення встановлено в лікувальних, зокрема в новому, та адміністративному корпусах і застосовується в адміністративній діяльності Лікарні. Водночас розрахований обсяг потреби в коштах для забезпечення медичної діяльності, надісланий до МОЗ⁹², становить **256812,6 тис. гривень**⁹³.

3.1.2. Аналіз використання коштів державного бюджету, спрямованих на зміцнення матеріально-технічної бази

КПКВК 2301110

НДСЛ "Охматдит" за рахунок КПКВК 2301110 у 2019–2021 роках та І півріччі 2022 року **проведено капітальних видатків на суму 111609,4 тис. грн:**

– **загальний фонд – 32172,3 тис. гривень**. Як вже зазначалося, рівень забезпечення потреби НДСЛ "Охматдит" у капітальних видатках був низьким – **1,7 відсотка**. При заявленій потребі в коштах на придбання обладнання у 2019 році **102921,4 тис. грн** (в тому числі медичне – **20522,5 тис. грн**), кошти не передбачалися взагалі; при потребі у 2020 році **105000,0 тис. грн** (в тому числі медичне обладнання, включаючи обладнання для Українського референс-центру з клінічно-лабораторної діагностики та метрології та Лабораторії медичної генетики – **45543,2 тис. грн**), фактично виділено **835,7 тис. грн**; при потребі у 2021 році **222670,1 тис. грн** (в тому числі медичне – **187915,0 тис. грн**), фактично МОЗ виділено **31337,2 тис. гривень**. На 2022 рік потреба у видатках на придбання обладнання визначена в сумі **512651,4 тис. грн** (в тому числі медичне – **508839,9 тис. грн**). У зв'язку з обмеженням видатків в умовах воєнного стану, згідно з Порядком № 590 капітальні видатки Лікарні не затверджувалися.

Фактично у 2020 році було придбано три підлогомиючі машини з комплектуючими на суму **835,7 тис. грн**, тобто виконані показники паспорта бюджетної програми за КПКВК 2301110 щодо придбання обладнання в кількості 3 од., його середньої вартості **278,5 тис. грн**, 100 відс. введення в експлуатацію. Водночас відповідно до предмета договору з ФОП Сухарев Є.О. від 14.12.2020 № 356 та найменування специфікації (додаток 1 до договору № 356) вказано – машина підлогомиюча з комплектуючими в кількості 3 шт. на загальну суму **835,7 тис. грн** (без ПДВ), але **без зазначення конкретного найменування**, що є порушенням вимог частини четвертої статті 180 Господарського кодексу.

У 2021 році на придбання обладнання НДСЛ "Охматдит" витрачено **31336,6 тис. грн** при затверджених кошторисом та паспортом бюджетної

⁹² Лист від 28.01.2022 № 177/02.1-07./-22.

⁹³ Програмне забезпечення – **32145,0 тис. грн**; впровадження – **4562,0 тис. грн**; обладнання – **131290,5 тис. грн**; технічна підтримка та супровід Лікарні (щорічно) – **60447,2 тис. грн**; витратні матеріали (щорічно) – **28367,9 тис. гривень**.

програми 31337,2 тис. гривень. Видатки у сумі 6490,8 тис. грн Державною казначейською службою України були спрямовані на погашення кредиторської заборгованості (безспірне списання), яка виникла внаслідок обмеження у 2012 році проплат за придбане НДСЛ "Охматдит" медичне обладнання. Відсутність фінансування у 2012 році на здійснення видатків за придбане обладнання спричинило додаткові витрати на сплату судового збору в сумі **660,0 тис. грн**, що свідчить про **неекономне використання бюджетних коштів**.

За рахунок коштів загального фонду у 2021 році було придбано і медичне обладнання на суму 17877,8 тис. грн, зокрема: апарати штучної вентиляції, обладнання для камери зберігання тіл, апаратура для радіотерапії.

Показник продукту паспорта бюджетної програми "кількість придбаного обладнання в НДСЛ "Охматдит" перевиконаний на 11 од. (заплановано – 123,0 од., фактично придбано – 134 од.), в т. ч.: система позиціонування для медичного лінійного прискорювача та комп'ютерного томографа – 1 од., апарат ШВЛ експерт класу – 4 од., що обумовлено виникненням економії по завершенню процедури відкритих торгів, за рахунок чого було додатково придбано комп'ютерне обладнання. Відповідно, показник ефективності "середня вартість одиниці придбаного НДСЛ "Охматдит" обладнання" при плані 254,8 тис. грн виконаний в обсязі 185,4 тис. грн (відхилення – 69,4 тис. грн). Показник якості "рівень введення в експлуатацію придбаного НДСЛ "Охматдит" обладнання" виконаний повністю та становить 100 відсотків;
– **спеціальний фонд – 79437,1 тис. грн** (капітальний ремонт інших об'єктів – 380,4 тис. грн та придбання обладнання і предметів довгострокового користування – 79056,7 тис. грн).

У серпні 2020 року Лікарнею згідно з укладеними із ТОВ "ПМК"СВІТ ЛАЙН" договорами⁹⁴ проведені роботи зі встановлення двох одиниць дизель-генераторів, які оплачені за рахунок спеціального фонду за КПКВК 2301110 КЕКВ 3132 на загальну суму 380,4 тис. гривень. Зазначені дизель-генератори вартістю **7067,8 тис. грн** були придбані ще в грудні 2018 року для резервного електроспоживання корпусів № 11 "Хірургічний корпус", № 11А "Неонатологічний" та № 16 "Лабораторний корпус" і з того часу не використовувалися у зв'язку з відсутністю фінансування на їх встановлення (зберігалися на складі), їх введення в експлуатацію здійснено лише 29.09.2021, тобто через 2 роки 9 місяців.

За рахунок коштів спеціального фонду обладнання не придбавалося. Обладнання вартістю **79056,7 тис. грн** отримано Лікарнею у вигляді благодійної допомоги. Крім того, у 2019–2021 роках здійснено централізовану поставку від МОЗ (Державне підприємство "УкрМедПостач") обладнання в кількості 11 од. на загальну суму **19058,8 тис. гривень**.

⁹⁴ За договорами від 26.05.2020 № 1/01/2020 – на суму 181,2 тис. грн; від 06.04.2020 № 2/01/2020 – на суму 199,2 тис. гривень.

Незадоволення потреби у необхідному обладнанні ускладнює надання Лікарнею якісної високоспеціалізованої медичної допомоги, що відповідала б стандартам та клінічним протоколам. У результаті, медичне обладнання в старих корпусах має незадовільний експлуатаційний стан, є фізично і морально зношеним. Зазначене призводить до збільшення виробничих витрат, зростання витрат на обслуговування та ремонт, зниження продуктивності наданої послуги. У 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року на проведення ремонтних робіт медичного обладнання НДСЛ "Охматдит" витрачено коштів за КПКВК 2301110 в загальній сумі **7 603,0 тис. гривень**.⁹⁵

Крім того, за зверненням НДСЛ "Охматдит" у грудні 2020 року МОЗ затверджені призначення в сумі 4000,0 тис. грн на закупівлю рентгенівської трубки для заміни в комп'ютерному томографі SOMATON Definition AS виробництва Siemens Німеччина, рік випуску – 2012 рік. Зазначена трубка придбана у ТОВ "Сіменс Медицина" за 3977,0 тис. гривень. Таким чином, показник затрат паспорта бюджетної програми "придбання НДСЛ "Охматдит" рентгенівської трубки до комп'ютерного томографа" виконано на 99,4 відсотка.

У грудні 2021 року за рахунок бюджетних коштів загального фонду за КПКВК 2301110 проведено апгрейд системи обмежувача пучка для медичного лінійного прискорювача Elekta Synergys, с/н 152742 вартістю **12819,8 тис. грн**, що дало змогу запустити у 2022 році програми опромінення всього тіла у онкохворих дітей для завершення повного циклу лікування пацієнтів з гострим лімфобластним лейкозом, що до цього не було можливо в жодній клініці України. Модернізація лінійного прискорювача також дала змогу підвищити точність опромінення, зменшити навантаження на критичні органи з меншими постпроменевими реакціями, меншою імовірністю інвалідизації та підвищенням імовірності вилікування.

Що стосується проведення капітального ремонту, потреба в коштах загального фонду визначалася тільки на 2019 рік у сумі 10366,0 тис. грн (на ремонт 7 корпусів), фактично кошти не виділялися. На 2022 рік Лікарнею визначена потреба в коштах на проведення реконструкції хірургічного корпусу в сумі 900000,0 тис. грн (КЕКВ 3142), які не затверджувалися у зв'язку з обмеженням видатків під час воєнного стану.

Враховуючи обмеження витрат на капітальні видатки в умовах воєнного стану згідно з Порядком № 590, доцільно було б їх здійснювати за рахунок коштів спеціального фонду, зокрема валютних благодійних внесків, яких Лікарнею у I півріччі 2022 року отримано в сумі 83945,0 тис. грн (в гривневому еквіваленті), що потребує внесення змін до цієї Постанови.

У 2019–2021 роках та I півріччі 2022 року НДСЛ "Охматдит" на поточний ремонт (аварійний), технічне обслуговування інженерних систем та мереж,

⁹⁵ У 2019 році – 1245,1 тис. грн (загальний фонд – 784,5 тис. грн, спеціальний – 460,6 тис. грн); у 2020 році – 2598,4 тис. грн (загальний фонд); у 2021 році – 3276,1 тис. грн (загальний фонд); в період січня-травня 2022 року – 483,4 тис. грн (загальний фонд).

покрівельні роботи лікувальних корпусів витрачено 5838,8 тис. гривень. Із передбачених титульними списками робіт у 2019–2021 роках (додавалися до бюджетних запитів) на загальну суму 17182,2 тис. грн, фактично було виконано лише окремі їх види на 563,2 тис. грн, або 3,3 відс.: аварійний ремонт покрівлі окремих корпусів та приміщень, тепломережі та зовнішньої мережі гарячого водопостачання. Причинами невиконання визначених обсягів робіт є низький рівень забезпечення потреби в коштах за КЕКВ 2240: у 2019 році – на 39,8 відс., у 2020 році – на 39,1 відс., у 2021 році – на 18,9 відсотка. При цьому за КЕКВ 2240 до бюджету повернено невикористані 1206,2 тис. грн, зокрема у 2019 році – 1144,2 тис. грн, пояснення причини їх невикористання Лікарнею не надано.

Як засвідчив аудит, зміцнення матеріально-технічної бази НДСЛ "Охматдит" переважно здійснювалося за кошти бюджетної програми за КПКВК 2301810: 2298143,1 тис. грн із 2409752,5 тис. грн загального обсягу коштів, спрямованих на капітальні видатки (95,4 відсотка).

4. ОЦІНКА СТАНУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЄКТУ "БУДІВНИЦТВО СУЧАСНОГО ЛІКУВАЛЬНО-ДІАГНОСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ НДСЛ "ОХМАТДИТ"

Внаслідок заходів щодо реалізації започаткованого у 2011 році Проєкту збудовано 11-поверхову будівлю, в якій відкрито три діагностичних та сім хірургічних відділень,⁹⁶ оснащених 1106 од. сучасного високотехнологічного обладнання. Загальна потужність Лікарні збільшилась з 620 до 720 ліжок, кількість штатних посад зросла на 1173 одиниці.

Загалом на реалізацію Проєкту спрямовано 4246713,0 тис. грн, у тому числі у 2019–2021 роках – 2700684,0 тис. грн, проте *мети проєкту – створення сучасного медичного комплексу із застосуванням інноваційних технологій – не досягнуто*. Причина – неефективна діяльність ДП "Укрмедпроектбуд" як замовника будівництва комплексу і одержувача бюджетних коштів та неналежний внутрішній контроль з боку МОЗ.

Так, починаючи з 2011 року, проєктно-кошторисна документація Проєкту коригувалась та перезатверджувалась чотири рази, що призвело до збільшення її вартості майже утричі від початкової (з 1784751,7 до 4984476,3 тис. грн), а неефективне управління коштами у 2019–2021 роках спричинило повернення до державного бюджету як невикористаних 158466,5 тис. гривень.

Не сприяло ефективності діяльності ДП "Укрмедпроектбуд" неодноразова зміна його керівника. Лише протягом 2019–2021 років та I півріччі 2022 року обов'язки керівника підприємства тимчасово виконували шість осіб без укладання контракту, а отже, без визначення обсягу роботи, прав, обов'язків і

⁹⁶ Клінічної трансфузіології; кріозбереження та клітинних технологій; трансфузійної імунології; трансплантації кісткового мозку, інтенсивної хіміотерапії; торакальної хірургії, абдомінальної хірургії; хірургії новонароджених; недоношених та дітей раннього грудного віку; анестезіології та інтенсивної терапії з ліжками екстракорпоральної терапії, екстреної медичної допомоги.

відповідальності. Така кадрова політика МОЗ позбавляла додаткових важелів контролю за діяльністю ДП "Укрмедпроектбуд".

Враховуючи, що значна частина робіт з будівництва лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" вже була виконаною, а термін введення в експлуатацію об'єкта постійно відтерміновувався, було прийнято рішення поділити роботи на окремі пускові комплекси та ввести їх в експлуатацію поетапно, однак це не сприяло отриманню позитивного результату. Так, незважаючи на введення у 2020 році в експлуатацію другого пускового комплексу, тривали як будівельно-монтажні роботи, так і оснащення обладнанням. Не розпочато роботи на третьому пусковому комплексі з будівництва наземного переходу із лікувально-діагностичного корпусу до будівлі хірургічного корпусу, реконструкції зовнішньої мережі теплопостачання, дооснащення відділень медичним обладнанням і меблями. Загалом станом на 01.07.2022 готовність об'єкта становила 85,2 відсотка.

Медичне та інше обладнання придбавалося ДП "Укрмедпроектбуд" на підставі складеного ним переліку, заявок та медико-технічних завдань НДСЛ "Охматдит".

Із введенням в експлуатацію першого та другого пускових комплексів на них видано сертифікати, але право власності не оформлено.

Не вживалися дієві заходи щодо передачі з балансу ДП "Укрмедпроектбуд" на баланс НДСЛ "Охматдит" змонтованого обладнання загальною вартістю 8086,4 тис. грн, яке увійшло до першого та другого пускових комплексів. Придбане та змонтоване обладнання під час експлуатації почало виходити з ладу, зокрема система кондиціонування і вентиляції. Як наслідок, температура в приміщеннях іноді досягала +32 °С, що станом на 01.07.2022 ускладнювало роботу медперсоналу та потребувало встановлення додаткових кондиціонерів для підтримки низькотемпературного режиму в приміщенні.

Для завершення реалізації Проєкту потреба в коштах становить 737763,3 тис. грн (виконання загальнобудівельних та опоряджувальних робіт – 124789,0 тис. грн, оснащення медичним обладнанням – 612974,3 тис. грн), проте Законом № 1928 бюджетних призначень на будівництво об'єкта не передбачено, що створює ризики його незавершення.

Законодавча база

Відповідно до пункту 20¹ частини першої статті 2 Бюджетного кодексу **державний інвестиційний проєкт** – інвестиційний проєкт, що реалізується шляхом державного інвестування в об'єкти державної власності з використанням державних капітальних вкладень та/або кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії.

Згідно із статтею 33¹ Бюджетного кодексу відбір державних інвестиційних проєктів здійснюється Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проєктів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 571 (далі – Постанова № 571) утворено Міжвідомчу комісію з питань державних інвестиційних проєктів та затверджено Положення про Міжвідомчу комісію з питань державних інвестиційних проєктів (далі – Комісія).

Основним завданням Комісії є відбір державних інвестиційних проєктів, розроблення та реалізація яких здійснюється з використанням державних капітальних вкладень (крім тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, та проєктів, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку).

Також Постановою № 571 затверджено Порядок відбору державних інвестиційних проєктів, який визначає механізм відбору державних інвестиційних проєктів, розроблення та реалізація яких здійснюється з використанням державних капітальних вкладень (крім тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, та проєктів, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку), шляхом здійснення заходів щодо ініціювання, проведення економічної оцінки і державної експертизи, визначення доцільності розроблення та/або реалізації державних інвестиційних проєктів.

Пунктом 2 Порядку відбору державних інвестиційних проєктів визначено, що відповідальним виконавцем є структурний підрозділ головного розпорядника коштів державного бюджету або підприємство, або установа, або організація, що належать до сфери управління головного розпорядника, визначені ним відповідальними за підготовку державного інвестиційного проєкту, управління здійсненням заходів щодо розроблення та реалізації інвестиційного проєкту, в тому числі виконання функцій замовника будівництва в разі потреби.

Порядок № 1046 визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою "Реалізація державного інвестиційного проєкту "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні "Охматдит".

Порядок № 974 встановлює особливості процедури прийняття в експлуатацію об'єкта "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні "Охматдит" по вул. Чорновола, 28/1, у Шевченківському районі м. Києва", пускових комплексів об'єкта.

Виявлений стан справ

У періоді, що досліджувався, видатки на реалізацію Проєкту здійснювалися за бюджетною програмою за КПКВК 2301810, мета якої – надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги дітям.

Метою Проєкту є покращення надання медичної допомоги хворим на різні види захворювань шляхом створення сучасного медичного комплексу із застосуванням інноваційних технологій для адекватної діагностики, забезпечення сучасними видами лікування, що сприятиме підвищенню доступності медичної допомоги, рівня виживання, якості життя, зменшенню соціальної напруги в суспільстві.

Проєкт будівництва об'єкта передбачав збільшення загального ліжкового фонду НДСЛ "Охматдит" до 710 ліжок та покращення умов перебування пацієнтів⁹⁷.

Аналізом обґрунтованості бюджетних запитів за бюджетною програмою за КПКВК 2301810 на 2019–2021 роки встановлено, що на реалізацію Проєкту Законами №№ 2629, 294 і 1082 затверджені бюджетні призначення, загальний обсяг яких становив 2456609,6 тис. грн (з урахуванням змін), що забезпечило визначену у бюджетних запитах МОЗ потребу від 25,5 до 74,4 відсотка⁹⁸. Законом України від 02.12.2021 № 1928 "Про Державний бюджет України на 2022 рік" бюджетні призначення на будівництво об'єкта не передбачені.

Щорічне затвердження бюджетних призначень у менших від визначених бюджетними запитами МОЗ обсягах зумовило збільшення строків реалізації Проєкту.

Протягом 2019–2021 років відкрито асигнувань у загальній сумі 2418999,2 тис. грн, касові видатки становили 2298143,1 тис. грн, або 95,0 відс. обсягу відкритих асигнувань, **повернено до державного бюджету як невикористані 158466,5 тис. грн, що свідчить про неефективне управління коштами державного бюджету.**

Довідково. У 2019 році до державного бюджету повернено 1542,8 тис. грн, у 2020 році – 1558,7 тис. грн, у 2021 році – 155365,0 тис. гривень.

Причиною повернення коштів у 2019–2020 роках стали зміни у проєктних рішеннях щодо будівельно-монтажних робіт та переліку обладнання, що вплинули на вартість договорів, у 2021 році – оскарження процедур публічних закупівель на суму 152005,1 тис. грн їх учасниками в Антимонопольному комітеті України, через що закупівлі не завершилися до кінця бюджетного року.

Довідково. Розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 № 1599-р та від 23.12.2021 № 1697-р на підставі рішень Комісії частину бюджетних призначень, передбачених у 2021 році МОЗ за бюджетною програмою 2301810 у сумі 37610,4 тис. грн та 76614,0 тис. грн відповідно, передано на інший проєкт. Зазначені зміни до кошторисних призначень не внесені. МОЗ листом від 16.12.2021 № 10-16/37750/2-21 звернулось до Комітету Верховної Ради з питань бюджету щодо погодження передачі видатків відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 № 1599-р, відповіді

⁹⁷ Розділ "Мета Проєкту" Медичного завдання на проєктування та будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" (нова редакція), затвердженого наказом МОЗ від 14.02.2019 № 363.

⁹⁸ На 2019 рік при потребі 1756465,0 тис. грн затверджено 870000,0 тис. грн (49,5 відс.), на 2020 рік при потребі 1959851,7 тис. грн – 500000,0 тис. грн (25,5 відс.), на 2021 рік при потребі 1459873,6 тис. грн – 1086609,6 тис. грн (74,4 відсотка.)

не отримано. Щодо погодження передачі видатків відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2021 № 1697-р звернення МОЗ не надсилались.

Станом на 01.01.2019 на будівництво лікувально-діагностичного комплексу витрачено 1546029,0 тис. грн, будівельна готовність – 44,5 відсотка.

Довідково. Заходи з будівництва комплексу розпочато у 2011 році шляхом включення об'єкта до Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу. У 2013 році видатки на будівництво об'єкта передбачались за КПКВК 3511090, у 2015 році – за КПКВК 2301810, з 2016 року будівництво здійснювалося за рахунок державних капітальних вкладень на виконання Проєкту.

Відповідно до пункту 4 Порядку № 1046 замовником будівництва комплексу та одержувачем бюджетних коштів є ДП "Укрмедпроектбуд" (далі – Підприємство).

Згідно зі Статутом ДП "Укрмедпроектбуд" (затверджений наказом МОЗ від 05.09.2016 № 939), затвердженого наказом МОЗ від 05.09.2016 № 939, Підприємство засноване на державній власності і належить до сфери управління МОЗ. Основною метою створення та діяльності Підприємства є забезпечення реалізації інфраструктурних проєктів, будівництво, реконструкція, капітальний та поточний ремонт споруд та об'єктів. Уповноваженим органом управління Підприємства є МОЗ, але **міністерство не забезпечило ефективної його діяльності, що позначилось на реалізації Проєкту.**

Так, протягом 2019–2021 років та I півріччі 2022 року обов'язки керівника Підприємства тимчасово виконували шість осіб без визначення прав, обов'язків і відповідальності, що суперечить нормам статті 65 Господарського кодексу та пунктам 2–4 розділу VII Статуту ДП "Укрмедпроектбуд", згідно з якими управління Підприємством здійснюється його начальником, який призначається на посаду уповноваженим органом управління шляхом укладення контракту, в якому визначаються права, обов'язки і відповідальність. Така **кадрова політика МОЗ позбавляла додаткових важелів контролю за діяльністю ДП "Укрмедпроектбуд".** Не забезпечило МОЗ проведення аудиторських перевірок Підприємства, контролю за проведенням інвентаризації майна.

Починаючи з 2011 року, проєктно-кошторисна документація Проєкту коригувалась та перезатверджувалась чотири рази, що призвело до збільшення її вартості майже утричі від початкової (з 1784751,7 тис. грн до 4984476,3 тис. гривень).

Враховуючи виконання значної частини робіт з будівництва комплексу та постійного відтермінування введення в експлуатацію об'єкта, було **прийнято рішення поділити роботи на окремі пускові комплекси та ввести їх в експлуатацію поетапно.** Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 389-р⁹⁹ затверджено Проєкт будівництва об'єкта у складі двох

⁹⁹ "Про затвердження проєкту "Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні "ОХМАТДИТ" по вул. Чорновола, 28/1, у Шевченківському районі міста Києва (Коригування)".

пускових комплексів, а наказом МОЗ від 14.06.2019 № 1402 – трьох пускових комплексів.

Довідково. До складу першого пускового комплексу увійшли проєктні та вишукувальні роботи, роботи підготовчого періоду, тимчасові будівлі та споруди, зовнішні інженерні мережі, будівництво та оснащення лікувально-діагностичного корпусу, об'єкти енергетичного господарства, прибудований паркінг, зовнішні мережі і споруди (водопостачання, каналізації, теплопостачання, газопостачання), благоустрій та озеленення території.

До другого – проєктні та вишукувальні роботи, будівництво та оснащення лікувально-діагностичного корпусу, об'єкти підсобного та обслуговуючого призначення (резервуар азоту), об'єкти енергетичного господарства, проїзди, мережі теплопостачання, благоустрій та озеленення території, третього – наземний перехід із лікувально-діагностичного корпусу до будівлі хірургічного корпусу, зовнішні мережі теплопостачання в частині реконструкції тепломережі від ТК-613 до ТК-614а, дооснащення відділень медичним обладнанням та меблями.

Перший пусковий комплекс, який включав три перших поверхи будівлі для діагностичних відділень, оснащених обладнанням, введено в експлуатацію у 2017 році, другий, який включав вісім інших поверхів будівлі з лікувальними відділеннями, – у 2020 році. При цьому будівельно-монтажні роботи на них та оснащення обладнанням продовжувалися, що допускається пунктом 5 Порядку № 974. У сертифікатах та актах готовності першого та другого пускових комплексів визначені роботи, строк виконання яких переноситься.

На 01.07.2022 готовність цих пускових комплексів становила 99,9 відс. і 94,5 відс. відповідно кошторисної вартості¹⁰⁰.

Роботи по першому пусковому комплексу завершені, другому – тривають загальнобудівельні та опоряджувальні роботи (електричні мережі, системи газопостачання, вентиляції, кондиціювання, тепло- та холодопостачання, зовнішні мережі та споруди, благоустрій та озеленення території тощо). Готовність третього пускового комплексу становила 47,6 відс. кошторисної вартості¹⁰¹, зокрема, не розпочаті роботи з будівництва наземного переходу та реконструкції тепломережі.

Порівняним аналізом планових показників зведеного кошторисного розрахунку та фактично виконаних обсягів робіт встановлено, що в цілому **готовність об'єкта будівництва на 01.07.2022 становила 85,2 відс.¹⁰², залишок кошторисної вартості – 737763,3 тис. грн, у тому числі медичного обладнання – 612974,3 тис. гривень.**

Порівняльна таблиця показників зведеного кошторисного розрахунку та фактично виконаних робіт станом на 01.07.2022 наведена у додатку 2 до звіту.

¹⁰⁰ Перший пусковий комплекс: $(1312461,1311066,0) \times 100$, другий пусковий комплекс $(2538174,5 / 2398010,9) \times 100$.

¹⁰¹ $(1133840,3 / 539454,5) \times 100$.

¹⁰² Відношення обсягу фактичних капітальних вкладень станом на 01.07.2022 до загальної кошторисної вартості об'єкта: $(4246713,0 / 4984476,251) \times 100$.

Введення в експлуатацію першого та другого пускових комплексів об'єкта здійснено відповідно до актів готовності пускових комплексів¹⁰³ згідно з Порядком № 974 шляхом отримання сертифіката (додаток 2 до Порядку № 974).

Відповідно пункту 2 Порядку № 974 датою введення в експлуатацію пускового комплексу об'єкта є дата видачі сертифіката, який **після завершення всіх робіт** підлягає заміні на сертифікат згідно з додатком 7 до Порядку № 461. Разом з тим видані на перший та другий пускові комплекси сертифікати **не замінені на сертифікати, визначені у додатку 7 до Порядку № 461, що підтверджує незавершення робіт.**

Згідно з пунктом 7 Порядку № 974 отриманий сертифікат є підставою для вчинення дій, визначених статтею 39 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності", зокрема для укладення договорів про постачання необхідних для функціонування введеного в експлуатацію пускового комплексу об'єкта ресурсів – води, газу, тепла, електроенергії, включення даних про пусковий комплекс об'єкта до державної статистичної звітності **та оформлення права власності на нього**, але попри стабільне функціонування комплексу **право власності на введені в експлуатацію пускові комплекси й досі не оформлено.** Відповідно до Відомостей про державне майно (нерухоме майно державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій) за формою № 2б(д) станом на 01.01.2022 на балансі НДСЛ "Охматдит" обліковується будівля "Перший пусковий комплекс (частково) лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит".

Таким чином, неоформлення сертифікатів, визначених у додатку 7 до Порядку № 461, триваючі на пускових комплексах роботи та загальна готовність об'єкта на рівні 85,2 відс. свідчать про незавершення реалізації Проєкту. На час аудиту строки реалізації Проєкту та джерела фінансування не визначені, що створює ризики його незавершення.

У новозбудованому комплексі під час експлуатації виявлено ряд суттєвих недоліків у роботі системи кондиціонування і вентиляції вартістю 470411,2 тис. грн, зокрема відсутність регулювання системи керування, внаслідок чого температура в лабораторії медичної генетики іноді досягала +32 °С, що суттєво ускладнювало станом на 01.07.2022 роботу медперсоналу та потребувало встановлення додаткових кондиціонерів для підтримки низькотемпературного режиму приміщення, про що Лікарня повідомила ДП "Укрмедпроектбуд"¹⁰⁴. Під час завершення аудиту НДСЛ "Охматдит" поінформувала Рахункову палату про часткове усунення обслуговуючою організацією недоліків роботи системи кондиціонування і вентиляції. Разом з тим проблемні питання щодо заміни парогенераторів, непрацюючих трубопроводів, електричних приводів клапанів фанкойлів системи опалення та кондиціонування, протипожежних клапанів, а також додаткового встановлення

¹⁰³ Від 19.12.2017, від 17.03.2020.

¹⁰⁴ Лист від 17.06.2022 № 1046/02.1-11./-22.

блоків безперебійного живлення потребують якнайшвидшого вирішення для виведення цієї системи на рівень проектної потужності.

Довідково. Компанією ПП "Спецсервіс" за договором від 21.01.2022 № 21/01/1, укладеним з НДСЛ "Охматдит", проведено обстеження та визначено орієнтовну вартість послуг з ремонту і технічного обслуговування системи кондиціонування і вентиляції в сумі 8488,1 тис. гривень.

На звернення ДП "Укрмедпроектбуд"¹⁰⁵ до генерального підрядника (ТОВ "Ріола-Модуль ЛТД") щодо виправлення існуючих недоліків, останнім запропоновано¹⁰⁶ створити сумісну комісію з цього питання та у разі наявності у товариства гарантійних зобов'язань відновити за свій рахунок роботу інженерних систем, однак такої комісії не створено.

Аудитом виконання будівельно-монтажних робіт виявлено ряд порушень і випадків нерезультативного використання коштів, а саме:

- титул об'єкта будівництва на 2021 рік у порушення пункту 5 Порядку 995 затверджено МОЗ на 18 календарних днів раніше (09.03.2021), ніж обсяг капітальних вкладень (26.03.2021);

- ДП "Укрмедпроектбуд", незважаючи на те, що воно є генеральною проектною організацією Проекту, здійснювало технічний нагляд за будівництвом об'єкта, що є порушенням пункту 4 Порядку здійснення технічного нагляду під час будівництва об'єкта архітектури, затвердженого Постановою № 903;

- будівельно-монтажні роботи на загальну суму 284,9 тис. грн виконані у 2021 році без здійснення авторського нагляду, що є порушенням пункту 2 Порядку здійснення авторського нагляду під час будівництва об'єкта архітектури, затвердженого Постановою № 903;

- протягом 2019–2021 років кошти в загальній сумі **33179,6 тис. грн** перебували у розпорядженні комерційних підприємств¹⁰⁷ як попередня оплата на виконання будівельно-монтажних робіт та придбання обладнання строком до 10 місяців, і через невикористання повернуті ДП "Укрмедпроектбуд" до державного бюджету, що є **нерезультативним використанням**.

Встановлено, що з початку реалізації Проекту (2011 рік) придбано медичного обладнання на загальну суму 1329408,8 тис. грн, або 68,4 відс. загальної вартості (1942383,2 тис. гривень). Вартість медичного обладнання, яке необхідне для оснащення другого та третього пускових комплексів, на 01.07.2022 становила 612974,3 тис. гривень.

Водночас медичне та інше обладнання придбавалося ДП "Укрмедпроектбуд" на підставі складеного ним переліку, заявок та медико-технічних завдань НДСЛ "Охматдит".

¹⁰⁵ Лист від 04.07.2022 № 148/07-22-2.

¹⁰⁶ Лист від 08.07.2022 № 107.

¹⁰⁷ ТОВ "Ріола-Модуль ЛТД", ТОВ "ХІМЛАБОРРЕАКТИВ", ТОВ "АЛТ Україна ЛТД", ТОВ "ПІНОЛ Україна", ТОВ "Укр Діагностика".

Вибірковим оглядом змонтованого обладнання встановлено наявність двох дизель-генераторів FG Wilson P660-1 загальною вартістю 3986,5 тис. грн, які не використовуються, оскільки не передані з балансу ДП "Укрмедпроектбуд" на баланс НДСЛ "Охматдит". Загалом станом на 01.07.2022 не передано змонтованого обладнання на загальну суму **8086,4 тис. грн**, яке увійшло до першого та другого пускових комплексів, що свідчить про їх неготовність до експлуатації Лікарнею.

Неможливо провести ремонтні роботи придбаної у 2012 році та змонтованої у 2018–2019 роках тримодальної системи ANYSCAN (ОФЕКТ/КТ/ПЕТ) вартістю 35535,0 тис. грн, яка знаходиться на балансі ДП "Укрмедпроектбуд" і не функціонує в обсязі, визначеному технічною документацією.

Довідково. Повнофункціональна робота обладнання потребує ремонту двох із трьох модулів (КТ і ПЕТ) та оновлення програмного забезпечення до останньої версії в заводських умовах.

Це питання можливо вирішити лише шляхом передачі обладнання з балансу ДП "Укрмедпроектбуд" на баланс НДСЛ "Охматдит", але до цього часу не отримано позитивного результату. Причина – відсутність у Лікарні додаткових асигнувань для проведення ремонтних робіт (відповідно до спеціальної комерційної пропозиції офіційного дилера в Україні вартість пакета послуг становить 998 тисяч євро).

Рекомендації МОЗ:

- вжити заходів щодо завершення реалізації Проєкту та призначення керівника ДП "Укрмедпроектбуд";
- забезпечити роботу НДСЛ "Охматдит" і ДП "Укрмедпроектбуд" щодо вирішення питань належного функціонування тримодальної системи ANYSCAN (ОФЕКТ/КТ/ПЕТ);
- визначити джерела здійснення видатків для завершення будівництва комплексу та забезпечити контроль за виконанням заходів з усунення недоліків роботи системи кондиціонування і вентиляції;
- при складанні операційних планів діяльності з внутрішнього аудиту передбачити проведення управлінням внутрішнього аудиту аудиторського дослідження в ДП "Укрмедпроектбуд".

Рекомендації НДСЛ "Охматдит":

- забезпечити оформлення права власності на лікувально-діагностичний комплекс НДСЛ "Охматдит".

Рекомендації ДП "Укрмедпроектбуд":

- передати на баланс НДСЛ "Охматдит" змонтоване обладнання, яке увійшло до введених в експлуатацію пускових комплексів.

Рекомендації НДСЛ "Охматдит" та ДП "Укрмедпроектбуд":

- затвердити план заходів щодо забезпечення належного функціонування відповідно до проєктної потужності системи кондиціонування і вентиляції.

5. ОЦІНКА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

МОЗ не забезпечено моніторингу результатів упровадження рекомендацій внутрішнього аудиту, а НДСЛ "Охматдит" належно не організовано систему внутрішнього контролю, що є недотриманням вимог підпункту 5 пункту 8 Постанови № 1062.

Облікова політика НДСЛ "Охматдит" не відповідала вимогам законодавства з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні, що призвело до порушень при проведенні щорічних інвентаризацій активів і зобов'язань, недостовірності показників обліку та створило передумови для неекономного та нерезультативного використання бюджетних коштів, а також з порушенням чинного законодавства.

Встановлено несвоєчасне та неправильне відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності НДСЛ "Охматдит" фінансово-господарських операцій на суму **1408656,7 тис. грн** із порушенням стандартів, принципів, методів і процедур облікової політики.

Недостатня увага приділялася МОЗ фінансово-господарській діяльності ДП "Укрмедпроектбуд", незважаючи на затвердження підприємству значних кошторисних призначень (2456609,6 тис. гривень). У періоді, що досліджувався, ДП "Укрмедпроектбуд" не перевірялося, що унеможливило ідентифікацію та оцінку ризиків, які можуть негативно впливати на його діяльність.

Законодавча база

Відповідно до частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів. Для здійснення внутрішнього аудиту розпорядник бюджетних коштів в особі керівника утворює самостійний структурний підрозділ внутрішнього аудиту, що є підпорядкованим і підзвітним безпосередньо такому керівникові.

Основні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначені Постановою № 1062 та Порядком № 1001.

Наказом Мінфіну від 14.09.2012 № 995 затверджені Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах. Стандарти внутрішнього аудиту затверджені наказом Мінфіну від 04.10.2011 № 1247¹⁰⁸.

Наказом МОЗ від 22.04.2021 № 794 затверджено Інструкцію з організації та здійснення внутрішнього контролю в МОЗ, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління МОЗ.

¹⁰⁸ Зареєстровано в Мін'юсті 20.10.2011 за № 1219/19957.

Виявлений стан справ

У МОЗ наявні внутрішні документи з питань здійснення внутрішнього аудиту: Стратегічний план діяльності з внутрішнього аудиту на 2022–2024 роки та Операційний план діяльності з внутрішнього аудиту на 2022 рік, Декларація внутрішнього аудиту, оприлюднені на офіційному вебсайті МОЗ, а також Положення про Управління внутрішнього аудиту МОЗ (затверджено наказом МОЗ від 09.11.2020 № 2552).

Водночас внутрішніми документами не враховані положення пункту 4 Стандарту 1, пункту 2 Стандарту 12, Стандарту 13 щодо **необхідності відображення результатів впровадження аудиторських рекомендацій**. Як наслідок, у звітах МОЗ про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту за 2020 та 2021 роки (форма № 1-ДВА) не зазначено результатів впровадження в апараті МОЗ двох рекомендацій¹⁰⁹ аудиторського звіту в НДСЛ "Охматдит" за період діяльності з 01.01.2016 по 30.06.2020¹¹⁰. Одна рекомендація щодо погашення МОЗ кредиторської заборгованості в сумі 8616,8 тис. грн виконана, інша – щодо розроблення та затвердження стратегічного плану розвитку НДСЛ "Охматдит" **не виконана**.

У НДСЛ "Охматдит" створено систему внутрішнього контролю відповідно до пунктів 6 та 7 Постанови № 1062, елементи якої загалом взаємодіють.

Разом з тим в оновленому відповідно до рекомендацій МОЗ за результатами внутрішнього аудиту **Положенні про облікову політику** НДСЛ "Охматдит"¹¹¹ не визначено кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку, строків корисного використання груп основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів, переліку і складу статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг). Отже, не враховано вимог пункту 1 розділу II Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору, затверджених Наказом № 11.

Під час завершення аудиту НДСЛ "Охматдит" 30.09.2022 надано копію оновленого Положення про облікову політику НДСЛ "Охматдит", затвердженого генеральним директором В. Жовніром 23.06.2022 та погодженого головним бухгалтером МОЗ І. Ревун 23.06.2022.

Формально проводилась у НДСЛ "Охматдит" інвентаризація активів та зобов'язань за 2019–2020 роки, про що свідчить відсутність наказів про її проведення із визначенням строків та складу комісій, протоколів про результати

¹⁰⁹ "Забезпечити розроблення та затвердження стратегічного плану розвитку НДСЛ "Охматдит" МОЗ України"; "розглянути можливість виділення коштів НДСЛ "Охматдит" МОЗ України для погашення кредиторської заборгованості у сумі 8616759,40 гривень".

¹¹⁰ Аудиторський звіт за результатами внутрішнього аудиту НДСЛ "Охматдит" МОЗ України від 31.07.2020 № 13-15/05.

¹¹¹ Затверджено наказом НДСЛ "Охматдит" від 29.01.2021 № 19.

проведення інвентаризації, підписів членів комісій та матеріально відповідальних осіб в інвентаризаційних описах нематеріальних активів, чим порушено вимоги частини першої статті 10 Закону № 996, пунктів 4, 5 та 7 Положення № 879 та пункту 2.4 Положення № 88. Не планувався і не проводився у періоді, що досліджувався, внутрішній аудит у ДП "Укрмедпроектбуд", незважаючи на виділення Підприємству значних асигнувань. Ці факти свідчать про недостатню результативність внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в МОЗ.

Із порушенням стандартів, принципів, методів і процедур облікової політики **несвочасно та неправильно відображені в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності** НДСЛ "Охматдит" фінансово-господарські операції на суму **1408656,7 тис. грн**, зокрема:

– у порушення вимог частини першої статті 11¹¹² Закону № 996 звітні дані за формою № 5-дс "Примітки до річної фінансової звітності" за 2019 та 2020 роки **не відповідають даним бухгалтерського обліку на загальну суму 502946,8 тис. грн** (2019 – 417221,8 тис. грн, 2020 – 85725,0 тис. грн) (КПКВК 2301110), що відповідно до частини 35 статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства. При формуванні Відомостей про державне майно (нерухоме майно державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій) за формою № 2б(д) станом на 01.01.2020 та 01.01.2021 вартість земельної ділянки за адресою: м. Київ, вул. В. Чорновола, 28/1, площею 6,2128 га відображено за первісною вартістю 400,9 тис. грн, що на **400440,9 тис. грн** (КПКВК 2301110) менше вартості, відображеної за рах. 1011 "Земельні ділянки", чим **занижено вартість активів** та викривлено звітність;

– у порушення вимог пункту першого розділу III Національного положення (стандарт) 121 "Основні засоби" НДСЛ "Охматдит" витрати на поліпшення сучасного лікувально-діагностичного комплексу вартістю в загальній сумі **286825,5 тис. грн** (КПКВК 2301810) **не віднесено на збільшення первісної вартості будівлі** "Перший пусковий комплекс (частково) лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит", що є складовою Проекту будівництва об'єкта. Під час аудиту станом на 30.06.2022 порушення усунуто;

– внаслідок недотримання вимог абзацу третього частини сьомої статті 8 Закону № 996, вартість **двох земельних ділянок** загальною площею 0,688183 га **не відображено у фінансовій звітності**, чим порушено принцип бухгалтерського обліку та фінансової звітності "повне висвітлення", передбачений статтею 4 Закону № 996. Як наслідок, занижено вартість активів (двох земельних ділянок) на суму **212641,3 тис. грн** (КПКВК 2301110) за експертною грошовою оцінкою;

¹¹² Підприємства зобов'язані складати фінансову звітність на підставі даних бухгалтерського обліку.

– в облікових регістрах НДСЛ "Охматдит" станом на 01.07.2022 не відображені передані в квітні-травні 2022 року без документації як благодійна допомога три станції супутникового інтернету Starlink (серійні №№ KI300115361, KIT00232488, KIT00232664). За відсутності достовірної інформації щодо первісної вартості отриманих як благодійна допомога основних засобів, створеною НДСЛ "Охматдит" комісією¹¹³ не визначено справедливої вартості терміналів супутникового інтернету Starlink (серійні №№ KI300115361, KIT00232488, KIT00232664) на дату отримання, що є недотриманням вимог пункту 8 розділу II Національного положення (стандарту) 121 "Основні засоби" та пункту 5 розділу III Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору, затверджених Наказом № 11. Водночас надходження від благодійних організацій ЛЗ та МВ (КЕКВ 2220) на суму 33104,9 тис. грн, продуктів харчування (КЕКВ 2230) на суму 6740,6 тис. грн відображені за спеціальним фондом кошторису в частині збільшення надходжень та бухгалтерському обліку на відповідних рахунках. Під час завершення аудиту НДСЛ "Охматдит" поінформувала про оприбуткування 29.09.2022 зазначених матеріальних цінностей на загальну суму 160,9 тис. грн;

– у порушення вимог абзацу шостого пункту 49¹¹⁴ Постанови № 228 НДСЛ "Охматдит" станом на 01.07.2022 не внесено змін до спеціального фонду кошторису в частині збільшення надходжень. Внаслідок недотримання вимог абзацу третього частини сьомої статті 8¹¹⁵ Закону № 996, **вартість отриманих основних засобів не відображено у фінансовій звітності**, чим порушено принцип бухгалтерського обліку та фінансової звітності "повне висвітлення", передбачений статтею 4 Закону № 996, і занижено вартість активів. За інформацією НДСЛ "Охматдит"¹¹⁶, одна станція супутникового інтернету Starlink (серійний № KI300115361) встановлена на хірургічному корпусі та використовується як резервний канал забезпечення доступу до Інтернету, дві інших (серійні №№ KIT00232488, KIT00232664) не використовуються і зберігаються на складі;

– у порушення вимог абзацу другого пункту 1.1 глави 1, абзацу восьмого підпункту 3.1.3.2 підпункту 3.1.3 пункту 3.1 глави 3 Інструкції № 333 в

¹¹³ Наказ НДСЛ "Охматдит" від 04.01.2022 № 1 (зі змінами від 14.02.2022).

¹¹⁴ Абзацом 6 пункту 49 визначено, що розпорядники вносять зміни до спеціального фонду кошторису в частині збільшення надходжень та видатків у разі, коли обсяги надходжень бюджетних коштів за власними надходженнями спеціального фонду кошторису фактично перевищили обсяги, враховані під час затвердження відповідного бюджету, з урахуванням залишків бюджетних коштів на початок року. Зміни вносяться на підставі розрахунків з відповідним обґрунтуванням.

¹¹⁵ Абзацом третім частини 7 статті 8 визначено, що головний бухгалтер або особа, яка забезпечує ведення бухгалтерського обліку підприємства, організує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

¹¹⁶ Листи від 05.09.2022 № 1598/02.1-09./-22, № 1602/02.1-09./-22.

2019 році при збільшенні видатків за рахунок коштів спеціального фонду бюджету (проведена модернізацію електроживлення хірургічного корпусу за рахунок гуманітарної допомоги від ДП "КК "РОШЕН") в сумі **5260,1 тис. грн** (КПКВК 2301110) **застосовано неправильний код економічної класифікації видатків** (КЕКВ 3110 замість КЕКВ 3132), чим не забезпечено єдиного підходу до всіх учасників бюджетного процесу з точки зору виконання бюджету;

– у порушення вимог частини четвертої статті 13 Бюджетного кодексу до звітів про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (ф. № 4-1), за 2019–2021 роки до підгрупи 1 (плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю) та підгрупи 3 (плата за оренду майна бюджетних установ) першої групи власних надходжень бюджетних установ включені надходження від здачі брухту, інших відходів у загальній сумі **253,7 тис. гривень** (КПКВК 2301110). Водночас ці надходження належать до підгрупи 4 (надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)) першої групи власних надходжень бюджетних установ. Зазначене призвело до **викривлення бюджетної звітності** та відповідно до пункту 32 статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства;

– у порушення вимог абзацу п'ятого пункту 7 розділу I, пункту 4 розділу IV Положення № 879 при встановленні факту крадіжки не проведено обов'язкової інвентаризації, протягом 2019–2021 років включно вартість дефібрилятора HeartStart MRx не була зараховано **на позабалансовий рахунок** до моменту встановлення винних осіб або закриття справи згідно із законодавством, чим **завищено вартість активів на 143,5 тис. грн** (КПКВК 2301110), порушення усунуто в ході аудиту;

– станом на 01.01.2019 та 01.01.2020 в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності обліковувалася прострочена дебіторська заборгованість (виникла у 2011–2014 роках), яка мала бути списана у попередніх роках, що **призвело до завищення активів установи в загальній сумі на 52,4 тис. грн**;

– у порушення вимог частини першої статті 11 Закону № 996, пункту 2 Порядку № 44 у фінансовій (баланс) та бюджетній звітності (форма № 7д) за 2019-2021 роки не відображено дебіторської заборгованості (переплата) у загальній сумі **51,8 тис. грн** (КПКВК 2301110), в т. ч.: на 01.01.2019 – 9,5 тис. грн, на 01.01.2020 – 25,7 тис. грн, на 01.01.2021 – 14,4 тис. грн, на 01.01.2022 – 2,2 тис. грн;

– у порушення пункту 2 Порядку № 44 у звіті про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1д), за 2020 рік за КПКВК 2301110 обсяг затверджених призначень на 27,0 тис. грн (за КЕКВ 2273 "Оплата електроенергії") менше обсягу, затвердженого кошторисом (з урахуванням змін). Хоча довідкою від 15.10.2020 № 230/222 призначення по цьому КЕКВ були зменшені на зазначену суму і становили 173,0 тис. грн, у звітності призначення відображені у сумі, затвердженій у кошторисі на початку року, – 200,0 тис. гривень.

Зазначене вплинуло на недостовірність показників фінансової та бюджетної звітності (за КПКВК 2301110, КПКВК 2301810) МОЗ.

З метою підтвердження достовірності звітності щодо надходжень і витрат бюджету НДСЛ "Охматдит", під час аудиту застосовано такі методи фінансового аудиту: перевірка бухгалтерських реєстрів та документів; перерахунок арифметичної точності первинних документів і реєстрів обліку. Для прикладу, виправлено невідповідність між даними бухгалтерського обліку та первинними документами щодо передачі матеріальних цінностей від ДП "Укрмедпроектбуд" на загальну суму **660980,6 тис. грн**¹¹⁷, в результаті основні засоби перенесені за джерелом фінансування з бюджетної програми за КПКВК 2301110 на бюджетну програму за КПКВК 2301810.

Таким чином, незатвердження в НДСЛ "Охматдит" протягом 2019–2021 років актуального Положення про облікову політику, неналежне проведення в 2019–2020 роках інвентаризації активів та зобов'язань призвели до численних випадків викривлення фінансової та бюджетної звітності, порушення принципу бухгалтерського обліку та фінансової звітності "повне висвітлення", визначеного статтею 4 Закону № 996, оскільки фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.

Наслідком неналежного внутрішнього контролю є інші порушення, а саме:

– вартість об'єктів основних засобів зі 100,0 відсотковим зносом (будівлі та споруди – 35 од.), які не втратили потенціалу корисності та продовжують використовуватися НДСЛ "Охматдит", не приведена до рівня справедливої вартості. НДСЛ "Охматдит" не ініціювала перед МОЗ проведення переоцінки основних засобів із залишковою нульовою вартістю, що призвело до заниження вартості її необоротних активів та свідчить про порушення вимог абзацу другого пункту 5 розділу III¹¹⁸ та абзацу четвертого пункту 3 розділу III¹¹⁹ Національного положення (стандарт) 121 "Основні засоби";

– у порушення принципу "повне висвітлення"¹²⁰, визначеного статтею 4 та частиною п'ятою статті 9¹²¹ Закону № 996, протягом 2019–2020 та 9 місяців

¹¹⁷ У тому числі по рахунку 1014 "Машини та обладнання" – 570445,7 тис. грн (2638 од); 1016 "Інструменти, прилади, інвентар" – 90534,9 тис. грн (2222 од).

¹¹⁸ Якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю, то його переоцінена залишкова вартість визначається додаванням справедливої вартості цього об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми зносу об'єкта. При цьому для об'єктів, що продовжують використовуватися, обов'язково визначається ліквідаційна вартість.

¹¹⁹ Рішення про проведення переоцінки об'єктів основних засобів суб'єктом державного сектору погоджується з органом, уповноваженим управляти об'єктами державної (комунальної) власності, якщо такий визначено.

¹²⁰ Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.

2021 року в облікових регістрах не було відображено вартості переданого у 2017 році у безоплатне користування колісного трактора ХТЗ № 25-11. Упродовж 2019–2021 років (станом на 01.10.2021) Лікарнею за рахунок коштів загального фонду за КПКВК 2301110 на його утримання здійснені видатки в сумі 15,5 тис. грн¹²² (2019 рік – 5,7 тис. грн, 2020 рік – 6,3 тис. грн, 2021 рік – 3,5 тис. гривень);

- у порушення вимог пункту 25 Постанови № 282 в посадових інструкціях 11 працівників, які є відповідальними за призначення, використання, облік, зберігання та відпуск наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин і прекурсорів (перелік затверджений додатком 2 до наказу НДСЛ "Охматдит" від 27.01.2022 № 12), не визначені основні функції, завдання та обов'язки, права та відповідальність. Порушення усунуте в ході аудиту;

- у відділенні інтенсивної хіміотерапії Журнал обліку препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на постах відділень лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я (ф. № 129-7/0) (розпочато з 01.01.2021) ведеться з порушенням вимог пункту 68 Постанови № 282, пунктів 9 та 10 Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації № 129-7/0 "Журнал обліку препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на постах відділень лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я", затвердженої Наказом № 494, записи здійснені олівцем, виправлення підписом генерального директора не завірені. Порушення усунуте в ході аудиту.

На час проведення аудиту Лікарня є позивачем щодо 8 кримінальних правопорушень, провадження за якими відкриті в 2018 та 2021 роках за фактом встановленої службової недбалості працівників, а саме неналежного виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них (в 2015–2017 роках), зайвого (безпідставного) списання по обліку медикаментів на загальну суму 5980,7 тис. гривень. Судові процеси на час аудиту тривають, суми понесених збитків постраждалих сторони (НДСЛ "Охматдит") не відшкодовані.

Рекомендації МОЗ:

- передбачити в управлінській документації з питань внутрішнього аудиту обов'язковість відображення результатів впровадження аудиторських рекомендацій за результатами здійснених на підприємствах, в установах, організаціях, що належать до сфери управління МОЗ заходів внутрішнього аудиту;

- розглянути рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту на засіданні Колегії МОЗ, розробити план заходів щодо усунення виявлених Рахунковою палатою під час аудиту недоліків і порушень із визначенням термінів і відповідальних осіб та забезпечити його виконання.

¹²¹ Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

¹²² В т. ч. на запчастини – 5,1 тис. грн, паливо-мастильні матеріали – 10,4 тис. гривень.

Рекомендації НДСЛ "Охматдит":

- здійснити складання річної фінансової та бюджетної звітності (зокрема, балансу, форми № 5-дс, форм №№ 4-1 та 7д) за 2022 рік виключно на підставі первинних бухгалтерських документів;
- проводити інвентаризацію активів і зобов'язань з дотриманням вимог Положення № 879;
- посилити внутрішній контроль за результативним використанням бюджетних коштів на забезпечення діяльності;
- розробити план заходів щодо усунення виявлених Рахунковою палатою під час аудиту недоліків і порушень із визначенням термінів, відповідальних осіб та забезпечити його виконання;

Член Рахункової палати

Василь НЕВІДОМИЙ

ДОДАТКИ

Додаток 1 до Звіту

Структура касових видатків НДСЛ "Охматдит" за КПКВК 2301110 (загальний фонд) за 2019–2021 роки та I півріччя 2022 року

/тис. грн/

КЕКВ	Напрямок видатків	2019 рік		2020 рік		2021 рік		I півріччя 2022 року	
		Касові видатки	%	Касові видатки	%	Касові видатки	%	Касові видатки	%
2000	Поточні видатки	447116,6	100,0	483417,5	99,8	742459,3	96,0	393011,2	100,0
2100	Оплата праці і нарахування на заробітну плату	261202,6	58,4	287928,2	59,5	415600,7	53,7	269612,3	68,6
2110	Оплата праці	214151,9	47,9	236006,7	48,7	340680,5	44,0	220794,4	56,2
2111	Заробітна плата	214151,9	47,9	236006,7	48,7	340680,5	44,0	220794,4	56,2
2120	Нарахування на оплату праці	47050,7	10,5	51921,5	10,7	74920,2	9,7	48817,9	12,4
2200	Використання товарів і послуг	184718,1	41,3	194952,8	40,3	325762,7	42,1	122851,7	31,3
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2277,3	0,5	6772,4	1,4	22898,4	3,0	266,1	0,1
2220	Медикаменти та перев'язувальні матеріали	140421,3	31,4	139394,1	28,8	204201,9	26,4	79188,6	20,1
2230	Продукти харчування	7417,4	1,7	8469,3	1,7	8593,5	1,1	2091,0	0,5
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	8252,5	1,8	10162,1	2,1	28654,3	3,7	7081,3	1,8
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	26349,6	5,9	30154,9	6,2	61414,6	7,9	34224,7	8,7
2271	Оплата теплопостачання	10965,3	2,5	9561,5	2,0	14641,5	1,9	7652,5	1,9
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	1567,5	0,4	2300,3	0,5	1947,0	0,3	1428,0	0,4
2273	Оплата електроенергії	10742,1	2,4	14996,3	3,1	32318,0	4,2	16136,5	4,1
2274	Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	2576,1	0,6	2814,4	0,6	11819,8	1,5	8826,4	2,2
2275	Оплата інших енергоносіїв	498,6	0,1	482,4	0,1	688,3	0,1	181,3	0,0
2700	Соціальне забезпечення	1195,9	0,3	495,9	0,1	1095,9	0,1	547,2	0,1
2710	Виплата пенсій і допомоги	1195,9	0,3	495,9	0,1	1095,9	0,1	547,2	0,1
2800	Інші поточні видатки	0	0	40,6	0	0	0	0	0
3000	Капітальні видатки	0	0	835,7	0,2	31336,6	4,0	0	0
3100	Придбання основного капіталу	0	0	835,7	0,2	31336,6	4,0	0	0
3110	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	0	0	835,7	0,2	31336,6	4,0	0	0
Видатки - усього		447116,6	100,0	484253,2	100,0	773795,9	100,0	393011,2	100,0

Додаток 2 до Звіту

Порівняльна таблиця показників зведеного кошторисного розрахунку та фактично виконаних робіт станом на 01.07.2022

/тис. грн/

Найменування глав, об'єктів, робіт і витрат	Проектна вартість робіт, тис. грн				Фактична вартість виконаних робіт на 01.07.2022							
	Загальна вартість	I ПК	II ПК	III ПК	Загальна вартість		I ПК		II ПК		III ПК	
					тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Підготовка території будівництва	11712,1	11606,6	5,2	100,3	11611,8	99,1	11606,6	100,0	5,2	100,0	0	0,0
Основні об'єкти будівництва	3945890,7	917810,3	2054114,8	973965,7	3373905,5	85,5	917211,1	99,9	1949946,2	94,9	506748,2	52,0
Об'єкти підсобного та обслуговуючого призначення	121,3	0	121,3	0	97,0	80,0	0	x	97,0	80,0	0	x
Об'єкти енергетичного господарства	46482,2	28843,5	17638,7	0	45432,1	97,7	28843,5	100,0	16588,5	94,0	0	x
Об'єкти транспортного господарства і зв'язку	26318,5	23327,8	2990,7	0	26317,1	100,0	23326,6	100,0	2990,5	100,0	0	x
Зовнішні мережі і споруди водопостачання, каналізації, теплопостачання та газопостачання	67521,7	46530,4	4554,7	16436,6	46530,4	68,9	46530,4	100,0	0	0	0	0
Благоустрій та озеленення території	9250,3	4698,4	4551,9	0,0	8171,7	88,3	4698,4	100,0	3473,3	76,3	0	x
Тимчасові будівлі та споруди	397,3	397,3	0,0	0,0	397,3	100,0	397,3	100,0	0,0	x	0,0	x
Інші роботи та витрати	28798,7	27467,2	678,5	653,0	27830,6	96,6	27467,0	100,0	252,3	37,2	111,3	17,0
Утримання служби замовника і авторський нагляд	96197,3	26000,6	44233,6	25963,0	79721,4	82,9	25385,1	97,6	41664,8	94,2	12671,5	48,8
Проектні та вишукувальні роботи	29045,0	24037,9	3709,4	1297,6	27018,4	93,0	24 037,9	100,0	2980,5	80,3	0	0
Кошторисний прибуток	35568,2	12617,6	22399,7	550,9	33958,6	95,5	12 617,5	100,0	21341,1	95,3	0	0
Кошти на покриття адміністративних витрат будівельно-монтажних організацій	7637,1	3898,5	3689,3	49,3	7527,6	98,6	3898,5	100,0	3629,1	98,4	0	0
Кошти на покриття ризику всіх учасників будівництва	26182,9	12,6	5804,2	20366,0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами	8595,6	0,1	1898,7	6696,8	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом	4339718,7	1127248,8	2166390,7	1046079,3	3688519,2	85,0	1126019,8	99,9	2042968,5	94,3	519531,0	49,7
Податок на додану вартість	644757,5	185212,7	371783,8	87761,0	560012,2	86,9	185046,3	99,9	355042,3	95,5	19923,6	22,7
Всього по зведеному кошторисному розрахунку	4984476,3	1312461,5	2538174,5	1133840,3	4248531,4	85,2	1311066,0	99,9	2398010,9	94,5	539454,5	47,6